

309150 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ మే నెల 14 వ తేది సోమవారము
సంపుటము. ౪. పింగళనామ సంవత్సర వైశాఖ మాస బహుళ అష్టమి. No. 37
సంచిక 32

A Majic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృశ్చిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్క్)

దుఃఖమునో వచ్చువారు సంకోచముతో పోవుదురు. గుణము లేదని గుఱువు చేయువారిలకు రూ 100 ఇవాల.

ఇది ప్రతి కటుంబమునం దుండే వలసిన ఔషధము. ఆంధ్ర, యూనాని, తేలికైన ఔషధములతో గాఢ గాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములు చుండు గుణములు అడుగు లేకుండు మూర్ఖులు కాక ఎంతో కుక్క, పాము, జిల్లి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు మందు గింపెను. వెలపాకట్ 1-కి 0.8-0.0 పోస్తేజి 0.8-0.0 1 డజన్ పాకట్ల కల రూ 1.0-0.0. పోస్తేజి వేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనవారికి పోస్తేజి ఇవాల వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

1/6 మొకటేకమేట్రి వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు

వ్యవసాయము

మాస పత్రిక.

అనేక నూతన వ్యవసాయ విషయము లిందు బోధింప బడును. భూముల నెట్లు బాగుచేయవలెనో, ఎట్టిపంటల నెట్లు పండింపవలెనో, తోటల నెట్లు వృద్ధిచేయవలెనో, ఎట్టిపంటల కెట్టి ఎరువులు వేయవలెనో, చీడల నెట్లు నివారించవలెనో, సహకార సంఘమువలన లాభము లెట్టివో మొదలగు ననేక విషయములు దీనివలన తెలియగలవు. ఇందు బోధింపబడు కొత్త పద్ధతులు వ్యవసాయభివృద్ధికి మిగుల దోడ్పడును. వ్యవసాయదారులకు చాల నుపయోగకరముగ నుండును. ప్రతిమాసమున నుమారు 40 పుటల గ్రంథము పంపబడును.

చందా సంవత్సరము 1-కి 2-0-0.

రావు సామోజ్ జి. నారాయణస్వామి నాయుడు

గారు బి.ఏ., వ్యవసాయ పత్రికాధిపతి,

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

771

అద్భుతనివారిణి.

126

ప్రాఫెసర్ కేముంగ్
ఎలెక్ట్రో టూనిక్ టెలెగ్రాఫ్

ఇది బలహీను లకును నీరగు లకును మందు నిద్ర లేకుండుట, జ్ఞాపకము తక్కువగును, మెదడు దిమ్మ గా నుండును,

పని నుండరాదు. మిచ్చలేకుండుట, నిస్వర్ణుల బలహీనులు, ఆయాసము, శుక్ల నవ్వు ము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమాస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి పశ్చిమైసనుండు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలనుండి ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2-0-0

నవీనము!

నవీనము!!

పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు

ఆటోమోటివ్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆహార్య వాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బోధింపబడును. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయ వైసగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన భవము మధ్యలోనుంటే యెంతో నుఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుదురు. ఇతర వాసనలు యే వేని యుండినా యీ ఆటోమోటివ్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

రూ 1/2 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0.8-0.0 } వి. పి. వార్షి
, 1 (ద్రాము బుడ్డి 1 కి ,, 0.12-0.0 } రూ. 0.4-0.0
, 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2.0-0.0 } ప్రత్యేకము.

ఆంగ్లో యుండియిక్ డ్రాగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి
చుర్రాను యెజంతు:- మెహతా పురషోత్తం మూర్తి,
చెనాబజారు కోడ్, మదరాసు.

WEST-END
"COMPETITION"
LEVER WATCH.
IN 2 SIZES AS ILLUSTRATION
STRONG 15 JEWELS MOVEMENT.
BEST FOR POCKET USE.
Nickel Case Rs. 18. Silver Case Rs. 27.
Please Write if you want Small or Big size.

E. A. WATCH COY., 36, Rattan Bazaar,
THE POPULAR HOUSE FOR WEST-END WATCHES. Madras. E. C.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐకొడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆశురభిరువు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుమంటి మందు. మరుపులను, మచ్చలను గండములను ఎడ్డను, ప్రాణిశోషులను అన్ని విధములవలన గలుగు. చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

తనావధిపార్శ్వంగా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కీరీమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాక సంబంధమును శోషులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రీకరచును. కీరీరాశోగ్యమును గలగ జేయును. 16 శోకాలవర కుండుటకు 4 టోన్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే తయారైనది. వెల 0-4-0 పోస్తేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కళాకార్యాలయము, 6 తంబులెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఏక భాషానివి ప్రశంస

ఇది నెస్టలకంటి ఆస్కారాయ విరచితము. వెల 0-4-0 పోస్తేజి అధికము.

నవీనమయినది. ఓటోపరస్తాక్ 490

ఇది నూతనమైన గొప్పవాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము లేనిది. శ్రేష్ఠమయిన పుష్పము యొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక బొట్టు వస్త్రముమీద తెలిసిన వాసన వదలక నుండును. ఇతర వాసనల వలె గారు. మనోహరమును కలిగించు నది. ఒకతూరి తెప్పించి చూచిన నిజమును నెరుగ గలరు.

1/2 టోన్సు బుడ్డి 2-0-0
1 (ద్రాము ,, 0.12-0.0
1/2 (ద్రాము ,, 0.8-0.0

ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0.0 సాంపిల్ 0.0-0.6

ఏతెంట్లు కావలయును: తాము తెల్పించగలిగిన భాగాలకు తెలియపరచినచో ధర్మాస్తు చేయబడును.

ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.

డి పరస్తాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1, వైభోని, బొంబాయి నెంబు 6.

మైసూరు రాష్ట్రాభ్యున్నతి

మదరాసు లెగ్జిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ లోని మైసూరు గ్రామభివృద్ధి యోజనము మంచి లాభకరముగ నున్నదని భవము చెప్పకపోదు. క్రిందటి డిశంబరు 31-వ తేదీతో నంతయు మామూలుసములలో జరిగించిన పరిని వివరించుచు మొదలైనపు టుత్తరువు ప్రచురింపబడినది. గ్రామముల పౌరస్థానముల నభివృద్ధి చేయుటయందు గ్రామములందలైన తమలో నేర్పించి తమకు సహాయ భూతులు కావలయునని ఆధికారులు చేయుప్రయత్నములు నభివృద్ధిని లభ్యుని వానివలన మనము తెలిసికొన గలుగుచుము. ఈ గ్రామభివృద్ధి యోజన మిప్పుడు మైసూరు రాష్ట్రము నందలి 15,009 గ్రామములలో నాచరింపబడుచున్నది. అందువలన 46½ లక్షల ప్రజలకు మేలైన గూడుచున్నది. అనగారాష్ట్రమునందలి గ్రామములలోనూటికి 39 గ్రామములయందు ప్రజాసభకర్తలను నియమించి చేయుటకు ప్రజాసభాసభ్యులను పనులవలన గాష్ట్రప్రజలలో నుమారు 3 వంతు ప్రజలకు విశేష పౌరస్థాన మొనగూడుచున్నది. ఈ పనులలో సమీక్షనవర్తమవారి వలన చేయబడుచున్నవి. ఆర్థికమున విశేష భాగము గ్రామప్రాతినిధ్యముగనున్నది. ఈ కార్యనిర్వహణమునందును భివృద్ధికారకార్యనిర్వహణముగ నెంచుటకును, తక్కువలను మైసూరుదగ్గర వారుసహాయముగనున్నట్లు లగుటకును వగియున్నది. నియమలకు కొలదికొల్పిండ్లయందును నైతికతయొక్క విశేషకరములకు తుచ్చవాగ్యముల నియమములను సహజముగ ఇప్పటి క్రేష్ట ప్రవృత్తుల ననుసరించుచున్నది. విశేషముగ గ్రామముల వారిపై హితులును తమ పనిని కొనసాగించుచు మేము నమ్ముచున్నాము. కడూరు, సిమన, చిత్రద్రుమ్మ, హాసను మొదలుగాగల జిల్లాలోని నెయోజనము పూర్తిగ బనిచేయుచున్నది. ఇది నుంచి యుత్సాహకరముగ నున్నది.

నవంబరు 118-203-304-357 గ్రామములు గల మైసూరు, బెంగళూరు, బెంగళూరు, కోలూరుజిల్లాలోని నియమములను ముగిసి పనిజరుగవలసి యున్నది. ఆస్థానముల గ్రామభివృద్ధి ములొక నెలకొల్పినట్లేదు. ఈ మహానాగరకపు జిల్లాలోగల ఈభాగము నెట్లైన సవరించేవలయునని నివాసగారు మోచించు చున్నారు. గ్రామసంఘ నియమములలో నొక్క పిమ్మటగారును తక్కువలనజిల్లా లన్నిటిలోనభివృద్ధినించుచున్నదని దొరతనపు టుత్తరువు కారితములు తెలుపుచున్నవి.

1916-వ సంవత్సరమున జూలై నెలది మూడుమాసములలో 2602 గ్రామసంఘములు స్థాపింపబడినవి. ఆసంవత్సరపు కడపటికి మూడుమాసములలో 3752 సంఘములు స్థాపింపబడినవి. ఇంక నొక గ్రామ సంఘములలో నెట్టి పనియు జరుగవచ్చును. వీటికి జిల్లా యున్నదోగ్యములు తెగిన ప్రోత్సాహము నియమలసి యున్నది. ఈసంఘములలో నాచుగ్రామములయందలి ప్రధాన పురుషుల యుత్సాహము నియమకరగుల్లాబుటవలన నెక్కుడు ప్రయోజనముండగలదని మేము నమ్ముచున్నాము. జనోపయోగకరమైన పనుల నిమిత్తము గత డిశంబరుతో సంబంధము మామూలుసములకు రూ 16,965 లకు, అక్రిందటి మామూలుసములకు రూ 16,964 లకు పెద్దచుగునని లెక్కలు చేయబడినవి. అందుపెద్దమైన సామ్యులలో నభివృద్ధియు నూటికి 50 వంతులైనవి దొరతనమునా కిచ్చియుండిరి. దొరతనమునా కంగీకరించిన సామ్యులలో నూటికి 16 వంతుల చొప్పున నైనను భివృద్ధిచేసినది దొరతనపు టుత్తరువు చెప్పవచ్చును. దొరతనమునాచి నంగీకరించిన సామ్యులంతయు పరిపూర్ణ లాభకరముగ వినియోగించుట కిదిగూడనైన తగిన యోర్నాటులు జరుగునని మేమును దొరతనమునాచితో నమ్ముచున్నాము. మైసూరుజిల్లాలో జనోపయోగకరముగ పనుల నిమిత్తము చేచ్చింపబడిన రూ 25,564 ల మొత్తమును దొరతనమునాచి సహాయము నియమముల న పేక్షంపకయే చేచ్చింపబడినది. ఈ జిల్లాలోని గ్రామములు గన్నవలసిన ఈ సామ్యులనితోత్సాహము. ఆర్థికగౌరవభావనలను మోత్సాహములచే నాచేతులైన ప్రజల లెట్టిమైనకార్యముల జేయగల్గుననియు నిరూపించుటకు ప్రబలప్రమాణముగ నున్నది. దొరతనపు టుత్తరువులోని సంకతులను లెక్కలను బట్టి చూచిన మైసూరు గ్రామభ్యున్నతి యోజనము యొక్క విజయము తక్కువగా భావింపరాదు. మంగళకర్మమునాచరయియున్నది. ఆధికారులును, అసభికారులును గలసి మైత్రి నెలకొల్పుటోటి భావముతో నేర్పించి మహారాజు గారి ప్రజలలో నెక్కుడుమంది కావాసములగు గ్రామములలోని ప్రజల సౌఖ్యభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నారనుట విశదము. ఈస్థితి సంస్థానపుభివృద్ధి కెంతయేనియు సహాయ మొనర్చగలదు. యునైటెడ్ ఇండియా అండ్ నేటివ్స్టేట్సు.

శాసనసభ్యులు

నెలవుదినములలో చేయవలయుపని

క్రిందటి వంగదేశ శాసనసభలో గొన్నామే ప్రభువు గారిటుల పత్రిక.

“గౌరవనీయు లగు సభ్యులు తమతమ నియమక ప్రదేశములలో సంచరించుచు, తమ నియమకులకు పన్నుల యావశ్యకతను తెల్పుచు ఈ నెలవుదినములలో నేయేమాన్యులవలన పన్నుల నెక్కువగానేసి ధనమునిస్తారముగ ప్రోగుజేయవచ్చునో ఆమాన్యులనుగూర్చి తమలో తా మనేకవిధముల నాలోచించుటయందు నెలవుదినముల నత్యంతోపయోగకరముగ నుపయోగింపవచ్చునని నేను గౌ. లగుసభ్యులకు నూచింపసాచునించుచున్నాను. అటుల చేసినయెడల సామాన్యకర్తలతోననువా రెక్కుడు సంస్కరణముల నిమిత్త మెక్కుడు పన్నుల విధిపడలచినపుడు ప్రజలదివరకే యందులకు సంసిద్ధులయి యుండురు గనుక వెంటనే యెక్కుడు పన్నుల నిచ్చుట కిచ్చగించురు.”

బెంగాలు గవర్నరుగా కీ నూచనను విలాసాగ్యముగ నీయలేదని ఆలోచింపవలెను.

ప్రపంచమున నభ్యున్నతస్థితిలోనున్న దేశములతో సమముగా వంగదేశమున తీసికొనినవచ్చు నిమిత్తము వ్యవసాయక, వాణిజ్యము, సాంకేతిక, వాణిజ్య, సాధారణ విద్యాభివృద్ధి కిని, ఆరోగ్య వ్యవసాయక వాణిజ్యములభివృద్ధికిని విశేష ధనమును వెచ్చింపవలసి యున్న దనుటకు సందియము లేదు. కాని ధనమువచ్చు తెరువేదీ ఎక్కువ పన్నుల వేయుట యని అధికారులు సమాధానము చెప్పుదురు. ఆర్థికస్థితినిబట్టి దేశమింక నెక్కుడు పన్నుల భరింపవలసి స్థితిలోనున్నదా? అనభికారు”లందులకు “తే”దని ప్రత్యుత్తరమిస్తును. ప్రజలెక్కుడు పన్నుల భరింపవలసినపుడు, గౌరవనీయులగు సభ్యులెక్కుడు పన్నుల నిచ్చునట్లు ప్రజలకెట్లు బోధింపగలరు? గౌరవనీయుల బలవంతపుమాట లేదనియు ప్రజలరాబడి నభివృద్ధి చేయవలెను. వారిరాబడు లభికమైన వా రెక్కుడు పన్నుల నీయగలుగుదురు. రాబడి యభివృద్ధి కొడుటకు వ్యవసాయము వృద్ధిని విరివిని జెందవలెను; పరిశ్రమ లభివృద్ధి మొదవలెను. ఈయభివృద్ధి కెక్కుడు వ్యయము వశ్యకము. ఇట్లొకదానివై నొకటి యాధారపడియున్నది. ఇది యొక విషయముగ చిత్తు. ఈచిత్తును విడచి తుపలెవరిన, వ్యయములోని కొంత భాగము తగ్గించి, పన్నుల నేయుదేశములతో వేయుచున్నారో ఆయుదేశపురీకి వినియోగింపవలెను. ఇందులకు దాహారము నిచ్చుచున్నాము. రోడ్డుపన్నులు, పట్టికు వక్కుల పన్నులమూలమున వసూలైనపన్నులు, అవియేయుదేశములతో వేయబడినవో ఆయుదేశముల నెఱవేర్చుటకు వినియోగింపలేదు. ఇటుల నేకసంవత్సరములనుండి జరుగుచున్నది. ఈ ఆసందర్భ వినియోగములకు చక్క బెట్టెద మని కార్మికేలు ప్రభువుగారు పత్రిక. ఈపన్నుల వసూలుచేయు నుదేశములు, గ్రామములకును నీటిని బాగుగా స్వయి చేయుట, గ్రామములలో కాలువలు క్రమముగా నున్నట్లు చూచుట, గ్రామములలో రోడ్లను వేయుట మొదలగునవి. ఈ పనుల నిమిత్తము వేయబడిన పన్నుల రాబడి ఈ పనుల కొరకు న్యాయముగా నుపయోగించి యుండిన వంగదేశము మంచి ఆరోగ్యస్థితిలో నుండి తనకూలమున ప్రజల ఆర్జనశక్తి అధికమై యుండును. పండిన పంటలను సులభతరముగ నొక చోటునుండి మరియొకచోటునకు పట్టించుటకు కలనుపడియుండును.

పన్నుల యభివృద్ధి యోజనంతకంటె పరిత్యజితుగ నీవిలు మిలిటరీ వ్యయము లభికమై పోవుచున్నవని ఆనేక మారులు చెప్పబడినది. ... హైందవ పరిపాలనమున ప్రజాప్రభుత్వ సూత్రములు విశేషముగ నుపయోగింపబడిన ఆ గాజకములకు వక్కులను గూఢచారులు, ఇతర పోలీసు ఉద్యోగి యులు మొదలగువారికింద నగు వ్యయము తగ్గగలదు. ఎక్కుడు విద్యావ్యాప్తనమును, ఎక్కుడు ఆరోగ్యస్థితియు క్రొవ్యమునబడి వేయుటయెగాక ప్రజల కాష్టనశక్తిని, పన్నులనోర్పు శక్తిని గలిగించునని మే మిదివరలో క్రిందటి పత్రికయందు తెలిపియుంటిమి. అందువలన పోలీసు వ్యయముల తగ్గించుట ఆచరణీయము. జిల్లాల నెక్కువగా వెలిగించుచు వాని కన్నిటికిని దొవనాధికారులు న్యాయాధి

కారులు మొదలగు వారల నియోగించి వారికి యిండ్లనుగట్టించి అనవసరముగ ధనమును వ్యయముచేయుటకంటె విద్యాభివృద్ధి కిని, ఆరోగ్యభివృద్ధికిని ధనము వెచ్చించుట ఎక్కుడు అవసరమింతయును ఆవశ్యకము నగును. కార్యనిర్వహణాధి కారులు మునుపటికంటె నిష్పక్షపాతము పనులను చేయవలసి యున్నారనుట నిస్సంశయము. కాని దీని కి మందు స్థానిక స్వపరిపాలనావ్యాప్తముగాని జిల్లాలను, అధికారులను నూరక వెంటుచేయుట కాదు. జనుల నమ్మకలెను. వారల కెక్కువ పనుల నీయవలయును. మేమిదివరలో ననేక మారులు తెలిపినటుల హిందూదేశము నందలియుత్సాహమును ఉద్యోగములు ప్రపంచమున దత్యంతాధికముగ జరియు లాసగు ఉద్యోగములుగ నున్నవి. యూరోపియను ఉద్యోగముల కింత హెచ్చు శీతము లిచ్చుచుంటున్న పనికి తగినటుల హైందవోద్యోగులకును హెచ్చు శీతముల నీయవలయును. వ్యయమును తగ్గించివేయుటకు, ఇప్పటి కత్యవసరములగు పనులలో తప్ప తక్కిన పనులన్నిటినుండి యూరోపియనులను తొలగించి తత్సానముల హైందవుల నెలకొల్పుటయే ఇష్టపడతావశ్యకము. ఇటుల జేయుటయే న్యాయము. ఇంతియకాక ప్రపంచమున నెక్కడలేని యత్యధికశీతముల భరించుటకు హిందూదేశ మతిపేదదేశముగ నున్నది. భారతీయ నియోజనమువలన పరిపాలనము బలవత్తరమైన దగును. ఏలనన వారు ప్రజల యుద్దేశములను కోరికలను ఎక్కువ దయాద్రద్ధిత్వతో చూచుచు జనాభిప్రాయమున కెక్కుడు అనుకూలముగ నుండగలరు.

“ఎప్పుడెక్కుడు పన్నుల వేయుట నుంచిగిన న్యాయముగ నుండునని” సామాన్య దొరతనమునా రాలోచించు సమయముగూర్చి గొన్నామే ప్రభువుగారు పల్కించుచున్నారు. ప్రస్తుతయుద్ధము ప్రజాపరిపాలనా సూత్రముల గాపాడుటకును, వానిని వ్యాపింపజేయుటకును చేయబడుచున్నదని బ్రిటిషు ప్రధానమంత్రియు తక్కిన రాజకీయములను పలు మారు పల్కుట వినుచున్నాము. అందువలన, ఆ ప్రజాపరిపాలనా సూత్రముల ననుసరించుచే, “ఎప్పుడెక్కుడు పన్నుల వేయుట నుంచిగిన న్యాయముగ నుండునా, ఆ సమయమున నిశ్చయించుట కీదేశ ప్రజలకుగూడ సానకాశము నీయవలయుననిన కొంతెవరముగ నాలోచింప గూడదు. హిందూదేశపరిపాలనము నుంచిగిన నుండుటకు బ్రిటిషుదొరతనమునా రుత్తరవాదులుగ నుండురు గనుకను, బ్రిటిషు ఉత్సాహమును బ్రిటిషు పద్ధతులను అనుసరించుటవలననే నుంచిపరిపాలనము జరుగగలదు గనుకను, బ్రిటిషు అధికారులు మైత్రి మె తగిన బ్రిటిషు ఉత్సాహమునగలిగి బ్రిటిషుపద్ధతులను సరింపగలరు కనుకను, హిందూదేశమున పరిపాలనా ద్యధికారులలో బ్రిటిషువారి నే నియోగింపవలయునని కష్టము ప్రభువుగారును ఆ తరగతివారును అభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఈ వాదన నిచట శోధించుట మాపని కాదు. “ప్రాతినిధ్యము లేని పన్నుల లేవు” అనునదియు “ప్రజలే వ్యయము సంలయు చక్క బెట్టవలెను” అనునదియు బ్రిటిషు రాజకీయ నిగూఢమున కవసరములు. ఈ బ్రిటిషు సూత్రములనె హిందూదేశముపట్లగూడ నాచరింపవలయునని మేము కోరుచున్నాము. బ్రిటిషేతరము మా కక్కరలేదు. “అధికారమునకు లోబడు వారలకు వ్యాపరిపాలనమున నధికార ముండవలెనని లాయర్డ్ జార్జి గారు వర్ణించిన యధికారము తప్ప మాకు నిశ్చయముగ నురియే యధికారము నవసరము లేదు. — మోడరను రిప్రజా మనవత్రిక.

అష్టమశైవ మహాసభ.

రాజోపు శైవ మహాసభ నరసాపురము తాలూకా మినిమించినపాడు అగ్రహారిమునందు అయ్యగారి వీరేశలింగముగారు జరుపుట కాహ్వానము చేసిరి. సభ నైశాఖ బహుళ నావదశి, త్రయోదశి, చతుర్దశిలకు సరియైన మేయి 18, 19, 20 వ తేసులందు జరుగునటు లేర్పాటులు చేయబడినవి. మాహేశ్వరు లందరును సభకు దయచేసి సభను జయప్రదముగ జరుపప్రార్థితులు.

నిడదవోలు రైలుస్టేషను వద్దను దిగి పాలకొల్లు కాలవమీద గల మారుభేరు మీదుగ మినిమించినపాడునకు మార్గము.

౧౨వ విశాఖ పట్టణ మండల సభ.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సామాన్య అధ్యక్షుల సమావేశములు.

(మా ప్రత్యేక విలేఖకు నివర్తనం)

అధ్యక్షులగు గౌ. ఎ. సూర్యనారాయణరావు గారి

నిన్నటిదినము విశాఖపట్టణమునందలి భీముపట్టణము నందు సమావేశమైన రాంసంతకభట్ట అధ్యక్షసంఘాధ్యక్షులగు తేకుమళ్ళ శీతారామస్వామిగారు ప్రత్యేక సమావేశము నుండి ఈక్రిందివిషయములు ప్రకటింపబడినవి:-

శీతారామస్వామిగారు ప్రత్యేక సమావేశమున భీముపట్టణ చారిత్రమును గూర్చి వివరించి చెప్పిరి:-

ఇది 1628-వ సంవత్సరమున మొగలాయి ప్రభువుల యొద్దను, పిమ్మట 1754 వ సంవత్సరమున విజయనగర సంస్థానాధిపతుల యొద్దను ఈ ప్రభుత్వముండెను. దానినాడు, కాలకు పట్టణమును కొని ఈ పట్టణమునను, పట్టణ సమీపమునందును యంత్రకాలను కట్టి, టంకకాలను స్థాపించి, చిన్న కోటను కూడ కట్టి, పరిమితలేరి వ్యాపారమును చేయుచుండెడివారు. ఆ కాలమున ఈ పట్టణము అత్యంత పవనవిని గాంచినది. ఆ నాడు వారు కట్టించి ఇప్పటికిని ఎన్నియో నిలిచియుండి ఈ పట్టణముయొక్క మొత్తము యుద్ధరక్షణగూర్చి సాక్ష్యమిచ్చుచున్నది. ఇక్కడనుండి చిట్టవలసకు బోవుమాగమున గాన వచ్చువేడలు ఆనాడు కట్టినవే. పిమ్మట 1825-వ సంవత్సరమున పట్టణము గూర్చి ఇండియా సంఘమువారి యాధీనమైనది. 1846-వ సంవత్సరమున అప్పుడు నాటు సంఘమువారు, ఇచ్చటి వ్యాపార సమస్యలను కనిపెట్టి, గోల్కొనీ నదితీరమున చిట్టవలసలో పంచదార చేయుటకు యంత్రకాలను నిర్మించిరి. అది మొదలు ఇక్కడ వ్యాపారము దినదినాభివృద్ధిగాంచి, 1868-వ సంవత్సరమునాటికి సంవత్సరమునకు 43 లక్షలరూపాయల విలువగల ఎరువుల దిగుమతి వ్యాపారము జరుపుచున్నట్లు మైనది. ఎన్ని భవనములు కట్టించుచున్నట్లు కలము చాలనికాలము ఆనాడు. ఉండుటకు ముమ్మారులేని కాలము ఈనాడు. ఆదినములు, ఈదినములు చూచినవారు ఇప్పుడెందరో ఉన్నారు. ఇన్నిటికిని కారణము మనకు రెండులులేక పోవుటయే.

మరికీ అనతిదూరమున, గొప్పయుద్ధము జరిగిన పద్మ నాథమున్నది. రెండులో రెండులని మొత్తముపట్టణా, నేటికి సర్వే అయినది, యుద్ధానంతరము రెండులవేయవచ్చున. ఆకావడము చున్నది.

మన జిల్లా విద్యలో చాలమెరుకబడినది. ఒకయూర ఫస్టుగ్రేడు కాలేజీయున్నదని, మరియొకటి సెకండుగ్రేడు కాలేజీ యున్నదని, ఇందరు హైస్కూలులో చదువుచున్నా గని సంతోషించలేము. ప్రాంతభవిష్య ఎందరిలో సెందరికి లభించుచున్నదని చూడవలెను. మృతజీవులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేవారు ప్రాంతభవిష్యవ్యాప్తికై పడినపాటులు అందరి కిని తెలిసినవే. కావలెనని మనము, భవనము చాలదని దొరతన మునారు అనుచుండ చేయవలసినదేమి? మనజిల్లాలో నున్నందరు జమీందార్లు మరెవరికైనను లేరు. వారిలో కొందరియో దాదాపుమొత్తము ఉన్నతవిద్యాదానము మనజిల్లావారికి ఆగుచు న్నున్నది. ప్రాంతభవిష్యవిషయమైతే వారే ప్రాధాన్యమునకు వారు కిని వందలకొలది గ్రామములున్నచోకదా, వానివల్ల వచ్చు రాబడిలో ఇప్పుడంతయు ఆ గ్రామములో ప్రాంతభవిష్య సహాయము కొరకని సేమగా నుంచినచో విద్య వ్యాపించగలను. వారు కొంతసామగ్గు చేసినచో, ప్రాంతియేయుమని బోధనా రిని మన మగుగవచ్చును. అట్టిదనుట పూనుకొనుటకు గ్రామ పంచాయితీ లున్నచో సెంతి బాగుండును!

ఒకోదాదాజ్యమునకు సుంత్రిగానున్న కాలములో గా జ్యోకార్యవిరూపాక గుంధులకు రమేళ చంద్రునివద్దగాను గ్రామ పంచాయితీలకు గూర్చి చాల పనిచేసియుండిరి. దానిని నడిపించుటకు ముగ్రహాధిపతి గ్రామిక్వార్ ప్రభువువారున్నారు. గ్రామపంచాయితీలు అనాదిగా మనదేశముననుండినవేను. అవి దొరతనమున కంతటికిని వున్నది. ప్రాంతభ విద్యావ్యాప్తికై కూడ వాళ్ళుండెనను పనిచేసగలవారే. గ్రామములలో గోల్కొనీ, చెరువులు, జలాధారములు, ఆగోగ్యము మొదలయిన వానిని గురించి ఎంత పనిమైన చేయగలవారే. ఇప్పుడు బోధనకై వెసిడెంటులు ప్రవేశింపబడినవి. సభి క్రిందను కొన్ని జిల్లాలైన నిమ్మనది పట్టణవిద్యారాజ్యమున ముమ్మినడుగగా, మన మింకను తగినగాను సమావేశమై

అనివారెవరు? మనవాడే. బోధకలక్ష్యము, మొదలగు గొప్ప యుద్ధాగములకు సేమనుడిపించుకొనకుండ చేయుటకు మన వారు తగియుండి, హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు కలయు లక్షలంపొగుజేసి, దానిని స్వీకరించుటకు తగిన సామర్థ్యము మనవారికి ఉండి, మన స్వతంత్రరాజ్యములను ప్రజారంజక ముగ నడిపించుటకు మనవారు తగియుండి, డిస్ట్రిక్టుబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటుగాను, ప్రెసిడెంటుగా నుండుటకు మాత్రము మన మింకను తగినముండలేము! మనవారు జిల్లాకలెక్టరులు గా పనిచేసి వెనక పీఠమును పుచ్చుకొనిన తరువాత ఎంతయో తీరుబడియుండునో, ఏల ఆయాధికారమువల్ల ఈయరామ? తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా వయోక్త్యులు పంపుచున్న కొనిన ఉద్యోగస్థులు పనిచేసి దొరతనముగూర్చి మెప్పుడు, ప్రజల ఆరాధనమును పొందలేనా? అట్టివారు కూడ, అవైపద వికీపనికి రాకపోయిరా? పాతికలక్షలు రాబడిగల విజయనగర సంస్థానమునకు దివానుగానుండి వెనుమెచ్చ జగన్నాథగారి గారు ఎంత సేపుతో పనిచేసిరో, ఎన్ని యువకారము చేసిరో, యజమానునకు ఎంత లాభముకలుగజేసిరో, రాబడి ఎంత వృద్ధిచేసిరో, ఎవరికి తెలియుదు? వారేమి పరీక్షలని చ్చిరి? ఇప్పుడు సివిలియన్ యజమానులుండి అంత కంటె ఎక్కువ వినిచేయుచున్నారు! శ్రీమహారాజీ అలక గాజేత్యో వారు, విజయనగర సంస్థానమున, శ్రీ మహారాజీ చిట్టి జానకయ్యమ్మగారు అనకాపల్లి వగయిరా సంస్థానములను మెప్పువడసిన సామర్థ్యముతో పనిపాలించి లోపములేదయును లేక మనలనన్నిటిని, రాజీవాన ప్రేమయును, నడిపించలేదా? గ్రామముననుండి ఉద్యోగముచేయుచున్న మునుష్యులు తగవులను తీర్చుచుండ, గ్రామ పంచాయితీలను పుజి తలెంచుకొని వారి కార్యములను నెఱవేర్చుకొనలేరా? గ్రామస్థుల నందరిని ఎరిగిన వారు ఎంచినవారికంటె, దూరముగానుండి, గడియగడి యకు ఒకరుగా బదిలీయగుచున్న రెవిన్యూ ఉద్యోగస్థులు మంచివారి నెంచగలరా? దొరతనము వారి యుద్ధాగములో లేనివారిని, తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగాను వైస్ ప్రెసి డెంటుగాను కొన్ని జిల్లాలలో నుండుటకు దొరతనము వా రే స్మరణి నందుకు, పనులు ఆ ను కూల ముగా జరుగలేదా? ఎందుకా యధికార మిచ్చితిమని దొర తనమువారు విచారించవలసినవిషయం? డిస్ట్రిక్టుబోర్డులోనూదా అట్టి యధికారము మనవారికిచ్చిమాడరాదా? మనలను నమ్మి దొరతనమువారికే విషమమునకు, విచారించవలసిన యవసర వివరము కలుగలేదు. సామర్థ్యహాసమేలేదు. రాజకీయము; మనలను చూచి, ఇతరదేశస్థులు అనుకరించవలసియున్నారు. మనదేశమున రాజు భగవంతుడేమని నమ్మగలము. ఇంగిలీషు వారి పురుషత్వము మన కెన్నటికిని ఉండ నలసినదని కోరు వారము. ప్రస్తుతి మహా సంస్థాన సమయమున నున్న మరె యొకవిషయమే నుండెదమని దురభిప్రాయము పడిన జన్మకల గుండెలు బిగ్గలు కాలేదా? ఇన్నియోగ్యులు మన యందుండ ఏల ఇంతకంటె ఎక్కువ ఆధికారములు మన కివ్వగలము.

ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకము వాస్తవికము కావలెనని యుక్తసగల లోను, ఆంధ్రులకు సగల లోను, తీర్మానములుచేయుచుండగా, మానీయులకు ఘోషణగా మేకటపటిరావగాను, ఆంధ్రు లకు ప్రత్యేకముగా విశ్వవిద్యాలయము కావలెనని యీయధ్య పట్టనిర్యాపనభలో నలి సామర్థ్యముతో వాగించిరి. ఆందుకు వారు వందనీయులు, విజయనగరములో మహారాజావారి కాలే జీలో, బి. ఏ. పరీక్షకు నడికకాస్త్రము తిరుగ సేవనవనందు లకు కృతజ్ఞులము.

దక్షిణజిల్లాలలో ప్రస్తుతియు బ్రాహ్మణులని బ్రాహ్మ జేతరులని విదక్షణ రాజకీయముల యందు మామ ప్లేటుకొని నికమత్తములేక అశ్వముగా కావలసిన పనులకు వ్యాపారము కలుగజేయుచున్నారు. ఇది దేశాధ్యక్షులకు సంగతి. మన యధ్యక్షులు కల్లు మదనైపు అట్టి వైషమ్యములు లేవు. దక్షిణమునకూడ ఆ విదక్షణ నిర్మాణం చేయంతరించు నని నావచ్చుకము. మనామృతి ములకును హిందువులకును కల వైషమ్యములు పోయి, ఇప్పుడేభావముగ దేశసేవ చేయు చున్నామకారా? ఇప్పుడు పుట్టిర ఈ వైషమ్యము మాత్రము త్వరలో పోయి ఏక భావము చేశుచుండుటకు వ్యాసించగలము. ఈ మేనుము లేని వగ మెంతసేపు కరుణగలను!

అధ్యక్షుల సమావేశము

అధ్యక్షులగు గౌ. ఎ. సూర్యనారాయణరావు గారి యుపన్యాసమునుండి ఈ ముఖ్యాంశములు ప్రకటింపబడినవి:-

గీరులమై నడుముగట్టి కడిమిమై ముగియింతో పోరాడి కష్టముల గట్టెక్కి కావ్యసాధనముననే నమకట్టు మహానమ యము తలపట్టమైనది. నిరుపమాన మహాత్మా సాధన సంరం భమున నాగవక్త ప్రపంచమందయూ, నూపిరిదియెటువైన దేశము జాలని మహాద్వేగమున నమ్మలేచిచ్చు కేరేరికంటె, యలిత్వరి రోతి చందలించుచున్నది. భావతీయులమగు ననము వెనుక జడరాదు. కావ్యసాధనలోనూ విశేషమున కాలముయిచ్చి పాత్ర త్వచింతనమున ముగియుండిన నాంధ్రసామ్రాజ్య సార త్వచలనీధియగు నాత్మసాధినిగల సామ్రాజ్యమును జెంద జాలము. కావున దృఢనిశ్చయములమై గమ్యస్థానమునందు దృష్టి నిలిపి విరుద్ధాంశోభముల వలన నడచెందులు బాంధోభము జెందకుండ జక్కబట్టి చేయదగు కావ్యముల వెనుకెంటు నడ రించుకొనుచు వెళ్లుచుంటు వెనుకబడిన ముందుదృష్టికో గవకంచి దేశాధ్యక్షముననే భావతీయులందఱు నేకస్రముగ పాటుపడు సమయమువచ్చును. విచిత్రపరిణామముల నింత స్వల్ప కాలమునందు ప్రాచుర్యముపడేదనివి వర్తమానమును చెలరేగుచున్న భవోదయధ్వమే. ఈ యధ్వమువలన నేయిసంక త్వరములతో వైన పొందజాలని విమాత్యా మధ్యభావము ఈ కిందు మూడు వత్సరములలో చేకూరెనని ప్రధాన మంత్రివర్యుడు మొనమున్న రాజధానిలో వక్కాణించియుండెను. అధ్యక్షు డ్దేనుంపని యాంధ్రసామ్రాజ్యపంచెలైత వచ్చుచేరిన శత్రు నిబ్బరమునకై నవోత్సాహకై జనించినది. ఈయధ్వప్ర శుభ్రప్రాప్తియగు సహసంగ్రామము చేవలయు ఆధికా సేవ చే గాని రాజ్యలోభముగూని నట్టి సామన్యకారణముల వలన నిర్వృత్తింపబడునది కాదు. సామన్యపరిపాలనకును సర్వ సంస్థాపనముకొనకును కాశ్యోత శత్రుత్వగ్రామ్య సామన్యసౌత్వముల నెలకొల్పుటకును మిత్రమండలివారలను ప్రత్యక్షమైతో జలుపబడుచున్నది. ఆమెకా జిజ్ఞాసు పరిచించి పరీక్షించి తుదకు అనుకు తప్పకుండ కడమను ప్రవేశించిన కిలివలన - - - - - సంస్థానముయొక్క యున్న బాద్యములు విన్నవములు లు. చున్నవి. భావతీయులమగు ననము వెనుక నానాతన నాగవక్తా గారిరమునిలువుకొని ప్రభు నియంత్తులమై రాజకీయ వైస్ డింబితే క్రిందచనులేక సామన్యజ్వలేక మొనమున్న వారము అని చెప్పి సూర్య నారాయణరావు గారు భారతీయ నేతలు యు ద్ధరంగమున సలిపిన మహాత్మాధ్యక్షులను గురించాడి వెండి యు నిట్లనిరి:-

రణభేరి ప్రాగ్భిరేదనే భారతీయులు యుద్ధమునకు నన్నధ్యయి మార్చుకొనెను రాజసేనయు నేయుటకు నుద్ద్య తులయు యుండిరి. కారి యిట్టి భాగ్య మున్నును లోంచి యుండలేదు. మనకు భారత సేనలు యుద్ధరంగముల కరణజనిన కావ్యప్రభావ వైర్య సాహసములకు మెచ్చినా యువకులు ఇక్కాలముందు యుక్తమనుగల భావతీయులందఱు యుద్ధ ము ముగియునకు వైచ్చిక సేవలలో చేరి వడే దేశాధ్యక్షు యునకై సాహాయ్యపడు వకకాశము ప్రభుత్వమువారికలన ప్రసాదించబడినది. కావున కన్నకంటెలముగానే స్వతంత్ర్య ముతో మార్చుచును సావనవ్యాదల నాచిగొను భాగ్యము లభించినదని యింకించుచు నాయుధాధ్యక్షమున ప్రవేశించులు దేశాధ్యక్షము ఆర్మికారక రక్షణము చేసికొనుటకు ప్రభుత్వ మునా ననమూ విశ్వాస వాల్మీక్యములతో నిర్ణయనాశము ప్రసాదించిరిగానా ప్రామాణ్యముగా భారతీయు లందఱు వెనుక యుక ముండులకుమని నమ్ముచున్నాము. నాల్గవయిన భారతీయులకు వాస్తవిక విశ్వవిద్యాలయములకూడ ప్రసా దించబడగలవు. ఆంధ్రులకును మనము మన భవారోహిణ్యమును స్వీకరించునకు వెచ్చుకొని సాంప్రదించు సుగభరాజ్య మును గూడ నుంచి పాలించినయిదు నానాతన గావలయు భాగమున నాంధ్రులప్రభావము ప్రాగ్భయ నిండియుండెనని యుక్త క్రితముచేసి మన యాంధ్రులలో శత్రుత్వనామ ప్రాధాన్యముగాని క్షత్రీయసేవలు నేలవారు లేలగాలు ఆయ్యోకాలు పలికిన సందర్భమునాను కిట్లుంటు సాధ మమరు లందఱును ఈ యుచ్చిక సేవలలో విశేషపరిణయము లుగాజేరి దేశసేవ చేయవచ్చునని మన నమ్మకమై యున్నది.

నాల్గవయిన

మొదటయు నానాతనమున నుండియును మున్ను కిందకి నుండియును నిట్లుపరచునను. సేనాసంకల్పములకు పలునిన ప్రయోజనములలో ఆరేమిటకు చేరవనున నాట సాటలకలె బడులలో నిట్టిపాటకును గురుకుటకు తగిన విద్యా నిక్షి గణపింపవలయుననియు గౌ. బహుశా నడింపేత్యో శర్మగారు ఆత్మంతోలాకరముకు విద్యాసంఘ ముపసానించె.

సామ్రాజ్యసభవారు దానిని మన్నించి స్వీకరించిరి. ఇట్టి గరిడీలు బడిపిల్లలకు మనదేశములో విశేషములనుకూత మంతవరకు గలుగుచుండెను. ఇప్పుడు మన బాల్యపురోభివృద్ధికి ప్రేరేపకముగా నిరూపణము జరుపడినది. కాని క్రమముగా బాల్యపురోభివృద్ధిని నేర్పగలుగు నాయకులు కొరతగాని యందుల లాభము పూర్ణముగా మనకు సమకూడ నేరదు. అట్టి నాయకులు అల్పసంఖ్యాకులుగా నున్నారని కాని లాభము కొలదికాలములో కలిసిరావని సంశయము పొడముచున్నది.

సామ్రాజ్యమండలి

యన్తరసంబంధములకు సంశయము జన్మించుకొనుచున్న నుచియు సామ్రాజ్యవిషయము కొన్ని పరిసరించుటకును సామ్రాజ్యంగ పరిభ్రమముల ప్రతినిధులు సభగూడియుండిన రంగుల మన మందఱము వెలిగినది. ప్రత్యేకము ప్రజానియుక్తులగు ప్రతినిధులు ఈ సభకు బంపబడలేదని కించపడదు చుండినను, మన దేశపక్షమున మంత్రిపదము నలంకరించినవారు మాత్రము క్రమ ప్రతినిధులుగా నియుక్తులయినను శ్రీ వికాసీయహానావారును శ్రీ సత్యేంద్రప్రసన్నసింహులును శ్రీ జేమ్సు మెయ్యుగారును ఉపప్రతినిధులుగా నియోగింపబడి వారలలు మంత్రాలోచనపద్ధతులు కార్యరీతిత్వమును సూచించుచు వెల్లడివిధముల నుపదించినవని ప్రశంసించబడుట సంతోషకరము. ఇదియే భావింపదగినది. సామ్రాజ్యమంత్రాలోచన సభలందు ఉత్కృష్టములగు రాజకీయాశ్రయములను బట్టించుటలో భారతవర్షమునకు స్వాస్థ్య మొనంగబడి యుండుట భావిభాగ్యమునకు విజృంభణమై యున్నది.

ధన సహాయము

భారతవర్షము, వైదికవిధిని విధమున, తన సంతానమును స్వామికార్య నిర్వహణమున నాత్మ జీవనముల నైన నివేదింప నియోగించినదే గాక తన నిరుపేదస్థితిలో నియుండు నలువది సంవత్సరములకును విడువని భారమును ముగిసిన శతాబ్దమునకును నిరంతర వెచ్చమునకుగాను సహాయమునొసల్పి యున్నవలెను సమర్పించినది. రిత్యమును నిమిషమునకు నేబడిచేల యాభ్యుదయ కృషయగుచున్న యా శతాబ్దమునకును నిరంతరము సహాయముగాను గాని తన స్థితినిబట్టి భక్తియే ప్రాధాన్యముగా నిట్టి మహత్కార్యము సంపదించుకొను భారతవర్షమునకును సమర్పించినది యల్పమాత్రమైనను కోటిరూపాయలకు పరిమితంపబడవలసి యున్నది. ఆ ధనముననే ప్రభుత్వమువారివలన నాదరింపబడి బహుకరింపబడినది. ఇదిగాక ప్రభుత్వము విశేషలాభకరముగా దొరతనమువారివలన ప్రమోదంపబడిన ఋణదానమును బట్టికూడ నింత పక్షము మనదేశము కొంచెము మెచ్చుతీర్థముగా 16 కోట్ల రూపాయలవరకు సహ మొదలైనది. మన శాస్త్రపుర రాజధాని నేడెట్టిలోనుండి వాణిజ్యసంపదలను బోయి బంగారములను గరియందుకొనెనును దెబ్బదిరూపాయలవలెగానివి మానము గాచుకొన్నది. ఈవిషయమున కా. వైద్యులగువారు లంబును సంఘములుగా నేడెట్టి యాయుగ్యమును బలపఱచి సహజభావితవల నెక్కువ ఋణ సహాయము చేయించెను. ఈ రుణదానమువలన ఆర్థికముగా మనకును దేశమునకును మిక్కిలి లాభముగలదు. వైది వివరించిన ప్రకారము సహాయమునొసల్పి యున్నవలెను కృత్యములను కొలువారు. కొంతకాల నిలువదగ్గమున నివాసము కాగలదు. భారతవర్షము సహాయమునొసల్పి కృత్యములను కొలువారు గృహకృత్యముల నెఱవేర్చుకొనవలెను యోచనమైన ప్రభుత్వమువారి యనుమతిని పునఃకరించుకొనియే ఈ సహాయముల నాలించించి మనప్రభుత్వమువారు కొన్ని పన్నులు క్రొత్తగా విధించి సేవనుండి వచ్చు బట్టలవైని కొంతియు విధించి యుండిరి. సేవబట్టలనేతకు ముఖ్యస్థానమైన లాంకాపి. యను మండలములు కింతవరకును తమలాభము పోకుండ నట్టి బట్టలవై పన్ను మోచ్చించుకూడదనియు అట్లు మోచ్చించినవలె నిండినాచేశమును నేయబడుచున్న బట్టలవైని గూడ తగినరీతిని పన్ను విధింపబడవలయుననియు నాందోళన మొనరించిరి. మనప్రభుత్వమువారు వారికి బోధించి యుద్ధానంతరము సామ్రాజ్య వాణిజ్యవ్యాప్తిని సమరించు నవసరమున నిదియు పునఃపర్యవక్షము జేయబడుననియును మండిలించి యుండిరి. అంగ్లపరిపాలనమునందు నాంగ్లవణిజులకును భారతీయులకును వివాదములు బయలుపడినప్పుడు ప్రప్రథమమున భారతీయులపక్షము నహించి యెదిరివారిని మండిలించిన తరుణముదియే.

వ్యవసాయవృద్ధి

మన దేశము కృషిమాత్ర జీవనాధారమై యున్నది. కొలది కాలముక్రిందట రాజప్రతినిధియగు శ్రీ వెల్లూరిపర్తి ప్రభువుగారు ఇండియా దేశమునకు మూలాధారము నేర్చువని యను యుద్ధానంతరము ఇండియా పురోభివృద్ధికి ముందుగా విశేష వ్యవసాయఫలము ప్రాప్తించునట్లు తగిన కార్యక్రమములను నుపాయములను ఆన్వేషింప వలసి యున్నదనియు ప్రశంసించి యున్నారు. భారతసంఘరాజేవి సర్వ సామ్రాజ్య యై సాధిక నామము గలదిగాగలదు. ప్రస్తుత యుద్ధ పరిస్థితుల వలన దొరతనమువారుగూడ నీ పక్షమున దీక్ష వహించియున్నవారు గాన కృషి వాణిజ్యముల వెల్లడియగు గడగవలయును. ఈ విషయమున జమిందారు భూస్వాములు మున్నగువారల యందు బాధ్యత మెచ్చుగా నున్నది. వారు మున్న ప్రభుత్వములకు గావలసి యున్నది. ముందొక గడ్డిపూచి మేలచిన స్థలముల నిప్పుడు రెండిటిని మొలపించవలయును. యుద్ధానంతరమును సేవ మొదలగు దేశములకు చేతిపనుల యభివృద్ధికి కావలయు ప్రతియొక్కరూ పద్ధతులను విశేషముగా పండించి పంపవలసి యున్నది. మనదేశమునందుగల మంటలు లోనగునవి కష్టమొదలగు నితరదేశముల కెగురుతీయుట కష్టమైనకావలయు గలనో అవియన్నియు బాగుగ జరిపింపబడుచున్నది. అంత మాత్రమున మన మెల్లకాలమును విదేశీ సామ్రాజ్యములను బోషించు పద్ధితులను సంచయమును పండించి పంపుటయే గాని మనము పరిశ్రామికాభివృద్ధి గాంచి స్వకీయములగు యంత్ర నిర్మాణముల సహాయమున లాభప్రాప్తి జెందుట లేనాయని నిరూపణముగా కూడదు. ఇంగ్లాండు దేశముయొక్కయు అమెరికా దేశముయొక్కయు పారిశ్రామికాభివృద్ధి చారిత్రము బాచినయెడల ప్రారంభ దశయందు ఎట్టి వీరస్థితిలోనుండి వివిధ పరిశ్రమలు కృషివలన జన్మమొంది కృత్రిమించినవిధము స్పష్టపడగలదు. నేటిపక్షము నమెరికా మొదలగు దేశములయందు కృషి వాణిజ్యములు చెల్లెత్తెలవలె నడచుచున్నవి.

నూతనజాతీయ ప్రచలనము.

విశాఖ మహాసంగ్రామము వెలువడక పూర్వము కొన్ని వత్సరములక్రిందటనే దైవప్రేరేపిత దివ్యప్రభాతుంజ దీపితమై యాసేతుశతావల మధ్యప్రదేశమందంతట నద్భుత జాతీయ వికాసము ప్రచలితమై ప్రజలహృదయముల నాకర్షించి వెంపుడెడియున్నది. మన యాంధోద్యమమునకును మూలకారణ మిదియేయని యోచింపక తప్పదు. ఈదికతేజము బుట్టికొంది కప్పివెట్టదగుననికాదు. వెలువలనుండిగాని దుర్బు బంధనవలన కట్టుబడవలసినదిగాదు. మాతృభివృద్ధిపాపశుంద ర్యమున చతురున్నేయము గాంచి దివ్యజ్ఞానోపలక్షితులుగాని అల్పసంఖ్యాకు లచ్చటచ్చట ధేదవాదరతులుగనట్లుచున్నను స్వసామాన్యముగ భారతీయులందఱు నున్న తాదృశభరతు లయియున్న వారని నిశ్చయంగా నుడువవచ్చును. అలిత్యైతరగతి నీ యల్పసంఖ్యాకులు గూడ ధేదవాదముల విడచి వివల దృష్టిగలిగి దేశోద్ధరణమునకై పాటుపడుదురుగాక.

యుద్ధానంతర వ్యవస్థలు.

అంతయు సామ్రాజ్యమునకు లోబడి కలసరాజ్యముల వంటి స్వాతంత్ర్యపరిపాలనను ప్రసాదించవలయునని కొంత కాలము క్రందటించెడియు భారతీయుల యున్న తాదృశమై యున్నది. అట్టిది యుత్తమాదర్శమనియు నిర్దృఢమనియును ప్రార్థింప ప్రభుత్వముగూడ నామోదించియుండిరి. ఇంతట ఘోషనంద్రామము చెలరేగినది. భరణిండుము వెనువీయక పోక నిట్టి యాత్మశౌరసమును కృత్రిమీకొన్నది. దీనివలన భారతీయులరాజభక్తి ప్రకటితమై రాజ్యతంత్రనిర్వాహకులు భారతవర్షము తొల్లిటియుట్లుగాక స్వీయ గౌరవోచిత మగు భంగిని పరిపాలింపబడవలయు ననియును రాజ్యాంగదృష్టి ప్రసారముయొక్క కోణము మానదనియును వెల్లడివిధముల వచించుచున్నందున నాశలు మెండుగా జనించుచుండెను. ఇండియాదొరతనమువారి యనుజ్ఞ ననుసరించి ప్రజాప్రతినిధుల పంధోమ్యుండ్రు కలుగవలయు మార్పులగుర్చి యుత్తమ నివేదనమును సమర్పించిరి. అయ్యది యున్న తాదర్శ ప్రదర్శకమును, దేశభక్తివిలసిత్వమును, జాతీయవికాస విజృంభణాభి హితమును స్పష్టన సమాదరణీయుమై యున్నది. భారతవర్షమునకు రెండు నేత్రము లనదగు జాతీయమహాసభ మహమ్మదీయ మహాసభవారివలన నామోదించబడినది. ఇంక నెన్నగో నవ్యాని హర్షింపకుండిన! నేమిచింత. స్వారాజ్యప్రశంస యొక్కడ 'Round Table' విమ్రుల యవ్యాజ కరుణాజనిత

రాజ్యాంగతత్త్వ నిర్ణాయక వ్యాపారసంరంధము లొక్కడ అధికారవ్యతిరేకి సహసంయు నుద్వేగిగణ మొక్కడ అందోళనములు గలుగజేయుచున్నవి. కావున నిశ్చలధ్యానము తోడను విమలజ్ఞానముతోడను మనకు గమ్యస్థానమును, మాతృభూమికి పరమగతియు నగు స్వాతంత్ర్యని జెందుటకు వలయు బ్రయత్నము లకుంతితగతి నందెక్కు ను జేయవలయును. దివ్య దృష్టితోడను విశేషానుభవజ్ఞానము జల్లడను దేశాభిమానముతోడను దేశసముద్ధరణమునకై పాటుల నను లనిబె నెంటు అమృతముగా స్వారాజ్యప్రశంసను మిడివరకెత్తి ముందుకువెచ్చి వ్యాప్తముజేయుచున్నార. ప్రతియుగదయములు నిస్సంశయముగా నాకర్షింపబడియున్నవిగ జిత

అనంతరము మార్కనాడుగొణారావు గారు 19 మంది శాసనసభ్యులు ప్రభుత్వముగాను సమర్పించిన విజ్ఞాపనములోని విషయములను వివరించివెట్టనిరి:-

ఇందు ప్రస్తుతస్థితికంటె కొంచెము మెచ్చుగా స్వాతంత్ర్యము కోరబడినది. ఈస్వాతంత్ర్యమైన వర్తమానస్థితిని మూల చేదకముగా మార్చివేసి విపరీత పరిణామముల ప్రవేశింపజేయ యత్నించినది కాదు. మింటో మార్గప్రభువుల యుద్దేశానుసారముగ కాలక్రమమున స్వాభావిక సిద్ధముగా నీపరిణామము సంప్రాప్తము గావలసినదే. స్థానికశాసన నిర్మాణసభలందు ఉద్వేగస్థుల సంఖ్యకంటె తదితరుల సంఖ్య మెచ్చుగానుండ వలెనను నాశయము స్పష్టపరపబడినది. అది దేశీయముభ్యుగభవము నిప్పుడు వ్యాప్తముగలిగి యుండలేదు. ఈలోపమును సమరించుటకొక యానిబంధన మేర్పడువలసివచ్చినది.

1909 సంవత్సరములో నీక్రొత్తసభ లేర్పడినప్పుడు నీనివలన మెచ్చులాభము గలదనియును దేశీయమహాసభ మొదలగువాని వదిలివేయవచ్చుననియుగూడ ప్రభుత్వముకారి పక్షమున వాదములు చేయబడినవి గాని యిప్పటికి నాలుగు సంవత్సరములనుండి పరిచేయుచుండిన చట్టసభ లన్నిటినిగూర్చి విచారించినచో అట్టియాశలు ఎట్లు నిరర్థకములౌ స్పష్టపడక మానదు. తీర్మానము తల్లియవధుల పాలగుచున్నచో మన మిచ్చట చిర్చింపవలసరమైతే గాని అందువలన లాభప్రాప్తి మాత్రము మిక్కిలి గానరాలేదని నిస్సందేహముగా జెప్పవచ్చును.

మన రాజధానిలో గత అయిదు సంవత్సరములలో ఆర్థికవృత్తి విషయమున 117 తీర్మానము లుపహరింపబడినవి. అందు 106 తీర్మానములు పరిహరింపబడినవి. ఇది ప్రజల యొక్కయు ప్రజాప్రతినిధుల యొక్కయు నభినీకేతనముల గ్రహించి తోడ్పడుటయో తద్విరుద్ధమో యోచింపదగును. బంగారాదేశము సంయుక్త రాష్ట్రములు మధ్యపరగణాలు జిల్లాబోర్డుకు అధ్యక్షునిగా ఉద్వేగస్థుడు కానివారిని నియమింపవలయు ననునంశము ప్రతిపాదించగోరి యొక్క జిల్లాయందు మాత్రము ఇట్టి యారంభము జేయవలయునని ప్రార్థింపగా అందువిషయమై బలాబలములు తులతూగగా తుదకు అగ్రాసనాధిపుని ఆపూర్వాధికారగిరుచే నీతీర్మానము త్రోసివేయబడినది. నామిత్రులగు గౌ. రావుబహద్దరు మోచర్ల రామచంద్రరావు గారు కృష్ణపరవలనుగూర్చి ప్రశ్నింపగా తగిన యుత్తర మివ్వబడలేదు తీర్మానముయొక్క ఫల శ్రుతియును ప్రజాప్రతినిధులయొక్క బోధలయును గూర్చించుచున్నది.

ఉత్తమోద్వేగములను గూర్చిన నివేదనము.

చట్టనిర్మాణసభల వెంపుజేసి వలయుస్వాతంత్ర్యమిచ్చి నచో తక్కిన మొత్తము విశేషముండనేరవు. మనపనులు మనము చక్కచెట్టుకొనవచ్చును. పండ్లమృండు ప్రజాప్రతినిధులు సమర్పించిన నివేదనము సామ్రాజ్యయుద్ధసభవారు చూచి విచరించి స్వతంత్రరాజ్యములలో భారతవర్షము యొక్క స్థితిని గూర్చి యందలి యాశయములను ఆయా ప్రభుత్వములవారు సాధిమానముగా తర్కింపవలయునని తీర్మానించిరి. ఇదియంతయు సంతోషకరము.

దేశచారిత్రము అద్భుతగతిని భూతిపోవుచుండగా ప్రభు నియుక్తులగు ఇన్టింగ్ టన్ ప్రభువు మొదలగు వారలు భారతీయులకు ఉన్న తీరాజకీయోద్వేగములయందు తగినప్రనేతనము కలుగ జేయుటకు గూర్చి చేసిన నివేదనము మాత్రము అసందర్భముగా తోచకమానదు. ప్రస్తుతపు స్థితినిబట్టి విమర్శింపకపోయినను యుద్ధమునకుమందు అవస్థలను బట్టి యాలోచించినచు ఆ నివేదనము భారతీయులయెడ ఉదారభావములను ప్రబుధపరుచుండలేదు. సరయోకా భారతీయోన్నతికి మూల చేత్రములు నల్పదృష్టిప్రసంగము లెన్నియో కలవు. యిన్ సివిల్ సర్వీసు పరీక్షగూ నుత్తీర్ణులయినవారి

యన్నతపదవులు దొరకనందున నట్టిపరిక్ష లేక కాలమున నీమహానుభావమును జలుపవలయునని చిలకలయ నుండి ఘోష పెట్టుచుంటిమి. నీమహా పార్లమెంటుసభలో సామాన్యసభ వారుకూడ నీయంతమును తీర్మానించిరి గాని మన భాగ్యము విపర్యయముగా నుండెను. జాతీయమహాసభ మొదలగు సభలలో దేశీయులందఱు నేకవిధముగ మొఱియిడిరి. ఇప్పుడు ఈనివేదనమువలన సమకాలికపరిక్షలు సమకారక పోవుటయే గాక నీమహానుభావ పరిక్షలు నిర్వహింపబడ నవకాశములేర్పించి వేయబడినది. 17 సం॥ రమ్మల వయసున పరిక్షకుడవలెను. అంతకుపూర్వము మూడుసంవత్సరము లచ్చట నివసించి విద్య గలువవలయును. పదునాలుగు సంవత్సరములయైనను నీమహానుభావు డెట్లు. నీమహానుభావని విద్యగలవన గాని గుర్తదేయు యుగ్యదేశ పరిపాలనమునందు పరిపాటి గురుగ్రదతుల బహు త్యక్తముగా నున్నది. ఆంగ్లమర్యాదల బాగుగ గుర్తెగినగాని ప్రభుత్వముయొక్క యాంగ్లతత్వము మారిపోవునట భారతవర్ష పరిపాలనమున నాంగ్లతత్వము లేదు. మేమి యుండ వలసినది గలదో మన మాహింపజాలము గాని యిట్టియాశయములకు భంగములేకుండ తగినరీతిని నిబంధనల నేర్పరచి తగిన సావకాశము మనకు గలుగజేయవలయునని యుండలేదు. మన ప్రభుత్వమువారు త్వరపడి యీ నివేదనమును వెంటనే యాచరణములోనికి దెత్తురను భీతిచే సామాన్యసభ యందును మనరాజధాని చట్టనిర్మాణసభయందును అట్లు ఆచరణములోనికి దేరదనియును దేశీయులకు ప్రభావప్రసంగు లకు నీ నిబంధనలను శాసనసభలలో తీర్మానముల మూలమున జరిపించి ఖండించుటకు తగిన సావకాశ మివ్వకుండ ప్రభుత్వమువారెట్టి కార్యాలోచనము నీవిషయమున జేయుట యుచి తమగాదని తీర్మానము లుపపాదించబడినవి. ముందేమిగా నున్నదో తెలియరాదు.

(౦)
బల్లారి సరసవినిోదినీ సభ

రామదాసు నాటకము:— ఈనెల 12వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలు మొదలు 10 గంటలవరకును ఈ సభ వారు రామదాసు నాటకమును ఏకదీక్షతో విక్టోరియా థియేటరుమీదలమున ప్రదర్శించిరి. నాటకము పండిత పామరజన రంజకముగ నుండునట్లు గ ద్య పద్య గీతా (కీర్తన) తత్వము గ నుండెను. గ్రాంథిక గ్రామ్య హిందూస్థానీ భాషలు యభేద్యముగ మిశ్రమముగ వాడబడెను. హాస్యరస పోషాకారము కొన్నిరంగములు ప్రత్యేకముగ వ్రాయబడెను. ఇందు తైత్తి గులు తురకలు రాములు సుసోదరులు జేత్యులు దాసీజనము లెక్కడు మిక్కిలిగ రంగమున ప్రదర్శితమయ్యెను. ఇందు రామదాసు - రామదాసు భార్య-పుత్రుడు కలిరు - తానీసా - తానీసా భార్య ఇవి ముఖ్యపాత్రములు. వీరందఱును తమతమ పాత్రములను బాగుగా ప్రదర్శించిరి. రామదాసు పాత్రమును ధరించినవారు భక్తిరస పాశాన్యమును పూర్తిగ ప్రదర్శించినవారు మాత్రము వ్రాయబాటు. అట్టిలోలు కొంత కనబడినదిని వ్రాయక తప్పదు. తానీసా కుమార్తె పాటకొరకును గోపన్న వివాహముకొరకును ప్రదర్శించబడిన రంగములను మరొకరిని నిమిత్తమాత్రములగు రంగములను ప్రాముఖ్యత లేనివనియు వాని వదలుట మృగకథాసందర్భమునకును రసపోషణమునకును భంగము గల్గదనియు తోచినది. రామ లక్ష్మణులకు తగిన పాత్ర భాగ ము సగ బడలేదు. కడు స్వల్పముగ నుండెను. ఉద్యానవనమున లేళ్ళలరంగమున రసీకత మితిమీరినది. దానిని కొంత తగ్గించిన బాగుండుననితోచినది. రామదాసు భార్యను తానీసా అంతఃపురమున చూపుట బోచిత్యముగ కనబడలేదు. అట్లు చూపినపుడు కారాగృహమున కూడ చూపి సభ్యులను కరుణారస నిగుర్తులకు చేరియుండదగును. ప్రారంభయందు యాత్రకుల రాక సమంజసముగ నున్నది గాని నాటకము మొదలైనదియను విషయమును గుర్తించితిమేని దానిని గూడ కొంత సంతకచిత్ర మొనరింప నవకాశము కలదు. మొత్తము మీద నీ నాటకము చాల బాగుగా వ్రాయబడి ప్రశంసనీయుముగ ప్రదర్శించబడినది. నవాయు-నవాయుభార్య-కలిరు-నవాయు సమాధి-రామదాసు-రామదాసుభార్య-కుమారుడు-చెరసాల-మొదల సాహెబులను ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులు. తగ్గిన గౌరవమును చూడ తమతమ పాత్ర భాగములను బాగుగనే ప్రదర్శించిరి. కథానమ్మ జనసంకీర్ణమైనది. సభ్యులందఱు

తనకదీక్షతో నాటకాంతము వరకును కదలలేదు. నాటిరాత్రి శ్రీధరాచలము రాజాగారు ప్రదర్శనమునకు రాజాలకపోవుటచే కొన్ని బహుమానములను రావుబహద్రుడు గొడుగారి యొద్దకుబంపిరి. గొడుగారి రావిమయమును వెల్లడించి, బహుమానముల నాయాపాత్రధారుల కొసంగిరి. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమస్తము నిరసించుచు కలిగు రామదాసుల గురుభిష్య భావమును నిదర్శనము చూపి కొంత ముచ్చటించిరి. అతి బాల్య వివాహమును నిరసించుట కొకరంగము ప్రదర్శించబడెనని నుడివెరి.

ప్రస్తుత

ఈ సభవారీచే నిన్న ప్రదర్శించబడిన ప్రస్తుత నాటకము బహు జనులచే జూడబడెను. ప్రేక్షకులలో శ్రీ సీతా పురాధిపతు లుండిరి. ఈ నాటకమును తలుచుగా ప్రదర్శించవలసినదని పురజనులు ఈ సభవారిని కోరుచుండుటచే ప్రస్తుత నాటకము చెన్న పురలోని ఆంధ్రుల కెంత అగ్రాదకరముగ నున్నదియు వెల్లడి యగుచున్నది. ఇప్పటికీ ప్రదర్శనమును రెండు పర్యాయములు జూపియున్నాడు. ఈ సంవత్సరము నారద పాత్రను ధరించువారిలో మున్న జరిగింది "మూరారి నానక-విరామకేశవ" అను కీర్తన హాస్యనియును మీద ప్రారంభింప బడగనే ప్రేక్షకులకు నువ్విహూతులయె గాక మేను పులకాంకుర పూరితమును అగునని చెప్పరచ్చును. కాని నారదుడు ఈ కీర్తనను బాదుటలో ఆకాభంగ మొనర్చినది జెప్పక తప్పదు. తరువాత నారదుడు "తలపరె జనులు హిరణ్యకశిపు" అను కీర్తనను బహుదశో హరముగ బాడి మొదట కీర్తనలోనును పూర్తిజేసిరి. తీలాపతి వేషమును వేసినరాయచంద్ర రావుగారు ఎప్పటియట్లే తమ గాన మాధుర్యముచేతను, కాలోచిత ఆభినయాది ప్రదర్శనము చేతను సభాసభుల ఆనందాంబుధిలోను, దూభనాగరములోను ముంచివేసిరి. రారా-ధీలోలా-నాబోలా రాజితగుణ జాలా" యనుపాట సభ్యుల కరతాళధ్వనులకు పాత్ర మయ్యెను. ఈకీర్తనను వినివచ్చుకు సభయందలి కొమలాంగులకానంద ముప్పట్టినది. హిరణ్యకశిపు పాత్రధారులు పూర్వమువలెనే చక్కగా ఖేరన మొనర్చిరి. నాటకము మూడుగంటలలో పూర్తి కావలయునని నిశ్చయింపబడుటచే చాలలోటుల భాగములు వదలివేయవలసి వచ్చినది. ఈ నాటకమునకు మూలవిరాటు ప్రస్తుతబాలకుడేయని వ్రాయ నవగరములేదు. ఈచిన్నిబుతులేనికి వయస్సుగను మించిన భాగమును వెట్టినను మొట్టమొదటినుండి, చిట్టచివరకును అందరిని సమ్మోహితులనుజేసెను. ఈ నాటకమందలి ప్రధాన స్థానము నితని కొసంగవచ్చునని వ్రాసినను తప్పందము. నిన్నటి నాటకములో ఫిడీలు బాధ యొకటి తప్పి కొంత కొంతకలిగినది. ఈహాస్యనియును, తలజాను ఇంకొకవోటికి ముచ్చటకుపాయముండెనవో బాగుగానుండును. పాపము మూడురూపాయలుటిక్కెట్టుకొని ప్రభువంశీలో గూరుచుండురేగాని ఈకలబా హాస్యనియుములే వారికి సంగీతమును సరిగా వివవలసిన భాగ్యమును పోగొట్టుచున్నవి.

12 వ విశాఖపట్టణ సంఘసంస్కరణసభ.

(మాప్రత్యేక విలేఖనునియొద్దనుండి తెలిపెన)

భీమునిపట్టణము మే 12-12వ విశాఖపట్టణ మండల సంఘసంస్కరణసభ ఈయనమును 8 గంటలకు భీముని పట్టణమునందలి ఆశ్రమనాటు హాలులో సమావేశ మయ్యెను. 50 మంది ప్రతినిధులు నమూనాచేసికొనబడిరి. 200 నుండి ప్రేక్షకులును వచ్చిరి. గొ. వి. వి. రాజు, రావుసాహెబు డి. రామలింగస్వామి (విజయనగరము తాలూకాబోర్డు ప్రెసి డెంటు), పి. రంగస్వామిఅయ్యంగారు (రాజాము డిస్ట్రిక్టునున సము), కె. నరసింహరాజు (తాళ్లవలస) వి. వీరరాజు (నలు మేజిస్ట్రేటు) మున్నగువారు సభ నలంకరించిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు స్వాగతోపన్యాసము నిచ్చినవెనుక (ఈ యుపన్యాస మింతప్రకటితము) ఎ. పి. పాత్రోగారి నధ్యక్షతకు నియమించిరి. గొ. పోలవరం జునియారాగారు, బొట్టిబి, తురుపాం, జయపూరు రాజాగార్లును, చిలక పర్తి లక్ష్మీనరసింహుగారును మరొకందఱును తాము సభకు రాజానుతి చింతింపను పరివరంతిన్వార్లు సభలో జేషుక బడెను.

అధ్యక్షులకు పాత్రోగారు తమ యుపన్యాసము నాంగ్లభాషలో చదివిరి. సాయంత్రమున విషయసర్ధారణసంఘము సమావేశ మయ్యెను.

౧౨ - వ విశాఖపట్టణమండల రాజకీయ సభ.

భీమునిపట్టణమునందు సమావేశమగుట.
(సభను దినచర్య.)
(మాప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)
భీమునిపట్టణము, మే 13:-విశాఖపట్టణమండల రాజకీయసభయొక్క 12-వ సమావేశము నేటి ప్రాతఃకాలమునం దిక్కడ నుడివెరి. సభా ప్రారంభమునకు ముందే సభాధ్యక్షి ప్రజలతో కిక్కిరింప జూచుచుండెను. మండలమందలి వివిధ ప్రాంతములనుండి చాలమంది ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకులును సభకు విచ్చేరి యుండిరి. ఆంగ్లము భాషలో రాజు వేంకట పతిరాజు, (విశాఖపట్టణము) డి. వేంకటపతిరాజు (తాళ్ల వలస) పి. పురుగుబాదాలో (బరంపురము) సి. వి. ఎల్. నరసింహరాజు (విశాఖపట్టణము) గుండలరాయచంద్రరావు (విజయనగరము) రావు బహద్రుడు డి. ఆర్. స్వామి (విజయనగరము) కానకరావు నరసింహరావు (విజయనగరము) గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు సమావేశ నలంకరించి యుండిరి. భీమునిపట్టణపు వాస్తవ్యులు, అధికారులును, చాలమంది కూడ సభ నలంకరించిరి. సంతకరము 200 మంది ప్రతి నిధులు తమచేతుల వేసానుచేరిరి. వీరుగాకను 200 మంది ప్రేక్షకులును సభ నలంకరించిరి. ఆంధ్రమాతకు సంస్తుతింపుచు మువ్వనెత్త గాయకభాషజేయరు కర్రా పాపయ్యగార్లులవారి కుమారుడు, జనాభాసదాసు గారు మధురగీతమును సుశ్రావ్యుగ పాడిన వెనుకను సభాప్రముఖులైనది. దాసు గారు గీతగానము చేసినపుడు సభాసభులందఱు మాతృకార మూచకముగ లేచి నిలువబడియుండిరి. అప్పుడు సభాధ్యక్షియం దు నిష్కలుతాభావము ప్రకట్టెయ్యుండెను. సభ్యుల మానసము లం దుదయించి, వేదవేదాని, క్రిందుకను మిదు:కును పడుచు లేచుచు నుండిన సంతోషకరంగములకు సభా సభుల ఒకనిరవదనములందు క్రిందియందైన గభీత మరంత గభీత వోవచ్చి నేనెను.

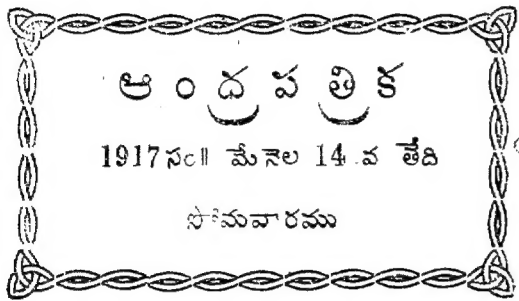
మాప్రత్యేకనాంతరము ఆహ్వాన సభాధ్యక్షులు లేరు మళ్ల నీతారావుస్వామి పంతులుగారు తమ యుపన్యాసము చదివి అధ్యులకు స్వాగత మిచ్చిరి. పంతులుగారికివరకు భీముని పట్టణమునకు పురపాలకాధికారిగనుండి, పట్టణమునకు మహాపరార్థముచేసిరి. వారెవరు, వరకులుగ నున్నారు.

విశాఖపట్టణ వాస్తవ్యులు, రాజన సభ్యులునగు ఆకల్ల మూగారాయణరావు పంతులుగారు సభాధ్యక్షత్యము వహించవలసినదని కోరుచు ఆహ్వానిం నేకటపతి రాజుగారు పంతులుగారు చేసిన పనిని వ్రించిరి. భక్త్యుద్ధితో పంతులు గారిదివరకు మాకు మంధిరములను విశాఖపట్టణమునందు కట్టించి యుచ్చిరి. ప్రకృతమువారు చీడల కొక మండియును కట్టించుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ఆంధ్రుల యభివృద్ధికి ప్రత్యేక కృషివిద్యాలయ ముండ వలసినదని కోరుచున్న సభాసభులందు, మూగారాయణ రావు పంతులుగారు మహార్కాస్త్వము చేయవలయున్నట్లు రాజు గారు నడిపిరి. మీరుగంటి సోమసుందరము పంతులు (విజయ నగరము) ఎల్. వి. ఎల్. నరసింహు పంతులు (భీముని పట్టణము) రావుసాహెబు ఎల్. నీతాపతిరావు పంతులు (పావనీపురము), తా. కావోర్డు అధ్యక్షులు; కవీల రావు దాసు పంతులు (అరకాపల్లి) పూసపాటి భూపాల వేంకట పతి రాజు (తాళ్లవలస) గార్లు మూగారాయణ రావుగారు సభాధ్యక్షత్యమును గాంచవలసినదనిబలపరచిరి. ఆనంతరముమూగారాయణ రావుగారు సభాధ్యక్షత్యము కహించి తమప్రాంధో పన్యాసమును తెలుగునందును ఆంగ్లమునందును కూడముడించి, తెలివితమ, ఆంగ్లభాషయందే చదివిరి. వారి యుపన్యాసము ను సభాసభులు భక్తితేజస్వలతో వినిరి. అధ్యక్షులు తమ యుపన్యాసమునందు వాస్తవప్రతిభాసమమును ఖండించి నిష్కలంకరాజసభ్యులను, ప్రభావశైలక రత్నెరకునగు చిలకపర్తి లక్ష్మీనరసింహకవిసంతి మహానీయులు నిష్కధియు కాలసి వచ్చినదని నుడివెనెను. సభ్యులు తమ యసమృతమును కోమమును, వ్యవహార గృహించి గుండెడి. ఆంధ్రరాష్ట్ర విశ్వ విద్యాలయవిషయముల వేదవేషమునకు సభ్యులు తమ పరమా హేతువును, సంతోషమును కరతాళములవలన గృహీతపరిచి.

విశాఖపట్టణము, విజయనగరము, రాజాము, పూర్వతీ పురము, అనకాపల్లి, భీమనిపట్టణము, చీడవరము, ఎలవం చిల్లి, కనికొట్ల ప్రాంతముల ప్రతినిధులతో విజయనగరంక సంఘము మధ్యస్థాము జూడవలదు. సభ తిరిగి సాయంకాలము 4 గంటలకు ప్రారంభమగును.

విషయానుక్రమణిక.

హైదరాబాద్ రాష్ట్రాధ్యక్షుని, శాసనసభలు	2
విశాఖపట్టణమండలసభ	3,4
స్థానికపాఠశాలలు	5
ప్రభావవ్యాసము	
౧౨ వ విశాఖపట్టణ మండలసభ	6
వాస్తవ్యవ్యాసము	7
విరోధామహాసంగ్రామము	8-9
విదేశాంత్రీవాదము	10-11
ముఖ్యవాస్తవము	12-13-14
అంధ్ర ప్రదేశ్ పరిపాలన	15
హిందూదేశపు భావజీవితము	

౧౨ వ విశాఖపట్టణమండల సభ

సూర్యనారాయణరావుగారి యుపన్యాసము

హేమంతకాలమునందు భారతజాతీయోద్యమ మహా సభలను గ్రీష్మకాలమునందు రాష్ట్రీయ మండల సభలను సమావేశమగుట యాచారము. కడలూరునందు గత వారమునందు చెన్నపురి రాష్ట్రసభ గూడినది. జూన్ 1-వ తేదీని ఆంధ్ర మహాసభ గూడ నున్నది. ఏప్రిల్ మాసమునందు కృష్ణా గోదావరి మండల సభలు గూడినవి. మెయి నెల యందు విశాఖపట్టణము గంజాము గుంటూరు మండలసభలు గూడుచున్నవి. మెయి 13-వ తేదీని విశాఖపట్టణము మండలసభ భీముని పట్నమునందు గూడినది. ఆహ్వాన సంఘాధిపతి తేకుమళ్ల సీతారామస్వామి పంతులుగారు; సభాధిపతి గా. ఆకెళ్ల సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు. సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసము దీర్ఘము గాచున్నను నందు భారతీయ రాష్ట్రీయ రాజ్యాంగ సమస్యలను ప్రత్యేకాంధ్రదేశ రాజ్యాంగ సమస్యలను బాగుగా విమర్శింప బడినవి. సూర్యనారాయణరావుగారు దేశరక్షక బలమునందు జేరుటను అప్పు పత్రములను గొనుటను హెచ్చరించిన తరువాత ను స్వపరిపాలన సమస్యను గురించి వివర్ణించిరి. “ఏ పేరున బలవిన వస్తుతత్త్వ మొక్కటియె. స్వరాజ్య మన్న భయపడువారలు స్థానికస్వపరిపాలనమన్న మెత్తురా? రాజ్యాంగపద్ధతులు ప్రజానరంజకముగ మారనలసి వచ్చునపుడు ఉత్తమ మధ్య మాధమ పక్ష మార్గవివక్షతయే గాని మార్పుజననవలదు.” అను వచనములందు సభాధ్యక్షుని స్వరాజ్యసిద్ధాంతాభిమానము వ్యక్తమగుచున్నది. సామ్రాజ్యశాసనసభయందు ప్రజాప్రతినిధులు సమర్పించిన సంస్కరణవిధానము ప్రజాభిప్రాయముగ ఒరిగింతుటధర్మమని సభాధ్యక్షుడు తెలిపి యుండెను. ప్రస్తుతముగల శాసననిర్మాణ సభల కేవిధమైన స్వాతంత్ర్యము లేదనియును ముఖ్యముగ నాధికవిషయములందు స్వాతంత్ర్యము లేదనియును సూర్యనారాయణ రావుగారు తెలియజేసిరి. దృష్టాంతముగ గతించిన అయిదేడై యందును శాసనసభలయం దుపపాదితమైన

లుపసంహరింప బడినవని తెలిపి యుండిరి. పౌరసేవ్రాద్యోగములను విమర్శించుట కేర్పాటు చేసిన పంచాయతీసభా తీర్మానములు సకల జనుల కాశాభంగమును గలిగించినవి. అన్ని సభలందును నీ తీర్మానమును ఖండించుచు ప్రతిపాదనలు చేయబడినవి. ఈ విషయమును జన్పించుచు “పంచాయతీ సభానివేదనము భారతీయులయెడ ఉదారభావములను గాని విశాల హృదయమును గాని సానుకంపదృష్టిని గాని ప్రబలపరచి యుండలేదు, సరియేకదా భారతీయోన్నతికి మూలచేదక మగు నల్పదృష్టి ప్రసంగము లెన్నియో కలవు. రోగమునకంటె చికిత్స జాడ్యమును పెంచి నదన్నట్లు తోచుచున్నది.” అని సభాధిపతిచేసిన విమర్శనము యుక్తముగ నున్నది. పౌరసేవ్రాద్యోగశాఖా వ్యయమును తగ్గించవలయు ననియును భారతీయుల కధికముగ నుద్యోగముల నీయవలయు ననియును వారుకోరుచుండగ 50 లక్షల రూక్యము లధికవ్యయము చేయవలయుననియును పదిపనుల నధికముగ భారతీయులకు కాలాంతరమున నీయవచ్చుననియును పంచాయతీసభ నిర్ణయించినది. ఇది విపరీతనిర్ణయ మనుటకు సందియము లేదు.

పాలకులు సామ్రాజ్యాధికారమును రాష్ట్రాధికారమును వారు గలిగియున్నను మండలాధికారమును కల్పేర్చునవశమునం దుండినను లోకము బోధులందును మూర్ఖునిసిపాలిటీ లందును నైనను ప్రజాధికారము నేల వ్యాపింపజేయ దలచెట్టిరో తెలియ కున్నది. జిల్లాబోర్డులందు ప్రజాప్రతినిధులుండియును వారికితగిన పలుకుబడిలేనపుడు వారు లేనివారివలెనే పరిగణింపబడవలసి యుండును. చెన్నపురిరాష్ట్రమునందు గల 9 తాలూకాబోర్డులందును 19 బోర్డులందు మాత్రమే అనధికారాధ్యక్షులు గలరు. ఒక జిల్లాబోర్డున కైనను నాధికారాధ్యక్షుడు లేడు. ఇది విచిత్రస్థితి. అధికార విభజన పంచాయతీసభ అధికార విభజనమున నామోదించుచు చేసిన నివేదనము నింతవరకా చరణమునందు బెట్టుకుంటు సంతాపకరము. స్థానికపరిపాలనమునందు ప్రజల లుత్సాహమును జూపకుండుటయును సంతాపకర మని సభాధిపతి చేసిన విమర్శనము గమనార్హమై యున్నది. అధికార గౌరవములు లేని పనులకు ప్రజలాలింపరు. ఇదియే ప్రజల పరాజ్ఞుభావమునకు గారణం బని విశద మగుచున్నది. స్థానిక పరిపాలనమునకు మూలాంకురమైన గ్రామముల స్వపరిపాలనమును గురించియును గ్రామ పంచాయతీ సభలనుగురించియును చర్చించుచు “హెచ్చువ్యాజ్యములు ప్రజల ముద్దశను దీనస్థితిని వెల్లడి చేయుచున్నవి. కాని యైక్వర్త్యమును సూచించునవి కావు” అని సూర్యనారాయణరావు తెలిపియుండిరి. ప్రారంభ విద్యావ్యాపనావసరము నుద్ఘోషించుచు “జాతీయతత్త్వ భోధకములగు నుత్తమములగు పాఠశాలములను రచించి బాలురచేతి కందించుట మన ముఖ్యవిధియై యున్నది. వాని నాదరింపనిచో విద్యాధికారులను మూరవలయును. అవకాశమున్నంతవరకైనను విద్యాధికులు ఉపాధ్యాయులు జాతీయతత్త్వమును ముఖపగూడదని వనవి చేయుచున్నాను” అని సభాధ్యక్షుడుచేసిన హితోపదేశము యుక్తముగ నున్నది. కాని యధికారులు జాతీయనాయక విరచితమైన గ్రంథములను పాఠశాలందు జదివింప సంగీకరింతుట లేదను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. పతనీయగ్రంథములను నియమించెడి వారి యనుభవము సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారి యనుభవమునకు విరుద్ధముగ నున్నది. సభాధ్యక్షుడు వారి వ్యాసము

నందు ప్రజల యాధిక్యస్థితిని గురించియును భూమి సిస్తును నిర్ణయించుటయందును నీటితీరువను వసూలుచేయుటయందును గల కష్టములనుగురించి యును చర్చించిరి. అనంతరము విశాఖపట్టణము మండలమున కవసరమైన నౌకానిలయము రైలు మార్గములు పరిశ్రమలు నీటి సదుపాయములు వైద్యసహాయము పరపతి సంఘములు మొదలగు విషయములను సభాధిపతి విమర్శించెను. ఆంధ్రోద్యమమునుగూర్చి ప్రసంగించుచు

“ఉన్నతాదర్శముల బ్రదర్శించినది. యద్యోధము గా వినిపినది. ఆంధ్రుల సమర్థతయు ఆంధ్రమహాజన హస్తగతమని జెలియవలసినది. మతీయు నాంధ్రోద్యమము ప్రకటనమునుండియు రాజకీయ స్వాభావికముగలదిగానుండి సాంఘిక శక్తులను బలపరచి సర్వంకమముగ నన్ని తెలుగుల సభివృద్ధి పోవుజెందుటకుగాను ప్రయత్నించుచున్నది.”

అని సభాధిపతి గంభీరముగ జెలిపి యుండిరి. ఆంధ్రుల సకలాభీష్టసిద్ధి కేమహాప్రయత్నము మూలబీజమో ఆ ప్రయత్నవర్గముతో సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు వారి యుపన్యాసమును నీ క్రింది రీతిని నుపసంహరము చేయుట సమంజసముగా నున్నది.

“ఆంధ్రమండలముల రూపుగనుచున్న వింతపరిణామము లన్నియు కేంద్రీకృతము లగుచు ప్రత్యేకరాష్ట్రపరిణామమున్నట్టిని కొలదికాలములో సిద్ధింపజేయునట్లు గన్పట్టుచున్నవి. భాషాప్రముక్తరాష్ట్రములు భాషారాజ్యాంగ చిహ్నములు గావలసి యున్నవి. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకవ్యక్తి వికాసమునకును వైద్యకశక్తివ్యాప్తవాస్తవ్యైక్యతను ఆంధ్రజాతీయ స్వాభావికపరిణామ మహోదయప్రాప్తిని ప్రత్యేకరాష్ట్ర మత్యావశ్యకమని నిస్సంశయముగా జెప్పవచ్చును. ఉద్యోగము లరసి కాదు, పంచనలకు గినిసికాదు, పరులజూచి రోసికాదు, ఇతరులయెడ కనమాసికాదు, ఆంధ్రమండల ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గోరుట. ఆత్మీయగౌరవ సమర్థతనునకును నాంధ్రజాతీయ తత్త్వవికాస సంభరణమునకును మాతృదేశ దివ్యనామ సంస్మరణమునకును హేతుభూతముగా భారత వసుంధరాదేవి కాధరణముగా నాంధ్రరాష్ట్రము నాంధ్రీభవనమైనది.”

ఆంధ్రదేశమునందు గూడుచున్న సకలసభలకు ప్రయోజనము స్వీయవికాసము. లోకమునందు వికాస మనోన్యత సమాశ్రయము. సాంఘికరాజకీయాధిక వికాసము లనోన్యతాశ్రయములై వర్ధిలుచుండును. సంపూర్ణ వికాసమునకు పరిశ్రమలు వర్ధిల వలయును. సంపదలు హెచ్చవలయును. ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును గలిగి యుండవలయున్నట్లు గ్రామాభివృద్ధి మండలాభివృద్ధి క్షామండలాభివృద్ధి రాష్ట్రాభివృద్ధికిని రాష్ట్రాభివృద్ధి భరత వర్షాభివృద్ధికిని గారణం బగుచున్నది! ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమువలన స్థానికపరిపాలనము స్వపరిపాలనము సుకరము లగును. మాతృభాషాముఖమున విజ్ఞానము వ్యాపించును. నౌకానిలయ నిర్మాణము రైలుమార్గముల నిర్మాణము సాధ్యములగును. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము నకవకాశములు గలుగును. ఆంధ్రమండలములందలి మండల సభాధ్యక్షులు రాష్ట్రీయసభలందును జాతీయసభలందును జన్పించిన విషయ విమర్శన మా సభలకు వదలి మండల విషయములను నాంధ్రోద్యమ సమస్యను విమర్శించుటకుబానుకొననవారియపన్యాసములు పాఠకుల మనఃబుల సత్యంతోత్సాహముతో నా క్షింప గలవు. గా. ఆకెళ్ల సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారి యాంధ్రోద్యమసముదాయ భరత ఖండమున కవసరమైన రాజ్యాంగ సమస్యల విమర్శనలకు గలిగి దీర్ఘకాలము స్వతంత్ర వ్యాఖ్యానమును గలిగి యున్నది.

అయిదవ ఆంధ్రమహాసభ.

నెల్లూరుపురమునందు జూను 1,2 తేదీలందు అయిదవ ఆంధ్రమహాసభ గూడనున్నదను విషయ మాంధ్రదేశ సోదరులకు విదితమైయున్నది. సభాధిపత్యమును దేశభక్తులు కొండవేకటప్పయ్యపంతులుగారు నిర్వహించెదరు. సభగూడుటకు ప్రత్యేకముగ పందిలిని వేయుటకేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. గత శనివారమునందు నెల్లూరునందు గూడిన స్థిరసంఘమునందు చిత్తుతీర్థానము, లేర్పాటు చేయబడినవి. సభావ్యవహారము లింతవరకును మూడుదినములందు జరుపబడుచుండినవి. ఈయేడు రోజు దినములందు ముగించ వలయును. శనివారమునాడు ప్రచురించిన వల్లూరి సూర్యనాయణరావు పంతులుగారి లేఖయందు సూచించిన సటులు మొదటి దినమునందు సభగూడుట కేనిమిదిగంటల కాలమగును. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యుపన్యాసమును నభ్యక్షుని యుపన్యాసమును ముగించుటకు రెండుగంటలు పట్టును. ప్రొద్దున సభముగియు నప్పటి కవరాష్ట్రము గావచ్చును. భోజనాంతరము సభ గూడుటకు మూడుగంటలకు గాని వీలుండదు. ఉపసంఘము నిర్ణయించిన తీర్మానముల నన్నిటిని చర్చించి తీర్మానించుటకు భాత్తుగ నవకాశము గలుగదనుట నిశ్చయము. లోగడి సభలయందును రాష్ట్రీయ సభలయందును చర్చింపబడిన తీర్మానములను చర్చలేకనే సభాధ్యక్షుడు క్రతిపాదించుట యుక్తమగును. సభయందు మొదటి దినమునందు స్వపరిపాలన తీర్మానమును భాషా ప్రయత్నరాష్ట్ర తీర్మానమును చర్చించి తీర్మానమును క్రతిపాదించుట యుచితముగ నుండును. రెండవ దినమునందు హదయమునందు దేశసంరక్షక బలము మొదలగు క్రొత్త తీర్మానముల నన్నింటిని చర్చించి క్రతిపాదించుట యుక్తముగ నుండును. రెండవదినము సాయంత్రము ఆంధ్రమహాసభయొక్క కార్య ప్రణాళిని చర్చించి నిర్ణయించుట సమంజసముగ నుండును. ఈ పనిని మహాజనసభా సాహితోపసంఘమునకు వరులుట వలన జనాభిప్రాయము ననుసరించి కార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకు వీలుగలుగుట లేదు. ఈ విషయమై భేదాభిప్రాయములు గలవని క్రతికాముఖమున ప్రకటితముగు లేఖలు తెలియజేయుచున్నవి. ఆభేదాభిప్రాయములను మహాసభాసమక్షమున జర్పించి నిరూపించుటవలనను రా గల సంవత్సరమునందు వ్యవహార క్రమము బాగుగ జరుపవచ్చును. ఈ విషయమును నిర్ధారణ చేయుటకై సగము దినమునైనను వినియోగ పరచుట యుచితమని తోచుచున్నది. ప్రతినిధులందరును నీ విషయమును బాగుగ యోచించి సభయందు జర్పించుటకు బూనకొనిన సభాపయోగము వర్ధిలగలదు. శనివారమునాడు గూడిన యుపసంఘము వారు చిత్తు తీర్మానములందు జేర్చిన ఈక్రిందివిషయమై యొకతీర్మానము మహాసభ యుపపాదించుట యుక్తమని తోచుచున్నది. అది కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలలోని రయితుల యూదోశనమునకు గారణమైన పల్లపు ఆయి కట్టును తగ్గించుటకు గురించి యెయున్నది. ఈ విషయము రయితులకు సంబంధించినది గాన ముఖ్యముగ జేర్చబడి యున్నది. ఆహ్వానసంఘము వారు ఈ విషయమును చిత్తు తీర్మానములందు జేర్చుదురని నమ్ముచున్నాము. సభాసమావేశ కాలము సమీపించుచున్నది గాన సాంధ్ర మహాజనులు మేల్కొని సభను జయప్రదముగ జరుపుటకు పాటుపడుదురని నమ్ముచున్నాము.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుకోపన్యాసము.

12-వ విశాఖపట్టణ మండలసభయొక్క ఆహ్వాన సంఘమున కధ్యక్షులైన శేకుమర్ సీతారామస్వామి పంతులు గారి స్వాగతోపన్యాసమునందలి ముఖ్యాంశములు వేభోక చోటను ప్రకటింపబడినవి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు లభిల భారతీయ రాజ్యాంగ పరులగు రాష్ట్రీయ రాజ్యాంగ పరులగు చర్చించుటకు బూనకొనక స్వాగతము కొసంగుచు మండల సమన్వయ మూత్రము విచర్చించుటకు బూనకొనుట యుక్తముగ నున్నది. సామాన్యముగ నాహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యుపన్యాసము సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసము అతిద్గమమై విమర్శించిన విషయమున విమర్శించుట సంభవించుచుండును. సీతారామస్వామిపంతులుగారిస్వాగతోపన్యాస మట్టిదోషము నకు పాలుగొన్నందులకు సంతసము గలుగుచున్నది. సీతారామస్వామిగారి యుపన్యాసమునందలి ఈ క్రిందివాక్యము లాంధ్రసోదరులకు గమనార్హములు; “దక్షిణ జిల్లాలలో ప్రస్తుతము బ్రాహ్మణుని, బ్రాహ్మణేతరులని వివక్షణ రాజకీయములందు కూడ పెట్టుకొని వికలత్వము అవశ్యముగా కావలసిన పనులకు వ్యాపారము కలుగజేయుచున్నాడు. అది దేశాభివృద్ధియైన సంగతి. మన యదృష్టముల మనవైపు అట్టి వైషమ్యములు లేకమైనవే లేవు. దక్షిణమునకూడ ఆ వివక్షణ త్వరలోనే యంతరించునని నానమ్మకము. మహమ్మదీయులకును హిందువులకును గల వైషమ్యములు పోయి, ఇప్పుడే భావముగ దేశసేవచేయుచున్నారా? ఇప్పుడుపుట్టిన ఈ వైషమ్యము మూత్రము త్వరలోపోయి ఏకభావము దేశమందంతటను వ్యాపించగలదు. ఈ మేళుములేని వర్ణ మెంతవేపు క్షయింపగలదు?” ఆంధ్రదేశ సోదరు లందరును నీ సదుపదేశమును గమనించి జాతి కల భేదమును మరచి సోదరభావముతో మాన్యసేవనజేసి భక్త్యులగుదురని నమ్ముచున్నాము.

మైసూరు - ఖిజములు

మైసూరు సంస్థానము ఖిజములకు ప్రసిద్ధిని బడసినది. మైసూరునందుగల ఖిజములను నిర్ణయించి వృద్ధిచేయుటకై సంస్థానమునందు మంచి ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. 1915-16 సంవత్సరమునందు ఇనుము సున్నము రాయి పలక రాళ్లు మింగాణి మట్టి మార్బిలైటు మొదలగు ఖిజములు గల ప్రదేశములను పరీక్షించుటకై ప్రయత్నములు చేయబడినవి. 1214 టన్నుల ఇనుము శ్రవ్వబడి రకమువారిగ విడదీయబడినది. కెన్నురుండి కొండలందు 5,00,000 టన్నుల మంచి ఇనుము గలదనియును మరియు లక్షల టన్నుల సామాన్యమైన ఇనుము సయితము గలదనియును నిర్ణయింపబడినది. సీసము, నాగము, వెండి, తుత్తి నాగము, గ్రాఫైటు మొదలగు ఖిజములను శ్రవ్యుటకై ప్రయత్నములు చేయబడినవి. సున్నపురాతినుండి సిమెంటును జేయుటకై ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. గత సంవత్సరమునందు 14 లక్షల రుతులను బంగారము గలదండి య, 28,65,450 విలువగల బంగారమునుండి య, 18,69,931 రాజ్యాదాయము లభించినది. గతసంవత్సరమునందు రమారమి 7 లక్షల రూప్యముల విలువగల బంగారము తక్కువగా నెత్తబడినది. గతసంవత్సరమునందు 25,121 టన్నుల మాంగనీసు ఎత్తబడినది. మాంగనీసు యొక్క ఉత్పత్తి వృద్ధియందున్నది. మైసూరు సంస్థానము నగదు లోహయంత్రాలయమును స్థాపించుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. గవలయందు దుపద్రవములవలన గతసంవత్సరము నందు 20 మంది మృతిమొందిరి. మైసూరునందుగల ఖిజములను గురించి యొకగ్రంథము ప్రచురింపబడినది. మైసూరుసంస్థానము ప్రచురించిన నివేదికను జరిపిన వారలకు సంస్థానాధికారులు ఖనికోల్పత్తిని వృద్ధిచేయుటకై తగిన ప్రయత్నములను జేయుచున్నారని విదితమగుచున్నది. అయినను వారి నాశేషించెడి వారశేషులు గలరు.

మైసూరు అశ్వపాలనము.

అశ్వములను పాలించుటకై మైసూరు సంస్థానమునందు కొక యశ్వశాల స్థాపింపబడినది. అదిపురు, 109 అడ గుట్టములు 125 గుట్టపు పట్టుగలవు. వీని పాలనకై గత సంవత్సరమునందు 72,970 వ్యయమైనది. లోగడి సంవత్సరమునందు కంటేను వ్యయము య, 20,000 పెచ్చినది. అశ్వశాలయొక్క విలువ మాత్రము య, 27,000 తగ్గినది. ఈస్థితి సంతృప్తికరము గాదు. అశ్వశాలిని బాగుజేయుటకై మైసూరు నందు చేయబడుచున్న ప్రయత్నములు యుక్తముగ నున్నవి కాని వ్యయ మత్యధికముగ నున్నది.

మైసూరు లేఖన వస్తువులు.

మైసూరు సంస్థానమునందు గత సంవత్సరమునందు కాని తములు వస్త్రా సామానులకు య, 1,69,729 వ్యయము చేయబడినవి. ఈవ్యయము లోగడి సంవత్సరమునందు య, 1,41,186. వ్యయమునందు య, 27,443 పెచ్చినది. గత సంవత్సరము నందు స్వదేశీ కాగితములు 71,526 లకు కొనబడినవి. ఇందు 50,000 పెచ్చినది. విదేశకాగితములు య, 69,028 కొనబడినవి. ఇందు 25,532 మొత్తము తగ్గినది. ఇది కొంతవరకు సంకృష్టికరము. స్వదేశీ వస్తువుల మొత్తము పెచ్చుటకును విదేశీవస్తువుల మొత్తము తగ్గుటకును కారణము యుద్ధ మనితోచుచున్నది. యుద్ధ నిమిత్తమున గాకను స్వదేశీ వస్తుప్రాప్త్యాచారముకై అధికముగ స్వదేశీ వస్తువులను నుపయోగించుట మైసూరు సంస్థానాధీశులకు భర్యము. గత సంవత్సరము నందు వివిధ కార్యాలయ శాఖలకు య, 1,67,747 విలువగల వస్తువులందజేయబడినవి. ఇందు య, 27,711 మొత్తము పెచ్చినది. ఈ మొత్తము పెరుగుటకు కారణము కాగితములకరవు క్రొత్త కార్యాలయములను స్థాపించుట యని తెలియుచున్నది. మైసూరు సంస్థానమునందు రాజ్యపాలన నివేదికములు చక్కగ ప్రచురింపబడుచున్నవి. కాని ఈశాఖయందు కొంతవ్యయమును తగ్గించుట యుక్తమని తోచుచున్నది.

రాయిరాజేంద్ర చంద్రశాస్త్రి బహదూరుగారి ఏర్పాటువలన ఈ నెల 6-వ తేదీ ఆదివారమునాడు కలకత్తాలో మహామహాపాధ్యాయ కామగ్యనాథ బ్రాహ్మణి పండితుని యధ్యక్షత క్రింద మొక పండిత సభ జరిగెను. కలకత్తా నగరములో పేరు వడసిన 30 మంది పండితులు సభ నలంకరించిరి. దానపాత్రులగు రాష్ట్రీయబ్రాహ్మణపండితులకు సాహిత్య మొనర్చుటకు నిధి నె్వలూప తీర్మానించిరి. తమ కష్టాల యండ్లలో బ్రాధకగ్యుజరుగునప్పుడు ఈ నిధికి వారు కొంతధనము నిచ్చుటకు ప్రోత్సాహపరచ తీర్మానించిరి. ఈ వత్సరమున కొక పరిపాలక సంఘ మేర్పాటుప బడెను. మహామహాపాధ్యాయ కామగ్యనాథ తర్కవాగీశ పండితు లధ్యక్షులుగను సలస్పృతకళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు రాయి బహదూరు రాజేంద్రచంద్రశాస్త్రి గారును మరకొందరును సహాధ్యక్షులుగాను, పండిత దక్షిణరాజస్థానితీర్థలు కాన్యస్యగను, పండిత రాజేంద్రనాథ విద్యాభూషణుడు మున్నగు వారు సాహిత్యకాన్యదగ్గులగు నియమింపబడిరి.

ఉద్యోగుల నష్టములు :— దొరతనమువారి యుద్యోగులు ప్యటవమున నున్నపుడు నష్టములను గూర్చి 1916 సం॥ నవంబరు నెలయందు గౌ॥ కె. రామయ్యంగారు కాన ససభయం దొకతీర్మానము నుపపాదించి యున్నారు. తీర్మానమువై చర్చజరిగినది. చర్చయందు సర్.. ఎ. జి. కాడ్బర్గి గారు వెలువరించిన యభిప్రాయముసారము కలెక్టరునున్న గు నద్యోగీయులు బోర్డువారి 118 నెంబరు ప్రాండింగుఆర్డరును గమనింప దగును. ఆయన త్రువు ప్రకారము కలెక్టరుకు సరపరాలచేయు భాధ్యత గ్రామాధికారివైయున్నది. మైయు త్రువునందలి నూదితమునంతను ఉద్యోగు లెక్రిమించిరి దొరతనమువారు యనమ్ముట కవకాశములేకున్నది. కాని చర్చయందు విశదీకరింపబడిన ఫిర్యాదుల ననుసరించి కలెక్టరు యున్న గు ప్యటవో ఉద్యోగులు వైయు త్రువులను గమనింపవలసినదని దొరతనమువారు తిరుగ నాజ్ఞాపించిరి. అత్యోగ్యకమైనగాని ప్యటవో ఉద్యోగులు డిప్యూటీ తహశీల్దార్లు మున్నగు తమచే లిక్రింది యుద్యోగులకు నష్టముల నెనర్పవలసినదని కోర గూడదు.

జర్మను సైనికాధికర్యత నణచి వేయవలెను.

పెట్రోగ్రాడ్, మే 11:— ద్యౌమాసభయొక్క య సాధారణసమావేశమునందు రోటిన్ చెక్ గారిటుల బల్కిరి. మనవిజయ మంత్రులనుగా పరిణమించిన మనప్రజానిపాల సావిజయ మంత్రులను దగును. జర్మను సైనికాధికర్యత నణచి వేయవచ్చు మనశ్రమయంతయు వ్యభయగును. ఆయంధసామ గ్రులనిరేషముగ ప్రోగుచేయుటయందు మనముగొప్పప్రయత్నములను చేయవలయును.

నిరంకుశాధి కారమును బడ్రోయటకై రుస్సాదేశము న్యచ్చాస్పత్రి నవలించినది. ఆక్రామితదేశముల నుండి క్రతువుల తిరిమివేయటయే దాని ముఖ్యాశయము. ఎంతవఱకు కలిగినను భరించునటల జేయవలయు నని నిర్బంధించుట కి “తాత్కాలిక” ప్రభుత్వము వారి కధికారము గలదు. అని నుడిచిరి. అతని ఉపన్యాస మందరిచే నామోదంపబడెను.

విరోధామహాసంగ్రామము

ఆంగ్లభాష మాటలాడువారి యైక్యము - చాల్సరుగారి

స్వప్నము సత్యమగుట.

ఆంగ్లవిమానవళ ప్రాశస్త్యము - దెప్పిచ్రుపు.

హిందెనుబట్ట వస్త్రీ - బ్రిటిషువారు గొప్ప అవస్థాందనమును ప్రారంభించుట.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

పైన్స్ మున కెక్కు వమంది కావలెను.

లండను, మే 11:—నలుబదియైదు సంవత్సరముల ననుసన్నము మించని వివాహమును అనివాహమును నలుబది ఏబదివత్సరముల మధ్యనున్న వారు నిచ్చుకముగ చేరుటకు యొక వాడుకగా రెండు సేనాభాగముల సేన్సరచేద పని యుద్ధకార్యాలయము వారు ప్రకటించిరి.

పార్లమెంటు-యుద్ధము.

లండను, మే 11:—ఈ దినమున పార్లమెంటు చర్చ రహస్యముగా సమావేశమైనది.

రహస్య సమావేశమున జరిగిన చర్చ.

యుద్ధవ్యయమునకు గాను 5000 లక్షల పౌండుల నొకం గుటకు, గురువారమునాడు ప్రత్యేకసభవారు చేసిన తీర్మానమును గూర్చి పార్లమెంటువారు ఆలోచించిరి.

మధ్యధరా సముద్రముననున్న సాకాదభాధికారమును గురించి సేనాభలను నియమించుట అవసరమని తెలుగుగు చెప్పిరి.

సాకాదభాధికారమును యెక్కువ ప్రయత్నములు చేయవలయుననియు సాకాదభాధికారముల చేతను లభింపజేయు వలెననియు, సాకాదభాధికారము చేయునవారి దుష్టాచారము తగినక్రమముతో చూడవలెననియు, దెల్లారిగు గారు చెప్పిరి.

తొడిసామగ్రుల నింకను జాగ్రత్తగా వాడుకొనవల యనని ప్రజలను తెలియజేయుట ముఖ్యమని సర్ జైడెంటు గారు చెప్పిరి.

సంవత్సరము విమర్శము అవసరమనియు, స్వలాభమునకు సాకాదభాధికారములు చేయు విమర్శములు నిందితము అనియు జర్మనుల అంతర్జాతీయముల నిరోధించుటకు యవనైపు సాకాదభాధికారము దైర్ఘ్యకార్యము గణనీయమనియు, వానిని యిప్పుడు దేశమునకు బ్రకటించుట యవసరమనియు, ఆమెరికనులు మిత్రమండలిని తేరుటవలన యమెరికాభాగము కలుగుననియు సర్ ఎడ్వర్డు కార్సను గారు చెప్పిరి.

ఆహారపదార్థము నిలువ దుగుగనే యున్నదనియు, విరివ్యవసాయమును చేయుట యవసరమనియు లాయడు చెప్పిరి. వీరవాక్యము లామోదంబుడెను.

సాకాదభాధికార వర్గమును సంస్కరించుట.

లండను, మే 11:—సాకాదభాధికారవర్గ సంస్కారము పూర్తియైనది యైక్యపత్రిక చెప్పుచున్నది. సాకాదభాధికార వర్గమునందలి ప్రభు ద్వితీయ చతుర్థ ప్రభువులు యుద్ధవిధాన పర్యాలోచనమును మాత్రమే చేయుటకు రెండు రౌండులు చేయబడినది. సాకాదభాధికార పరిశీలనాభాగమునకు (కంట్రోలరు) యికముందు ప్రత్యేకసభగములలో చేరిన ప్రభువు డొకడు నియమింపబడును.

క్రాంతినాకాదభాధికార పరిశీలనాధికారి.

లండను, మే 11:—సర్ ఎడ్వర్డు డెవిసు గారు సాకాదభాధికార పరిశీలనాధికారిగా నియమింప బడినది యెట్టి మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

విక్టోరియాక్రానును పొందిన ముగ్గురు శూరులు.

లండను, మే 11:—ఈ క్రంద సామ్రాజ్యంపై బడిన వారికి విక్టోరియా క్రాను బహుమాన విధియబడినది.

ఆఫ్రికాలోని కెప్టెను పెర్సెట్రి గారు—ఇతిహాస చరిత్రలో యుద్ధగౌరవంధరు మరణించిన వెనుక నష్టభయమునై శత్రువుల సొక యూరినండి పొందారని. ఉదయమున గాయము

నొందినను తన పరిజనులను ప్రోత్సహింపజుచు నీ వీరుకు మరణించు వరకు నిజస్థానమును విడువక యుండెను.

2. రెండవ లెఫ్టెనెంటుగు జార్జి కేట్సు—ఈతడు ప్రేల నున్న బాంబును తన పాదములతోఁ బ్రోకి తనవారి ప్రాణములఁ గాపాడెను. కాని తన ప్రాణములఁ గోల్పోయెను.

3. క్రిస్టఫరు కాన్సు ఆను నొకవైనికుడు—ఇతడు ఫిరంగి గుండ్లు హెచ్చుగా పడుచుండిన స్థలముననుండి గాయములు తగిలిన పైనికులను రక్షించెను.

ఆంగ్లదేశ వ్యాపారము.

లండను, మే 11:—1916-సంవత్సరము, ఏప్రిల్ నెల లోని వత్సకముతో, 1917-వ సంవత్సరపు ఏప్రిల్ వ్యాపారమును సరిపోల్చి చూచినయెడల ఎగుమతులలో 10,18,378 పౌండులు తక్కువైన వనియు, దిగుమతులలో 68,69,014 పౌండులు యెక్కువైన వనియు తెలుచున్నది.

శూరులగు హైందవ సైన్యాధికారులకు బహుమతులు.

లండను, మే 13:—బహుమానము లన్నియు నీక్రింది హైందవ సైన్యాధికారులకే యియ్యబడెనని లండను వెజుటు ప్రకటించు చున్నది:—

కర్నూలు ఆర్మెంట్ గెన్సింగు—ఈతడు చూపినదైర్ఘసాహసములును, నాయకత్వమును ప్రశంసనీయములు. రెండుసారులు గాయముల నొందినను, ఈతడు ధైర్యముతో దనవైర్యమును పురికొల్పి, మిగుల కష్టసమయములందుఁగూడ వారు ధైర్యమును నిర్వహించుట ప్రోత్సహా మొనరించెను.

1. లెఫ్టెనెంటు డబ్ల్యు రాబిన్సనుకు క్రాసునిచ్చిరి. ఈతడు శత్రువుల నెదిరించుటకై ప్రయత్నములు చేయుటకు తనవైర్యమును వదిలి తరువార వచ్చి వారలను శత్రువుల నెదుర్కొనుటకు నొనిపోయెను. తరువాత నీతడు రెండవండ్రికి బోయి తన కుడిచేత్తనున్న వైర్యమును గలసి తనవారిని తీసికొని వచ్చెను. ఈ విధముగా నాదినమంతయు నీతడు మార్గదర్శియై ప్రవర్తించెను.

రెండవ లెఫ్టెనెంటు ఎరిక్ డాన్సుకు బహుమానము:—శత్రువులు ఫిరంగిగుండ్ల నధికముగ బరపుచుండ నీతడు మైదానమునకు తన వైర్యమును నొనిపోవునపుడు చూపిన ధైర్యసాహసములు ప్రశంసనీయములు. తనవద్దనున్న కొలదిమంది సైనికులతో నీతడు తన స్థానమున నిలిచి శత్రువులతో పోరు ఎత్తెను.

సుబేదారు సరాజిత్ నొంగు బహదూరు. ఇతడు తన మసాధాన సామర్థ్యములను తనవారల పురికొల్పి, ఇరువుర శత్రువుల జంపి, యొక ననేకములగు ధైర్యకార్యములఁ జేసిన వీరుడు. కష్టము నామిక్రే గ్రేసు, లెఫ్టెనెంటు కెనెతు గార్బ్టు మొదలగువారల ధైర్యసాహసములు ముందు తెలుపబడును.

ఆంగ్ల దేశ మేము చేయుచున్నది.

లండను, మే 13:—వార్తా పత్రికా నిధివారు సర్ విలియము గ్రాబర్డు సన్ గారికి విందు చేసిరి. ఒక పరామరాజ్యములోనే 200,000 టన్నులనుండు గండు సామానులు భర్త్యు పడినవనియు, రారులను బాగుచేయుటకు 50,000 టన్నుల రాళ్ళుభర్త్యు అగుచున్నవనియు, అందుచే వార్తాపత్రికల్పితుడు తార్కార్యములను చేయుటకు యుద్ధమునకు బోవని వారలను ప్రోత్సహా పురుషులె ననియు, అందు మూలమున దేశమున నన్న ప్రజలలో 100-కి 75 గురు పనిచేయుట సంభవించు, నిజాయము సుసాధ్యమనియు రాబర్డునగ గారు చెప్పియున్నారు.

ప్రాన్సు

ఫ్లిల్లుమార్షలు హేగుగారి ప్రకటనము.

లండను, మే 11:—జనరలు హేగుగారు ఈ మధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించిరి. జర్మనులు నిన్నటి సాయంకాలము ఏర్లోకు తూర్పువైపునను సాచెజానదికి పడమటి వైపునను యెదుర్కొనిరి. మా ఫిరంగుల జ్వాలలవలన వారు వెనుకకు తరుమబడిరి. సాచెజానదికి దక్షిణముగ మేము వారిని తరిమి వేసితిమి. ఈ సాచెజానది తూర్పున మేము జయప్రదముగా రాత్రి దాడి సలిపితిమి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, మే 11:—పరాసువారు ఈమధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించిరి: చివురోగ్రి రంగమున శత్రువులు చేతిగోళములను ప్రయోగింపగా మేము ఫిరంగులను ప్రేల్పినిలుపుటచేసి ముఖ్య స్థానమును వశపఱచుకొంటిమి. కాలిఫోర్నియాకు ఈ కాన్య మూలను తీవ్రముగ నెదుర్కొనిన శత్రువులను తరిమి తిమి. అక్కడ శత్రువుల కమితనప్థము గల్గినది. సిర్నిహర్బి లైజురంగమున ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది.

ఫ్రాన్సు యి నగరమును మరల పట్టుకొనుట.

లండను, మే 10:—ఫ్రాన్సు యిని పట్టుకొనుటలో మృతి జెందిన జర్మనులసంఖ్య ఆ రంగమునందలి బ్రిటిషు వైర్యసంఖ్య నంకయు మించిపోయెను.

వైమానికుడు కానరాకుండుట.

లండను, మే 13:—నలువదిరెండు విమానములను ఖండించి, గొప్పకూరుడని పేర్వద్ద కెప్టెను బాల్ ఆనునతడు ఇన్స్పెక్టు కానబడుటలేదు.

ఆంగ్లేయుల వైమానిక ప్రాముఖ్యత.

లండను, మే 13:—ఏదేశమునకును వైమానిక ప్రాముఖ్యతలేదనియు, ఆరాసు, సోము యుద్ధములలో యీవిమానము లెక్కువని చేసినవనియు, ఇంగ్లాండున విమాన నిర్మాణాభివృద్ధికి తోడ్పడెదగు బుద్ధిమంతులు కలరనియు, అందుచే వైమానిక సేన యొకను నృద్ధిజెందు ననియును, దెప్పిచ్రుపు గారు చెప్పియున్నారు.

సాచెజానదివద్ద యుద్ధము

లండను, మే 11:—ఈ సమయ ప్రాతఃకాలమున శత్రువులు మమ్ము నెదుర్కొని సాచెజానదికి దక్షిణమున యుద్ధము సల్పిననియు, మూడుగంటలు ఘోరయుద్ధ మైన పిమ్మట మేము కొంచెము వేరుకరువోయి, మధ్యాహ్నమున మరల మాస్థానము నాక్రమించితి మనియు, శత్రువులు విశేషనష్టము నొందిననియు గురువారమునాడు వచ్చినమాడువిమానములలో రెంటిని తరిమివేసితి మనియు, మా విమానములు రెండుకాన వచ్చుట లేదనియు సర్ డెగ్లసు హేగుగారి రాత్రి తెలియజేయుచున్నారు.

జర్మనులు తరుమబడుట.

సర్ డెగ్లసు హేగుగారి విధముగా నీమధ్యాహ్నము వ్రాయుచున్నారు.—నిన్నటి సాయంకాలము ఆగ్నేతూర్పునను, సాచెజానది దక్షిణముగను జర్మనులు మమ్ముల నెదుర్కొనిరి. ఫిరంగుల సహాయమున వారిని బారవోలితిమి. కొంతకాలమునకు వారు చేసిన యింకొకయుద్ధమును విఫలము చేసితిమి. ఇప్రిసుకు తూర్పుగా నొక రాత్రిపూట దాడి వెడలితిమి.

శత్రువుల వ్యయకరమగు ప్రతియుద్ధములు

లండను, మే 10:—రూటరు విశేషకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఫిరంగులను, మర తుపాకులను కాల్చి శత్రువుల ననేకమారులు పారదోలితిమి. అందు సాచెజానది జరిగిన యుద్ధము ముఖ్యము. ఇందు జర్మనుల 9 మిగుల నష్టములు కలిగెను.

జీబ్రుడి ముట్టడి

లండను, మే 13:—నిన్నటి దినమున డోవరుదళము జీబ్రుసు ముట్టడించినది. సాకావిమానము లీదళములకు తోడ్పడినవి. పదునైదు విమానయుద్ధములు జరిగినవి పోరాటముల యందు శత్రువులకు 9 యంత్రములు నష్టమైనవి. మా విమానములలో రెండు కనుబడుటలేను. వీనిలో నొకటి హాంబర్గ్ దగవడ తడ్రోయులు దానిని ధైర్యచేసిరి అని సాకాదభాధికారులు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్లేయుల ప్రకటనము

లండను, మే 14:—ఆంగ్లేయు లిట్లు ప్రకటించిరి. పెయింటు క్వంటు, తెలెయింటు పరిసరములందు కాపు దల పైన్యములకు యుద్ధములు జరిగినవి. కొన్ని కొన్ని స్థలముల యందు మాస్థానము ముందుకు వ్యాపింపజేసి క్రతు పైన్యముల ను నష్ట మొందించితిమి. బ్యులెకోరుయొద్ద నింకను యుద్ధము జరుగుచున్నది. స్కార్లెన్సుకి దక్షిణభాగమున మా పైన్య పంక్తిని ముందుకు జరిపితిమి. గ్రీసులెందుగుట్ట పశ్చిమస్థాపుల యందుండు మాస్థానము నభివృద్ధిపొందించితిమి. శత్రు సమూహ తూర్పుభాగమున క్రతు పైన్యములు మమ్మెరురింప వాటిని వెనుకకు గొట్టితిమి.

కోను వీరభూమి నెరర్చుట.

ఫ్రెంచివైన్యములు నెర్గుట.

లండను, మే 14:—ప్రాన్సువారిట్లు ప్రకటించిరి:—గ్రోను వీరభూమిపై క్రతువుల యత్నములను మాఫిరంగిదళములు లొంగగొట్టినవి. క్రతువుల కధికమగు నష్టములు కలిగి క్రతు పైనికు లనేకులు మానక పైరి.

బ్రిటిషు వారు మరల యవస్థాపనమును

ప్రారంభించుట.

లండను, మే 12:—బుల్లికోర్టునద్దను హిందెను బద్ధ మనను, ఆ రాసుకాంబే దారులనద్దను, స్కార్లెన్సు కు త్తరమునను గల క్రతు సేలన మేము నిన్నటిరాత్రియు, నీరుచు యమునను ఎవర్కొంటిమనియు, వందలకొలది పైనికులను వైదీలుగా పట్టుకొంటి మనియు, ఇప్రిసుకు తూర్పున కొన్ని సారులు దాడి వెదలితి మనియు, మన యభీష్టము లన్నియు నీడేరిన వనియు సర్దగ్గను హేగుగా రీమధ్యాహ్నమున తెలియజేయుచున్నార.

ముఖ్యులగు జయములు

సర్దగ్గను హేగుగా రీరాత్రి యిట్లు తెలియ పరచుచున్నార:—క్రిందటిరాత్రి జరిగిన యుద్ధమును చూచిన యెడల మన యుద్ధములు జయప్రథము లగుచున్నవనట నిశ్చయము. క్రతువులు బుల్లికోర్టునద్ద మమ్ము నెవర్కొంటుకు వచ్చిరిగాని, మనఫిరంగుల మూలమున వారు ఎదిరింపలేక పోయిరి. రాత్రియంతయు పోరునల్పిన తరువాత బుల్లికోర్టులో మనము స్థిరముగా నుండుటకు వీలు కలిగినది. యుద్ధముజరుగుచున్నది. ఆ రాసు కాంబేదారిలోని క్రతువులకందకములలో 1200 గజములనగతును మేమాత్రమించితిమి. రోవద్దనున్న కృతానభూమిని, రసాయన కార్యాలయమును బొమ్మిచేసి పట్టుకొంటిమి ఒకటిన్నర మైలవరకును ముందుకుపోతిమి. 700 మంది జర్మనులను, కొన్ని ఫిరంగులును పట్టుకుంటిమి. జర్మనుదిమానముల నేడింటిని పాడుచేసితిమి. బిరింటినితరమి వేసితిమి. మన విమానములు నాలుగు కానవచ్చుట లేదు.

యుద్ధ ప్రారంభ వర్తనము

లండను, మే 13:—రూటరు విలేజుకును నిన్నటి దినమున పంపిన వార్తలో నిట్లు చెప్పుచున్నాడు:—ఇరువత్తెల్లకై కాల్యముగల రంగమున బ్రిటిషువారు పోరుచుండిరి. అర్థి నోయి గఫు మొదలగు స్థానములలో వారిసేనలు అనేక సారులు క్రతువులకు తలపడిరి. నిన్న కనుచీకటి పడునప్పడు యుద్ధము ప్రారంభ మొగది. ఈ దినమున నుదయముగింటలకు స్కార్లెన్సు ప్రజేశమున కుత్తరమున 377 గుర్రను వైదీలనుగా పట్టుకుంటిమి. ఇంకను అనేక మంది వచ్చుచున్నారు. చాలుంది లొంగగోరిరి. కాని, అనేకమందిని జర్మనులు తుపాకులతో కాల్చి చంపిరి. రోవద్ద మనకుగల విజయము సుస్థిరముగానున్న మనకు చాలును. బుల్లికోర్టులో మొదట పట్టుబడిన వైదీలనంఖ్య 180 ఇచ్చట ఆస్ట్రేలియనులు బుల్లికోర్టునకు తూర్పు పడమరభాగములకు సమకాలమున బొంబుల సహాయమున దారిజేసికొని పోవుచున్నారు.

ఫ్రెంచి వా గొకస్థానము నాక్రమించుట.

లండను, మే 11:—ఫ్రెంచి ప్రకటన మీమధ్యాహ్నము మిట్లు తెలుపుచున్నది. ఇజ్రే, గ్రీసేను ప్రదేశములనద్ద మేమెదిర్చితిమి. క్రతువుల యవస్థాపనములు విఫలము చేయబడెను. కాలిస్టోయా వీరభూమికి నీకాన్యములను జరిగినఫోర యుద్ధములో క్రతువుల కమితనష్టమును గలగించి వారల తరిమి చేసితిమి. కాల్చే హానీబీనునద్ద నొకవిచిత్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది.

పెద్ద ప్రతి యుద్ధములు.

లండను, మే 12:—ప్రెంచివారి ప్రకటన మిట్లు తెలుపుచున్నది:—సర్వే ఎస్టియానునద్ద చాలఫిరంగులు కాల్యబడిన తరువాత క్రతువు లాపల్లకు రెండువైపులను ముట్టడిచేసిరి. ఈ పల్లకు పడమర మన్న కధికములను 200 మిటగ్లవరకును క్రతువులు పట్టుకొనిరి. మేము క్రతువుల విమానముల నైడింటిని కూలజేసితిమి. ఇంక నాలుగింటిని పాడు చేసితిమి.

ఫోరమగు ఫిరంగుల యుద్ధము

లండను, మే 12:—ఈమధ్యాహ్నము ఫ్రెంచివారి ప్రకటనమిట్లు తెలియజేయుచున్నది:—మనఫిరంగిస్థానములు జర్మనుల యుద్ధముల భంగపరచి, వ్యూవిక్ కోర్టునకు యాకాన్యముననున్న ముందుగుండు సామాను డిపోలను కాల్చి వేసినది. రాత్రియంతయు ఫిరంగియుద్ధము మ్యాసునడికియెదురు భాగమున మిగుల భూకంపము గా నుండెను. విజాన్వో ఆల్సేసు మొదలగు స్థలములనద్ద, ఫ్రెంచివారు జర్మను వైన్యములలోనికి చొటుమకొనిపోయిరి.

ప్రెంచివారి ఫిరంగులు చేయుపని

లండను, మే 13:—నిన్నటి రాత్రి ఫ్రెంచివారి ప్రకటన మిట్లు తెలుపుచున్నది:—పెంటు క్వంటికు దక్షిణమునను ఎయిసు వీరభూమి కుత్తరమునను, ఛాంపేనవద్దను మన ఫిరంగులు చాలా పనిచేయుచున్నవి. బెర్రి ఆనాహ్ను అను స్థలమునద్ద ఫ్రెంచివారు చేసిన దాడితక్కు యెచ్చటకు కాల్చులులు పని చేయలేదు. కుక్వారమున ననేక వైమానిక యుద్ధములు జరిగినది. జర్మనుల విమానముల నేడింటిని పాడు చేసితిమి. ఇక నేడింటిని యెందునకును పనికి రాకుండ నెంచుచుతిమి.

ఆంగ్లపరాసు యుద్వోగలను ప్రీబర్గనకు పంపుట.

ఆమ్స్టర్దాము, మే 13:—ఫ్రెంచి, బ్రిటిషుపైని కున ప్రీబర్గనకు పంపుట ప్రారంభ మైనదని బెర్లిను తంతివార్త తెలుపుచున్నది. వారికి ఛౌటహాల్లయందు వనతు తేర్చుచెదరు.

జేబ్బిజై ఫిరంగులను గాలుపుట.

లండను, మే 13:—నిన్నటి యుద్ధమును కొన్ని గంటలవరకు జేబ్బిజై ఫిరంగులు కాల్యబడెను. జేబ్బుజి ముట్టడి విమానములను కలిగినదనియు, అవి యాయుధములు గి గంటలకు ప్రారంభమై గి గంటలవరకు జరుగుచున్నవనియు, ముట్టడి యసాధారణ తీవ్రముతో జరుగుచున్నదనియు ఆప్రాంతము నందలి సమాచారములను తెలియుచున్నది.

అమెరికా

బ్రిటిషు ప్రతినిధులు.

న్యూయార్కునకు వచ్చుట.

న్యూయార్కు, మే 11:—బాల్ఫూరు మున్నగు బ్రిటిషు వారి ప్రతినిధులు న్యూయార్కునకు వచ్చునని కధికోర్కా హము విచిత్ర మైనది. ప్రజలు వీధులందు గుంపులు గుంపులుగా చేరి కరతాళధ్వనులు గావించిరి. నగరమందెరమున మేయరు గారు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసంగుచు అమెరికా నాకా వ్యాపారమున కధ్యంతరము కలుగకుండ సమద్రమ్యములను కాపాడినందుల కాంగ్లనాకాదళమునుగూర్చి అబ్బురమును కృతజ్ఞతను వెల్లడించిరి. బ్రిటను కెనడా ఇతర ఆధినివేశములు మున్నగు దేశముల సేలను కొనియాడిరి.

స్వాగతమునకు పరకతులైన బాల్ఫూరు గారు స్వల్పముగ ముచ్చటించిరి. ఈ మహోత్సవ ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి కొంచెమైన బ్రిటను దేశీయులు గ్రహింపగలిగిన వారి యుత్సాహ మినుమడింప గలదని బాల్ఫూరు గారు నడివిరి.

వాల్మిఫు ఆస్టోలియా హోటెలులో ఆంగ్లపరాసుదేశములనుండిచ్చిన ప్రతినిధుల కొనరింపబడిన విందు చిరస్మరణీయము. నేడువీరికి చేయబడినంత వైభవముగ విందు లభింపిల్లు గారు వచ్చినవెనుక నెపుడును చేయబడలేదు. ఆంగ్లపరాసుదేశములవారు ప్రపంచమునకు చేసిన మహోపకారమే ఈఆతిథ్యమునకు మూలకారణము అని మేయరుగారు నడివిరి. పరాసుదేశములవారు మనప్రియమిత్రులు. ఆంగ్లదేశము మన జన్మభూమి పరాసుదేశము మనలనాకర్షించి రమింపజేయును సోదరి అని వెనుక లండనులో అమెరికా రాయవారిగా నుండిన బోటు గారునడివిరి. మానవస్వాతంత్ర్య సంగతులను గూర్చి ఎల్లదేశములవారు వైకకంఠ్యముగ నుడువవలసిన తుణువునున్న మైనది. అట్లు స్వేచ్ఛాప్రియులగు వారందరు నేకమై పోరు సలుపనిచో మనము ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ నాశనముగదుమని బాల్ఫూరుగారు చెప్పివుండెడికోర్కాహము విచిత్ర మైనది.

సాంఘికవాదులు యూరపునకు పంపువార్త

న్యూయార్కు, మే 13:—హోహను బాలర్నువారు పద్మభ్రష్టులగు వరకును ప్రపంచమునందు ప్రజాపరిపాలనముగల దేశములన్నియు యుద్ధము జేయుననిజ్యోసీలోని సాంఘికవాదులకు తెలుపలెనని కోరుచు, అమెరికను సాంఘికవాదు లొక సమాచారమును స్టామహోము కోపెను హేగును హేగు బెర్లిలలోని సాంఘిక వాదులకు పంపిరి. రష్యాదేశమునకు వచ్చిన రాయబారులలో నొకరగు రస్సియగారు కూడ నీపత్రమున చేద్రాలుచేసిరి.

యూదల దురవస్థ.

లండను, మే 11:—బాఫా, పాసోవరులనుండి యూదులందరు వెడలగొట్టబడిరి. వారు త్తరముఖులై పారిపోవుచుండిరి మాగ్నమున వారలు బోమకొనబడుచుండిరి. వీరి గృహముల యందలి యాజ్ఞి వశ మొనరించుకొనబడి అవి అగ్నిపాలానర్ప బడినది. ఎదిరినిల్చిన యూదు లురి వీయుబడిరి. వేలకొలది యూదులసహాయులై రోడ్లవెంబడియగుచున్నారు. కొందరు యూదులెచటికో పంపబడిరి. వీరిలో జయనలేము వాస్తవ్యులును యువకులును అగు మూడుల వెక్కొండున్నారు.

విందు

న్యూయార్కు, మే 13:—ఆంగ్ల రాయబారుల గౌరవాధ్యము నిన్నదినమున వాణిజ్య సంఘమువారికా విందుచేసిరి. జగద్విఖ్యాతులైన ధనికులగు అమెరికనులు ఏకమై భాల్ఫూరు గారు సంయుక్తరాష్ట్ర మిత్రుడని కలకలధ్వనుల నెనర్చిరి.

ఆంగ్ల భావను మార్గాడునట్టి స్వతంత్రతాపక్షకులగు మానవకాఖిల నేకతను మొనర్చు బాల్ఫూరు గారు కత్యంతాప్తమగు నభిలాష. జర్మనులకు సమద్రాధిపత్యముచేసారిన, వారా యాధిపత్యమున మానవస్వాతంత్ర్యము ననుకూలించనియ్యరు. నాకాబలము స్వాతంత్ర్యముకాకము. ప్రపంచ సామ్రాజ్యమున కాధారమును గనుక ప్రస్తుతమున సమద్రాధిపతులగు వారి కాకాబలము నణగించు నుద్దేశముతో జర్మనులు నాకలను విచ్చించుకొనిరిని బాల్ఫూరు గారనిరి.

ఇటాలియను ప్రతినిధివర్గము రాక.

న్యూయార్కు, మే 11:—ఇటాలియను ప్రతినిధులు ఇక్కడకు వచ్చిరి.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రపు రాయబారులు

రష్యాకు వచ్చుట.

వాషింగ్టను, మే 11:—మేజరు జనరలు స్కాట్లుఅడ్మిరలు స్టాన్లనుగారు రష్యాకు రాయబారులుగా పోయిరి.

గూఢచారి పరిశీలనా చట్టము

వాషింగ్టను, మే 13:—వాల్టాఫ్రికా పరిశీలన ముంద వలెనని నిబంధన మొనర్చు కానన భాగమును తీసివేయుటకు పె నేటునధ జరిగినది. సభలో దీర్ఘమగు చర్చ జరిగెను. 89 గురు ఆనుకూలురును 38 గురు ప్రతికూలురు నగుటచే నీ భాగము తీసివేయబడెను.

ప్రాచీనిజ్య సభవారు చాల చర్చ జరిగినవిచ్చుట యుద్ధకానన సరణును మరల నిలబెట్టుటకు తీర్మానించి కర్నూలు యావైబ్బ గారిని ప్రాన్సునకు బోవు వైస్వాధికారిగ నియమించిరి. అనుకూలురు 215 గురు, ప్రతికూలురు 178 మందియు నగుటచే నీ తీర్మాన మామోదింప బడెను.

బాల్ఫూరు

సలోనికా ప్రకటనము

లండను మే 11:—సలోనికానుండి బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించిరి: బుగవారమురాత్రి క్రతువులు డియోరనుకు వైర్చుతి దిక్కున ఎవర్కొంటి గోల్డ్సుగుట్టలమీద నిమిష కాలము కాంబునిరి. చేతిగోళముల వదలి మేము తీక్షణమే తిరిగి వారిని తరిమితిమి. గురువాసమునాను రెండవసారి వారెవర్కొనిన మేము నష్టముకలిగించి వెనుకకు గొట్టితిమి. వాయువిమానములు 4 సారులు ముట్టకు లొనర్చి బొంబులను వర్షించెను.

జనరలు డ్రాగోమైరాఫ్ గారు.

లండను, మే 11:—క్రీస్టియూడెగు గోష్టు రాజ్యవ్యవహారాని కుమారుడును, సుద్రస్థి వైస్వాధికారియు యెరకుడునగు జనరలు డ్రాగోమైరాఫ్ గారు జనరలు రస్సిగారి స్థానమున నుద్దరణరంగమునకు వచ్చిరి.

శత్రువుల కధిక నష్టములు.

లండను, మే 12:-పరాసువా రిటుల ప్రకటించుచు న్నారు:- మే 12-వ తేదీని శత్రువులు భయంకరముగా నెది ర్చిరి. నిన్నటిదినము ప్రా. డివిజను దుర్గమువద్ద మేము పట్టు కొనిన కందకములలో గొన్నిటిని నేటిదినమున వారు కోనిరి. కాని మిగిలిన భాగమున పరాసు వైద్యములు మహా విజయముతో శత్రువుల పనిముట్లను, ముప్పది ఖైదీలను పట్టు కొనెను.

వైద్యములు క్రమక్రమమున విజయ మొందుచు 1924 వ సంఖ్యల గుట్టును పట్టుకొనిరి. ఇంకనువారు దాష్టా పోర్టీని పట్టుకొన ప్రయత్నించుచున్నారు.

బల్గేరియనుల సమరవృత్తాంతము.

మొనాస్టిరునకు పశ్చిమా త్తరమున జరిగిన యుద్ధమున గూర్చి బల్గేరియను లిటుల తెల్పుచున్నారు. దోరానునకు దక్షిణమున విసుగుండత దేశదిక్షతో బ్రిటిషువారు చేసిన యుద్ధము ప్రశంసనీయమనియు, రాత్రి 9-2 గంటలకు వారు నాల్గూరులు శత్రువులమీద బడిరనియు నది తెల్పుచున్నది. అందు కెందు పర్యాయములు బ్రిటిషువారు బల్గేరియనుల స్థల ములలో ప్రవేశించిరిని అది యొప్పుకొనుచున్నది; కాని వారు వెంటనే తరిమివేయబడిరని పలుకుచున్నది.

యమ్య

రవ్యములు మరల విజృంభించుట.

లండను, మే 10:-పెల్టోగ్రాడ్ నగరపు "నాన్సుడే ఏజన్సీ" వారు యిటుల వ్రాసిరి:- మేము సెల ప్రథమ దినన నిశ్చలత్వము గలిగియున్న రవ్యను రజాంగణమున శత్రువు పోరాటము మరల ప్రారంభమయ్యెను. ద్వైవాభాగములలో ఖిరంగుల యదావుడి యెక్కువగా నున్నది.

వివ్రాహుల శిక్షించుట.

విగ్నానునియను వైదిక సంఘమువారు క్రొత్తగా నొక ప్రకటనమును జేసిరి. దానివలన వైద్యమును విడచి నెట్టిన వైది కులు అయిదుగోజులలోగా మరల తమ దళములలో చేరవందు చని వారలను సహచరులు నిర్దయతో చూచెదరు.

అజియాలో రువ్యనుల ప్రవేశము.

లండను, మే 12:-రువ్య ఉద్యోగు లంపిన వాయు వాక్త సిమా రాష్ట్ర సరస్సునకు దక్షిణభాగమున ప్రాసోపివద్ద శత్రువు తిరిగిరి. ఎట్టింగామున కాశ్మీరభాగమున యూప్రటి గున కిరవై ఫలన, కెల్మరాగ్మి పర్వతమార్గమునందును గురు వారమునాడు తురుష్కులను కల్లలును గలసియున్న మూడు దళము లెదిర్చిరి. కాని వారి యుద్ధ మప్రయోజన మయ్యెను. "రాను పర్వతమార్గమున నెన్నా పెండ్రెనిమల మధ్య కొంత భాగమునందుగ వాయునాడు మేముపట్టుకొంటిమి. తరువాత సజేక స్థలములను బట్టుకొంటిమి కాని రాత్రి సమయమున గూతన తురుష్కుదళములు మహమ్మదీయులనుండి మా కందక ములవరకును పారవోలినది. మే 9వ తేదీని మాదానవద్ద దయాల నదినివాటి కిక్కిమాగ్మనపోతిమి. గురువారమునాడు మా సేనలు నూనూరు ఓరకగాలకు మధ్యనుండు దయాలనదిమాగ్మను బలవంతముగా వాటినిరి.

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలు
మద్రాసు.

మద్రాసు నగరమునకు మ్యునిసిపల్ కమిషనరులుగ నెన్నుకొన బడదగిన పౌరు లందరును 28 5-17 తేది సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో మీటింగు జరుపుదురు. అపుడు, ఇంతవరకును బ్రిటీలుగ నుండి యుండి బ్రిటీ డిడ్ యొక్క 22-వ స్టాను ప్రకారము వారిపదవినుంచినిలచిపోవలసి యుండు నట్టి

జె. సి. మొలొసిగారు ఐ. సి. యన్.

ఎ. ఇ. రెంకాంటర్ గారు

ఇ. యన్. హెన్రీమన్ గారు

మిర్ సుల్తాన్ మొహిద్దీను సాహెబుగారు
బార్-అట్-లా

డి. బి. గోవిందదాస్ చతుర్భుజదాస్ గార్ల
భాగములందు వేరు బ్రిటీలు ఎన్నుకొనబడుదురు.

జి. నారాయణస్వామి శెట్టి
అనరరీ సెక్రటరీ

బళ్ళారి నరసవిహారి సభ 764

ఈ సభవారు 1917-వ సం॥ మే నెల 16-వ తేది

బుధవారము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు

శ్రీ కృష్ణ-లీల

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శించెదరు. ధర తప్పటివలెనే.

రావుబహద్దూరు } బి. మాధవరావు,
సి. హెచ్. గాడ్ } జనరల్ మేనేజరు.
ప్రెసిడెంటు.

నాతావరణస్థితి

1917 సం॥ మే 14-వ తేది సోమవారము.

ప్రదేశములు.	మే 14-వ తేది ఉదయము 8 గంటలకు నాయునిడను అంగుళములు	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.		
		అధికత మోషోగ్రత	అల్పత మోషోగ్రత	కడచిన 24 గంటలలో	5 సం॥ మే నెల నీటినిగడుట	
గోపాలపురము	29.756	89.9	76.3	...	1.85	1.62
వాల్తేరు	29.779	92.5	76.6	...	2.54	1.56
కాకినాడ	29.787	93.6	74.7	...	5.58	1.07
బందరు	29.755	98.3	79.1	...	3.60	0.94
గుంటూరు	...	10.18	73.6	0.55	0.91	1.21
నెల్లూరు	29.768	10.44	79.9	...	0.05	0.60
మద్రాసు	29.779	9.54	84.8	...	0.44	0.90
కడలూరు	29.801	96.5	79.7	...	0.38	0.94
నాగపట్టణము	29.816	99.5	80.9	...	0.40	1.39
కొలంబొ	29.836	88.6	75.9	...	7.80	14.89
తిరువనంతపురము	29.844	88.7	76.5	...	0.83	7.09
కొచ్చికో	29.840	91.7	77.1	...	3.77	7.66
కల్లికోట	29.837	89.1	75.6	...	0.63	6.45
మంగళూరు	29.842	91.9	77.2	...	0.05	2.33
బొంబాయి	29.853	90.3	80.0	...	0.24	0.06
హైదరాబాదు	29.756	99.9	80.3	...	2.17	1.34
అనంతపురము	...	101.7	77.1	...	2.07	1.22
బళ్ళారి	29.790	100.7	76.2	...	0.67	1.55
కర్నూలు	29.757	102.0	82.1	...	0.55	1.17
కడప	29.773	106.3	84.6	...	0.46	0.95
తెంగుళూరు	29.825	92.0	67.7	...	3.42	2.93
కొడైకనాలు	22.780	70.4	52.6	...	3.28	6.90
ఉదకమండలము	22.998	72.7	48.0	...	1.94	6.09
కోయంబత్తూరు	29.818	95.8	71.5	...	0.73	2.78
వెలూరు	29.752	103.8	80.0	...	0.38	2.32
సేలము	29.810	102.5	77.1	...	0.61	4.24
తిరుచనాపల్లి	29.818	99.5	77.5	...	0.90	3.03
పునుకోట	29.823	100.2	77.1	...	0.80	2.30
మధుర	29.810	100.1	77.8	...	2.88	3.66
తిరునల్వేరి	0.84	3.77

తూర్పు తీరమునందును, బంగాళము, బర్మాలుందును వాయుభారము హెచ్చిరి కాని ఇతర ప్రదేశములందు మా ర్పు లేదు. బంగాళాఖాతమునందు విశేష భాగమున వాయు భార మొక విధమున నున్నది. వాయువు వీచు దిక్కులు వివిధములుగా నున్నవి. తూర్పుతీరమునందును, రాజధానిదక్షిణపు కొనయందును మధ్యమెత్తము తక్కువగా నున్నది. ఇతర ప్రదేశములందు కొంచె మెక్కువగా నున్నది. రాత్రి యుష్ణ మును పగటియుష్ణమును అనేక ప్రదేశములందు సాధారణ స్థితికంటె తక్కువగా నున్నది. కడపయందు నిన్నటి దినము 107 (ఫా) డిగ్రీ లుండెను. కర్ణాటకమునందు వాయువును రా ద్ధృత చాల తక్కువ యైనది తూర్పుతీరమునందు కొద్దిగా మేఘముపట్టినది. గుంటూరునందు ఆరంగుళమువాన వురిసెను.

ఆర్. ఎల్. జోన్సు,
నాతావరణకాశ్రుజ్ఞుడు.

మద్రాసు కార్పొరేషన్

నోటీసు. 780

1904 వ సంవత్సరం మద్రాసు 3 వ సిటి మునిసిపల్ ఆఫ్ 240 వ సెక్షను ప్రకారం పాప్ హామ్సు బ్రాడ్వే విధికిని అప్పమేస్త్రి విధికిని మధ్యయుండు అమ్మన్ కోవిల్ విధియును, అమ్మన్ కోవిల్ విధికి ఉత్తరమున నుండు అప్పమేస్త్రి విధియును ముటికిసిటి కాలువ సంబంధపు పనులు జరుపు నిమిత్తము యీ నెల 16 వ తారీఖునుండి కొంత కాలము మరు తరువు పొందువరకు బండ్ల రాకపోకల నుండి మూయబడును.

మునిసిపల్ ఆఫీసు } జె. సి. మొలొసి
సైమన్ వర్క్సు డిపార్టుమెంటు. }
1917 సం॥ మే నెల 12 తేది } ప్రెసిడెంటు.

ప్రొఫసరు రామమూర్తి నాయుడు

గారి ప్రోగ్రాము.

			దినములు.
తెనాలి	11-5-17	18-5-17	3
ఏలూరు	14-5-17	17-5-17	4
రాజమండ్రి	18-5-17	21-5-17	4
వెంటపాడు	20-5-17	22-5-17	3
తణుకు	21-5-17	26-5-17	3
అత్తిలి	28-5-17		1
ఆకువీరు	20-5-17	31-5-17	2
భీమవరం	2-6-17	3-6-17	2
నరసాపురం	5-6-17	7-6-17	3

Latest Telegrams.
[Reuter.]
[UNCORRECTED.]

LONDON, May 13.
The British communique says:—Sunday morning we repulsed two counter-attacks upon our positions on the Hindenburg line eastward of Bullecourt. The Australians during the past ten days have gallantly maintained their positions in this sector repelling at least twelve determined counter-attacks. We hold the greater part of Bullecourt.

On Sunday we established ourselves in western houses in Rieux. We again progressed on the western slopes of Greenland Hill. We destroyed six German aeroplanes and drove down five out of control. Six of ours are missing.

French communique says there was relative calm on the whole front. We continued destructive cannonading against works and organisations of enemy who replied feely.

The Belgians brought down a German aeroplane at Houthuist.

(INDIAN.)

CALCUTTA, May 13.
The District Magistrate of Dinajpur is engaged in hearing a case in which 5 young Bengalees of respectable families are charged under Section 110 of the Criminal Procedure Code. The accuseds are not inhabitants of Dinajpur but come from Mymensingh, Comilla, Rajshai, Natore and Faridpur districts. The Government pleader in opening the case said that the accused were members of a society the object of which was to overthrow the British Government and initiated all known methods of anarchists namely dacoity, robbery and murder. Before arrest the accused came to Dinajpur, assumed false names, lived in secluded houses, secured employments as private tutors and were secretly engaged in making recruits. The Police officers examined proved the things found on search and the statements made by the accused. The case is proceeding.

Weather Report.

SIMLA, May 13.
The weather is less unsettled in North East India and has almost cleared in north west. Rainfall has been local in Lower Burma, Bengal, Bihar and Orissa and Kashmir. A few falls also occurred in Assam and South west Punjab. The chief amounts are:—Mergui 1 inch, Dibrugarh and Jessore 1 1/2, Jalpaiguri 2, Balasore 1 1/2 and Naya Dumka 3/4.

FORECAST:—Decrease of rain in Bihar and Orissa.

Mr. S. Kuppuswamy Sastry M. A., Curator the Government Oriental Manuscript Library, Madras, with his special assistant and two or three pundits will be shortly touring in Malabar and other districts in this presidency to collect information regarding the villages where ancient and Oriental manuscripts could be found so as to acquire them by purchase, transcription or otherwise in order to preserve them in the Government Oriental Manuscript Library at Madras.

ముఖ్య సమాచారములు

:-:-:-

కలకత్తాలో నిరువురు దేశరక్షక సైనికులు పనిచూచు నపుడు తమదుస్తులను కారణములేనిదే తొలగించుటచే 48 గంటలు నిర్బంధవాసములో నుంచబడిరి. హిందూదేశములో దేశరక్షక శాసనముక్రింద విధింపబడిన ప్రభుత్వ శిక్షయిదియే.

కడప రామకృష్ణ సమాజమువారి మండల నిధిక్రింద చెన్నపురి కాపురములు రావుసాహెబు కన్నను శ్రేష్ఠిగా రొసగిన రు 25 లను సమాజ కార్యదర్శి కృతజ్ఞతతో సంగీకరించుచున్నాడు.

కలకత్తా పోలీసువారు పెదకున్న గౌరవకుటుంబ ములకు చేరిన ఇరువురు వంగదేశపు యువకులు గత మంగళ వారమున చంద్రనాగూరువద్ద సి. ఐ. డి. వారివలన పట్టుకొన బడి కలకత్తాలో నున్న దులందాగృహమునకు దీసికొని రాబడిరి.

గుంటూరు మండల సంస్కరణ సభకు ఉన్న కలశ్చే నారాయణ (బాండ్లరు) గారి సగ్రాసనాధిపతిగా సేర్వీకరు టకు చల్లా శేషగిరి రావుగారు పదపాదించి, వెలగపూడి సుబ్బ రావుగారు రాకూడించి, సభ్యులందఱు సంగీకరించిరి. సభ ఈనెల 30-వ తేదీ యదయమున శేషల్లో జరుగును.

హిందూదేశమునకును సింహళమునకును వస్తువులు నిరా టంకముగ బోవుచున్నది. ఈవధ్య సామగ్రిని దీసికొని పోవు పడవకు కొంత మరవతు కావలసివచ్చుటచేనది తాత్కాలికము గు ధనమార్పిటలకు వధ్య రెండుదినములు తిరుగలేదు. కాని దీనివలన సరుకులు నిలువ చేరలేదు.

గత బుధవారమునాడు కొలంబోలో మహామ్మదు లూలీయనత డొక కొలంబోనివాసియొక్క కుక్కపిల్లపొద నొకరాతిని విసరుటచే నది చనిపోయెను. కుక్కయజమాను డు కేసు జేసెను. తాను గృహము విడిచిన తక్షణమే కుక్క పిల్ల తనకదురుగ వచ్చుటచే దుశ్శకునయినది గాన దానిని రాతితో కొట్టితినిని మద్రాసు చెప్పెను. ఫిర్యాదీ కుక్కకీడు రు 50 లని చెప్పచున్నాడు.

గూడలూరునకు చెన్నపురి రాష్ట్రీయ సభసందర్శమున పలువురు విద్యార్థులుకచ్చి యుండుటచే నాతరుణమున పుర మందిరము కీర్తిశేఖరుల గోపాలకృష్ణగోపాలగారి స్మరణ చిహ్నము చాయాపటమును నెలకొల్పుటకు సభజరుపబడెను. ఆదేశబాంధవుని జీవితమునుగూర్చి ఆనిలిసెంటు, సి. పి. రా మస్వామయ్యగారు ఉపన్యసించిరి. సభ్యుల కరతాళధ్వనులు చెలగుచుండ ఆచార్యత్యాగి పటమును చిసంటువారు నెల్లడి పరచిరి.

అగ్నిపుల్లలు:— అగ్నిపుల్లల పరిశ్రమ బర్మారాష్ట్రము నందు ఇటీవలనే యుత్పన్నమైనది. అయినప్పటికిని అచట కరూరగుచుండిన సరకు చాల యుత్పత్తుగ నున్నది. పుల్ల లపరిశ్రమ కగత్యముగ కర్ర, రసాయినిక పదార్థములు దొర కుట చాల కష్టముగ నున్నవి. ఇన్నియూంకములున్నన, కాయ కత్తులపరిశ్రమమున వృద్ధికొందుచుండిరి. అగ్నిపెట్టెల యమ్మ కము విరివిగ సాగించుచునున్నను, ఇచట తయారైనవానిని చెన్నపట్టణము కలకత్తాలకు పంపుచున్నారు.

సింహళ కోశాగారములోని, రు 2 ల నోట్లు 5 లక్షలు చాడుకలోనికి వచ్చినవి. 3 లక్షల నోట్లు బ్యాంకువారుకు పుచ్చుకొనిరి. మిగిలిన 2 లక్షలు కచ్చేరీలోనికిజేబడెను. వ్యవ సాయదారులు, పొలకెచ్చుట కవిమించినవి యొప్పుకొనిరి. నోటు చాల తక్కువ ధరకాగియునుగద ఒక వైపున అమ్మ చేయబడెను. ఆరు నెలలలో యానోట్లు దీసికొని క్రొత్త నోట్లు అమ్మచేయుదురు. రాబోవు సంవత్సరము రూపాయి నోట్లుగూడ రావచ్చునని వదంతిగా నున్నది.

గత గురువారమునాడు కాండేలో, నినహాలీసుబాతిశ్రీ ఉక్కుమేనిక యనునామె 5 ఏండ్ల ఈడుగల తన బిడ్డతలను గోడకువేసికొట్టెను. అందుచే నామెబిడ్డ మృతిపొందినది. ఈమెపైని కేసుచేయబడెను. మద్రాసు కచ్చడప్ప డొక విధ మగు మార్చనమ్మను, అట్టిసిద్ధిగో మాత్యంకల్పము కలుగు నుండును. ఈమె మార్చలోనుండగా యీ సేకమెనర్పినదని

విచారణసంఘమువారు (జ్యూరీ) నిశ్చయించిరి. గవర్నరుగారి యుత్తరవునచువరకు నామెను కయిదులో నుంచుటకు జడ్జి గారు రాజ్జావించిరి.

గత బుధవారమునాడు కలకత్తా నగరములో కాక్ హరన్ వీధిలోనుండిన లామ్కు అనునతడు చూరా ప్రేమను వద్ద నొకబండిని బాగుగకు కుదిర్చి తనగృహమునకు దీసికొని పోవలసినదని, బండివానితో జెప్పెను. ఇల్లుచేరుట తోడనే బాడుగ విషయములో వారిరువురును వివాదము కలిగెను. లాకుగారు, బండివానిని మాపించి, కత్తితో వానిబండి చక్ర ముల రజ్జుల గొట్టములను కోసి లాంతరులను పగుల గొట్టిరి. అతడు కేసుచేయగా న్యాయాధికారి ముద్దాయిక రు 50 లు జరిమానా విధించెను. ఆసామ్మ ఫిర్యాదికి యియ్యబడెను.

మాన్ ఫీరు ఉప్పుకొరారుల నూపరింపెండెంటు అగు బాబు బోత్తిరద్రుమారాయ్ అను నతడు బాలియా యను గ్రామము పరిశ్రేయము కలిగెను. ఇదివర కనేకమారులు మధ్యాహ్నముజేరే నొక అడవిపండి ఆ గ్రామ వాసులను బాధించుచున్నట్లు విసెను. అత డొక భవనము ప్రవేశించిన తోడనే యుపద్రవమైన గోలవినబడి బయటకు వచ్చెను. తన తుపాకితో అడవిపండిని బెడరించెను. దానిపై తుపాకిని కాల్పుటకు పూర్వమే అది అతనిని పొడుచుటచే, నతడు బోలెల పడిపోయెను. కాకయు తుపాకులతో దానిని గొట్టు నుండిరి. అకస్మికముగ తుపాకి పైలుటచే చివరకది బెడరి పారిపోయెను. రాయగారికి చాల గాయములు తగిలినవి.

ఆగ్రాలో రంగు గాజు వెనసలుపుల్లల పరిశ్రమ ప్రారంభింపబడెను. శాస్త్రపరిశోధన చేయుటగా గాజుగొట్టముల మీద వ్రాయుటకు వీనిని విరివిగా నుపయోగించెదరు. ఇదివ రకివి అప్రియా, జర్మనీలనుండి వచ్చుచుండెను. ఆగ్రాకళా శాల ప్రధానోపాధ్యాయులు ప్రొఫెసర్ నాగుగారు తగు నిద ర్శనములతో శాస్త్రముగ నుండురంగును కనుగొనిరి. సంయు క్తపరగణాల సారిశ్రామికశాఖాధైర్యుగారు కొన్ని పెస శృంఖలండవకు బంపిరి. ఆందుమీద వారు “ఇదివరకు జర్మనీ నుండి వచ్చు పెసశృంఖలై చాలబాగుగా నున్నవి.” అని చెప్పిరి. అందుకు గావలసిన పదార్థములన్నియు ఆగ్రాచుట్టు ప్రక్కలనే లభించెనట.

సబు అస్టిసెంటు సక్షులలు:— ఈ యుద్ధోగములకు విద్యార్థులను తరియింతుచేయ మైసూరు దొరతనమునా రొక వైద్యపాఠశాల నేర్పరతురు. పాఠశాల బెంగళూరు నగర మున 16 వ తేదీనుండి ప్రారంభింప బడును. జిల్లాకు ఇరు వురు చొ॥ ప్రస్తుతము 16 మంది విద్యార్థు లీపాఠశాలయందు ఉండురు. ఈ పాఠశాలయందు తయారైనవారు మైసూరు సర్దార్డినేటు వైద్యసేవావర్గమున పనిచేయ వలయును. ఆన కాక మున్నయెడల వైద్యులుగా వైద్యము చేయనిచ్చ గలిగిన వారినిగూడ పాఠశాలయందు చేర్చుకొందురు. మైసూరువాస్త వ్యుల నందఱ చేర్చుకొనిన యంతరమున వితర ప్రదేశముల వారువరఖాస్తు లాలోచింపబడును. విద్యార్థులు నాలుగు సం వత్సరములు చదువ వలయును.

శ్రీ ప్రతినిధి (అమెరిక) — మారిటానీ వాస్తవ్యులు శేసెల్ రాన్ కేను అను నామెను తమ ప్రతినిధిగా నెన్నుకొ నిరి. ఈమె అవివాహి. ప్రతినిధిసభాసభ్యుల పిలువ నమ యమున నీమె పేరు ఉచ్చరింపబడునరకె యిరుప్రక్కల నుండి యితరసభ్యు లందరు కరతాళధ్వను లొంగిరి. సభ్యులలో వెక్సండ్రీమెతో పరిచయముగలిగించుకొనుటకు నిలచియుండి మాంటానా ప్రతినిధియగు ఇవాన్నగారి మెనామభేయాలను తమ సహకా కారుల కేటింగించి యాయురు తెగలవారికిని స్నేహ మొనరించిరి. ఈమె నడిమివయసున నుండి పాడగరియై తెలివి తేలుగుగదని చూపరకు స్పష్టపడెగలదు. కాంగ్రెసుసభకు వెన్సు టురు పూర్వమున ఈమెకు అన్ని రాష్ట్రముల శ్రీలును కలసి విం దొనర్చుట విం దొనర్చిన శ్రీ లందరును వివిధములగు రాజ కీ యాశయములు కలిగి యున్నవాడైనను శ్రీలుకు రాజకీయ వ్యవహారములయందు స్వాతంత్ర్యమును గూర్చి వినంద రేకమై రాంకిసుకన్యను సత్కరించిరి.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయములో వైద్యవిద్యార్థులు నే గ్గులమటకు నియమింపబడిన సంఘమువారు వారి నిజేవకమును నెల్లడిపించిరి. ప్రభుత్వము వారికి వ్యయ మధికము గానుండగ

బెంగళూరులో వైద్యసేవము స్థాపింపవచ్చుననియు, 100 మంది విద్యార్థుల కనుకూలముగ నుండు భవన మొకటి, కళాశాలకు ముఖ్యునియు, ఎం. బి. ఎస్. ఇ. పరీక్షలకు చదువుట కాలు వత్సరములు మితి ఏర్పడ వలెననియు వై పట్టుమును బడసిన పియ్యట 2 వత్సరములు చదివిన తరువాత, విద్యార్థులు ఎం. డి. ఎం. ఎస్. పరీక్షలకు వెళ్లవచ్చును. వైద్యపట్టమును బాసు కొనిన తరువాత డి. పి. హెచ్. అగ్ర తను బడసిన వారికి పట్టాగూడ యివ్వబడును. ఈ పీఠము నేర్పడుట సాలునకు రు 23,176 లు వ్యయమగును. కళాశాల భవన నిర్మాణమునకు 2½ లక్షలు మొదలు 5 లక్షల వరకుగను. అని సంఘమువారు నూచించిరి. తద్విషయమై నెనేటు వారు ఈ నెల 19 వ తే దీని జరుగుసభలో విచారించురు.

రాయ వెల్లూరులోనున్న ఉత్తరాగ్రాటు మండల మహామ్మదీయ విద్యాసంఘమువారు 15 వ వార్షికోత్సవమును గత గురువారమునాడు లక్ష్మణస్వామి పురమందిరములో జె. ఎస్. రాయ ఐ. సి. ఎస్ గారి యధ్యక్షతక్రింద జరిపిరి. అనే కులు సభకు విచ్చేసిరి. తత్సంఘ కార్యదర్శులగు అబ్దులు ఖుని సాహెబు బహద్దరు బి. ఏ; ఎమ్, ఆర్, ఏ. ఎస్; గారు వార్షిక కార్యవేదనమును జదిపిరి. సంఘ పోషకులగు ఎఫ్. జె. రిచ్చర్డ్స్ ఎమ్, ఏ; వి. సి. ఎస్; గారువ్రాసిన బాబు నుగూడ చదిపిరి. వెల్లూరులో నూతనముగ స్థాపించిన మహా మ్మదీయ విద్యాలయమునకుగాను విద్యార్థి వేతనము లిచ్చుటకు నిశ్చయించితియని రిచ్చర్డ్స్ గారు వ్రాసిరి. వాగ్దానమునను సాహాయ్యమునకుగాను, అపాఠశాలవారు వారి వేర నొక పతక మును నెకండర్, స్కూలు, లీడింగు సర్టిఫికేట్లు పరీక్షలో ప్రథమ తరగతిలో కృతార్థుడయిన విద్యార్థికిచ్చెదరు. అన్య ఖులు సంఘము చేయుచున్న పనిని కొనియాడిరి.

నెహరులో ఏప్రిల్ 29-వ తేదీనా దుదయము 9-30 గంటలకు 25 వత్సరముల ఈడుగల వాని బాలదేవి అను నొక కంగదేశపు బ్రాహ్మణశ్రీని న్రాందవ రక్షకశాసనముక్రింద పట్టుకొనిరి. ఆమె ఒక రిక్షెర్డ్ డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారి పుత్రికయనియు వితంతు వనియు తెలియుచున్నది. ఆమెపై నేరారోపణము చేయదగిన దేదియు నామెయొద్ద దొరకలేదు. సంయు క్తపరగణాల సి. ఐ. డి. సబు ఇన్ స్పెక్టరు జి. డి. రాన్ థెన్సీ గారు ఆమెవస్తువులన్నటిని పరిశోధించెను. నెహరులో వైనికోర్కోగముననున్న యొకనితో నానె 15 దినముల క్రిందట కలకత్తానుండివచ్చెను. ఆతనిభార్య జుమ్మిటిలో నుంచుటచే యువచార మొనర్చుట కీమె నాతడు దీసుకొనికచ్చెను. పోలీసువారి మెకొరకు వెదకుచున్నట్లు లతనికి తెలియదు. న్యాయదినములు కంటోనుమెంటు చెరసాలలో నుంచబడిన తరువాత, ఆమెకు కలకత్తాకు దీసుకొని పోయిరి. ఆమెకు నిర్బంధవాసము విధింపబడు ననుకొనుచున్నారు. అని అమృత బజారుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయము:— కాన్పూరులో దివ్యజ్ఞాన కళాశాల మొకదాని నేర్పరుప నిదివరలో నిశ్చయింప బడియుండెను. ఈకళాశాల నెకండుగ్రేడు కళాశాలయగు టచే అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునా రికళాశాలను తమ విద్యాలయమున చేర్చుకొన వునిరి. నెకండుగ్రేడు కళాశాల లను బహిరంగమున నిరనియ యత్నమునకదియే ప్రాంధము. విద్యార్థిబలగమునకు ప్రస్తుత మిటుండు కళాశాలలు చాల కుండుటచే విశ్వ విద్యాలయమువారిచర్య విచారకము, ఈ యంతమును లీడరు పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. నెకండుగ్రేడు కళాశాలల విషయమున కన్నకు కమిషనువారు ప్రైవేటి సూచనమే యొనర్చియుండిరి గాని ప్రభాభిప్రాయము తదవ్యతిరేకమగుటచే కష్టమప్రభువు గూడ కమిషనువారి సూచనము ననుసరింపదయ్యె. ఇంటర్మీడియేటు తరగతికుకు చదువుచెప్పిన నష్టమేమున్నది. కళాశాలలయందలి యేర్పా టులు సంత్సృతికరముగ నుంచవలెను; గాని తదితర విషయ యములతో ప్రసక్తియేమి? నెంటులు హిందూకళాశాల వారి, కాయస్తపాఠశాల ఫస్టుగ్రేడు కళాశాలక్రిందనే ప్రా రంధము కాలేదు. విద్యా పోకర్తములు చురికొన్ని కావలెనని ప్రజలు నిలుమూలలనుండి మొదలికుచుండ అధికారులు అన్యం తరముల జెప్పచుండురు. కాన్పూరునకొక కళాశాల యత్యవ త్యకము. అందుచే దివ్యజ్ఞాన విద్యా సహజమువారు కళాశా లను నెలకొల్పు పూనుకొనిరి. తాత్కాలికముగ మౌలము నీరి యత్నమునకు భంగము కలిగినది.

THE GREAT WAR.

Unity of English-Speaking Races.

Mr. Balfour's Dream Realised.

Lord Derby on Britain's Air Supremacy.

GREAT BRITISH OFFENSIVE RENEWED AGAINST HINDENBURG LINE.

BIKANIR MAHARAJAH ON INDIA'S FUTURE.

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN.

THE FUTURE OF INDIA.

Maharaja of Bikanir's Views.

Liberal Policy Advocated.

LONDON, May 13. The Maharajah of Bikanir to-day communicates a statement to the 'Times' in which he pays a warm tribute to Mr. Chamberlain's high sense of duty, fair-mindedness, frankness in discussing Indian problems, and courtesy in giving Indian representatives every encouragement to speak for themselves in the War Cabinet and War Conference. He expresses his personal indebtedness to his own friends and colleagues, Sir James Meston and Sir S. P. Sinha, and says that their relations have throughout been most happy and frank. The calm judgment and broad outlook of Sir S. P. Sinha, who has long been known as a true son of India, have greatly contributed to the understanding and sympathy with which the Indian cause was handled in the Imperial Sessions, and Sir James Meston in the discussions has shown insight, broad-mindedness, and the utmost loyalty to the land of his adoption. The Maharaja of Bikanir says that he has been most gratified to find here a greatly quickened interest in Indian problems and growing recognition that they must be solved on lines which would promote the greatest good of the greatest number and which would so far as consistent with the high ideals which Great Britain has taught India, be most in accordance with the sentiments and hopes of educated Indian opinion. The Maharaja of Bikanir endorses the suggestion made by the 'Times' on May 2nd that

An Authoritative Declaration

on British policy in India should be made now, and urges that the advances to be made should be conceived with the breadth and generosity of view that have marked British policy in so many other parts of the world and, which, the history of British colonial expansion has shown, Britain has never had occasion to repent. Sentiment counts for a very great deal in India, and the changes should be such as to strike the imagination. The Maharaja of Bikanir continues: "The saying, 'He who gives quickly' applies with singular tenacity to constitutional reforms recently stated by the Viceroy to have been submitted by the Indian Government to Mr. Chamberlain. Excessive caution would be an error almost as great as the acceptance of rash and ill-considered proposals."

Further steps in the internal and political evolution of India would seem not merely a desirable but an essential corollary to

The Momentous Decision

that India with the Dominions should regularly be consulted in peace as in war at Imperial Conferences and Cabinets which, as Lord Curzon has announced, it is proposed to convene annually. The difficulties of the adoption of India's internal affairs to changed conditions are immense, but they are not insoluble and should not deter British and Indian statesmen from marching along the road of ordered development."

The Maharaja of Bikanir again emphasised that Indian princes would rejoice to see India politically progressing on constitutional lines under the British flag, and points out that many States, including his own, are rapidly progressing in the association of the people in the work of the administration and legislation. The interest of States and the Indian Government are identical, and their futures are bound up together. Their mutual advancement would promote the welfare of the whole Empire. "We are all members," he says, "of one great Empire, the most beneficent mankind has seen, under the rule of our Gracious King Emperor. Certain misgivings, the Maharaja of Bikanir continues, were entertained in India regarding the effects of Imperial reorganisation must have been dissipated by the corded reports of the welcome which the Dominion's statesmen have extended to Indian representatives, and by the conclusions unanimously reached by the Imperial Conference, notably the acceptance of the principle of reciprocity of treatment in respect to the positions of Indians in the Dominions."

A New Spirit Towards India

has been shown by the daughter nations as well as by the people of Great Britain. Some differences of view might remain, but they would agree to differ now that India is no longer able to regard herself as the Cinderella of the Empire. She has taken her place at the Council Board, trust has begotten trust, and India must give as well as receive. The Maharaja of Bikanir says he is persuaded that she will cheerfully respond in peace and war to the readjusted demands and sacrifices of Imperial citizenship as readily as she entered upon the great privileges and noble opportunities.

Zeebrugge Heavily Bombarded.

Warships and Airships in Action.

LONDON, May 13.

FLUSHING - Heavy firing and bombing were heard for hours yesterday morning in the direction of Zeebrugge. Reports from the frontier state that warships and aircraft attacked Zeebrugge from three till eight in morning and that the bombardment was unprecedentedly heavy.

Naval Bombardment of Zeebrugge.

LONDON, May 13.

The Admiralty announced that a portion of our Dover forces yesterday morning successfully carried out a very heavy bombardment of Zeebrugge. Naval air service co-operated and there were over fifteen aerial combats in which four enemy machines were destroyed and five driven down out of control. Two of ours are missing, one of which landed in Holland and was interned.

The Reorganised Admiralty.

Sea Lords' New Duties.

LONDON, May 13.

The 'Times' states that the reorganisation of the Admiralty is complete. The First, Second and Fourth Sea Lords will be relieved of departmental work connected with the provision of material and civil administration, and will now devote the whole of their attention to strategy in consultation with the first Lord of the Admiralty. Simultaneously, the office of the Controller of the Navy will be revised and probably filled by an eminent civilian.

New Controller of the Navy.

The 'Daily Mail' states that Sir Eric Geddes has been appointed Controller of the Navy.

Britain's Air Supremacy.

Lord Derby's Tribute to Flying Corps.

Optimism Regarding War Outlook.

LONDON, May 13.

Speaking at Liverpool yesterday, Lord Derby paid a tribute to the bravery of the Royal Flying Corps. He defied anyone to say whether any nation had complete air supremacy, but he would say, without fear of contradiction, that one of the essential keys in the battles of Arras and the Somme, the supremacy in the air, was absolutely ours and without it we could not have done what we did. Lord Derby believed that there were at present better brains working in this country perfecting and improving flying machines than in any other country in the world and everything humanly possible was being done to improve our Air Service.

Referring to the general war outlook, Lord Derby said there was every reason to be optimistic. We could certainly beat the submarine menace if we rationed our resources as required. There was no place in the country for the man who did not do all the work in his power for the country and the war.

What Britain is Doing.

Splendid Work of Non-Combatants.

LONDON, May 13.

General Sir William Robertson was a guest at the dinner of the Newspaper Press Fund last night. Acknowledging the great debt of the Army to the Navy and merchant seamen, Sir William Robertson mentioned that, during the last 5 or 6 weeks, we had expended two hundred thousand tons of munitions in France alone, while we sent across fifty thousand tons of stone weekly for making and mending roads. All the meant a great amount of work, and Sir William Robertson urged the newspapers to realise their great power and responsibility and to encourage that seventyfive per cent of the nation, which was not in the fighting line but whose work was essential to success, to do its utmost so that the whole resources of the nation could be utilised.

A Royal Tour.

LONDON, May 13.

The King and Queen will make a tour of the northern industrial areas next week.

Gallant I. A. Officers.

Awards for Brilliant Leadership.

LONDON, May 13.

The 'London Gazette' announces the following awards, all recipients being in the Indian Army:

Distinguished Service Order.

Bravet-Colonel Orlando Gunning for conspicuous coolness and gallant leadership. He led his battalion under

TELEGRAMS.

heavy enfilade fire and continued to command though twice wounded. By his example he retained cohesion in the regiment and kept up their fighting spirit in most adverse circumstances.

Military Crosses.

Lieut. Dudley Robinson. He left his company to organise an assaulting line and returned and led his men to assault. Later, he went to the second line, got into touch with the regiment on his right, returned and brought on his own men. He set a splendid example throughout the day.

Second Lieut. Eric Dods for conspicuous gallantry and ability in leading his company across the open under heavy fire. He showed great coolness and determination in assault and subsequently consolidated the position with a small party under difficult conditions.

Subadar Sarajit Gurung Babadur. He took command of a company and inspired the men at a critical time by his fine personal example. He killed two of the enemy. He had previously done fine work.

Captain Humphrey Grace and Lieut. Kenneth Garrett. Their acts will be announced later.

Obituary.

LONDON, May 13.

The deaths are announced of Dr. Henry Barclay Swete, Harold Fielding Hall and Frederick D. Sassoon.

AMERICA.

British Mission in New York.

Enthusiastic Reception

LONDON, May 13.

NEW YORK. - Enormous enthusiasm marked the arrival of Mr. Balfour and other members of the British Mission, the streets being packed with cheering crowds. The Mayor receiving them in the City Hall expressed admiration for, and thanks to, the British Navy for keeping the seas open to American commerce. He also thanked the armies of Britain and Canada and other Colonies.

Mr. Balfour, who was considerably moved, replied briefly. He said if it were possible for those at home to have a glimpse of the scene it would inspire them with fresh enthusiasm.

Unforgettable Scenes.

NEW YORK. Unforgettable scenes marked the great banquet at the Waldorf Astoria Hotel to the British and French Missions. The Mayor declared that nothing in the civic life of the city since the visit of Lafayette equalled the magnitude of the reception of their guests because of what their respective nations had done for human liberty and self-government. Mr. Choate, formerly United States Ambassador in London, referred to "Those dear Allies of ours—Britain, our beloved mother country, and France, our fascinating and hypnotizing sister." Mr. Balfour aroused great enthusiasm when he declared that the crisis had been reached when the whole of civilisation must rise up and voice its appeal for the preservation of human liberty. "Unless all who love liberty unite," he said, "we shall be destroyed piecemeal."

Luncheon to Mr. Balfour.

UPROARIOUS ACCLAMATIONS.

The Dream of the Union of the

English-Speaking Races.

LONDON, May 13.

NEW YORK. The Chamber of Commerce yesterday gave a luncheon in honour of the British Mission. It was made memorable by the fact that American financiers and businessmen of worldwide note cast aside their accustomed restraint and uproariously acclaimed Mr. Balfour as friend of the United States.

Mr. Balfour responding to the toast said that his life dream had been that the English speaking and liberty loving branches of mankind should be drawn closer and all temporary causes of difference seen in their true perspective. He had been and would remain unalterably faithful to the ideal of American friendship. "Shouts of 'No' greeted Mr. Balfour's question:—'Does anyone think that if sea power were transferred to German hands it would be exercised on behalf of human freedom?' Mr. Balfour continued that the German fleet was deliberately brought into existence in the hope of crushing the naval power which German autocracy recognises as one of the great bulwarks of freedom and of the most perfect defences against world domination."

U. S. Mission to Russia.

LONDON, May 13.

WASHINGTON. The Mission to Russia includes Major General Scott, Chief of Staff, and Admiral Glennon.

Troops For France.

Representatives Approve Col. Roosevelt's Plan.

LONDON, May 13

The House of Representatives, after a stormy debate, decided by 215 votes to 178 to restore the Army Bill amendment, which the Senate eliminated, permitting Colonel Roosevelt to lead his Division in France.

The Espionage Bill.

Press Censorship Clause Expunged

LONDON, May 13.

WASHINGTON. The Senate after an acrimonious debate, expunged, by 39 votes to 38, the provisions in the Espionage Bill establishing modified newspaper censorship.

TELEGRAMS.

Socialists' Message to Europe. Hohenzollerns Must Go.

NEW YORK.—A number of prominent Socialists have sent messages to the Socialists of Stockholm, Copenhagen, the Hague, and Bern requesting them to forward to the Socialists in Germany a declaration that the democracy of the world will continue to fight Germany till the Hohenzollerns are overthrown. The signatories include Mr. Russell, who is a member of the United States Mission to Russia.

RUSSIA

Stirring Appeal for United Front.

PETROGRAD.—In the Duma to-day the War Minister, General Guchkoff, in a stirring appeal to Russian patriotism, denounced the preachers of "Peace at any price", and declared that not a moment must be lost to enable the whole country to make a united effort by which the enemy would be beaten. The appeal was received with loud and long cheering from all parties.

German Militarism Must be Overthrown.

PETROGRAD.—At an extraordinary session of the Duma M. Roditcheff said the greater our victory over the enemy, the complete would be the victory of the Democracy. Unless German militarism were overthrown, their work was all futile. Efforts must be directed to the production of armaments.

Russia had adopted liberty in order to overthrow despotism and drive out the enemy from the occupied territories. The Provisional Government had a right to demand every sacrifice. The speech was loudly cheered.

Separate Peace Proposal.

PETROGRAD.—M. Skobelev, a leading member of the Executive Committee of the Workmen's and Soldiers' Delegates roundly declared at a sitting of the Council that every Russian of the proletarian scornfully repudiated a separate peace and every soldier who consented to such with the Germans injured the general cause of Russian democracy. The Army must be a powerful organization, ready not merely to fight in trenches but to take the offensive.

General Russky's Successor.

General Dragomiroff, the brilliant young General and son of the celebrated strategist, succeeds General Russky in command on the northern front.

TURKEY.

Ill-Treated, Robbed and Hanged.

Reuter learns that all Jews were expelled from Jaffa at Passover and compelled to flee northwards. They were robbed during their flight and their homes looted and destroyed. Those who resisted were hanged. Thousands wandered on roads helpless, starving and ill. Those who were deported to unknown destination included masses of young Jews from Jerusalem.

NORWAY.

Scandinavian Ministers' Conference.

Decides on Continued Neutrality.

STOCKHOLM.—It is stated here that the Conference of Scandinavian Ministers has resolved to continue absolute neutrality and abstain from mediation.

Espionage in Norway.

CHRISTIANIA.—Four associations of captains, mates, stewards, and seamen have passed a resolution urging the Government to exercise more effective control over foreigners who are pouring into Norway as spies and are responsible for the sufferings of seamen.

GERMANY.

Germany's Food Supply.

Effect of American Action.

AMSTERDAM.—In the Reichstag Herr Batocki, Food Controller, said the hopes regarding food supplies from Rumania should not be exaggerated. Nothing was available from their allies, and America was now making all possible difficulties for neutrals. Therefore, Germany was entirely self-dependent.

Germany's War Aims.

Official Explanation Announced.

A semi-official Berlin telegram announces that the Chancellor will speak on Germany's war aims on Tuesday.

LONDON, May 12th.—The "Tyd's" correspondent in Germany says:—It is reported in Parliamentary circles that the Chancellor's reply to the interpellations on the subject of Germany's war aims will be obviated by the issue of a more official explanation.

HOLLAND.

Dutch War Minister Resigns.

THE HAGUE.—M. Bosboom, War Minister, has resigned owing to a resolution passed by the Second Chamber by 44 votes to 26 protesting against the calling up of the Landstorm of the 1908 class.

BRITISH FRONT.

British Offensive renewed.

All Objectives Gained.

LONDON, May 13. F. M. Sir Douglas Haig this afternoon says:—We attacked very successfully last night and this morning the Hindenburg line in the neighbourhood of Bullecourt and also astride the Arras-Cambrai road and northward of the Scarpe gaining all our objectives. We have taken some hundreds of prisoners. Local fighting resulting in our favour occurred at night eastward of Lempire. We also carried out successful raids eastward of Ypres.

Important Successes.

F. M. Sir Douglas Haig to-night reports:—Further details regarding last night's attacks confirm the success of our operations. Considerable enemy forces were observed yesterday evening massing for counter-attack in the neighbourhood of Bullecourt. They were effectively dealt with by our artillery and their attack did not develop. We attacked later and after fighting which lasted throughout the night established ourselves in Bullecourt village. Fighting continues. An attack made by enemy on our new positions was scattered by our artillery. We captured, astride the Arras-Cambrai road twelve hundred yards of trench including a strong cavalry position. We stormed last night Roex Cemetery and Chemidale Works further to the north and continued to advance to-day carrying the enemy's position in this neighbourhood on a front of a mile-and-a-half. We captured seven hundred prisoners and a number of trench mortars and machine guns. We destroyed yesterday seven German aeroplanes and five were driven down out of control. Four of ours are missing.

Enemy's Costly Counter-Attacks.

Reuter's correspondent at headquarters wires:—Our artillery and machine-guns broke up many enemy attacks last night, notably two formidable ones south of the Souchez River in which flame-throwers and large bodies of infantry were employed. The enemy came on with the greatest determination, but finally fell back shrouded by our shrapnel. Altogether the night was very costly for the Germans.

Opening of the Attack Described.

Reuter's correspondent at headquarters in a message of yesterday's date says: The British are active on a front of twenty miles, as from the stonewalling of the past few days there have developed many small attacks by the armies of Generals Allenby and Gough. Fighting began at twilight yesterday and 377 prisoners had been counted at eight this morning north of the Scarpe. Others are coming in and many would have been taken but the Germans bolted and were shot down in large numbers. If our success in the Roex vicinity can be maintained against the inevitable counter-attacks, it will be very important. The first batch of prisoners from Bullecourt numbered one hundred and sixty men. Here the Australians have been bombing their way westward along the Hindenburg line and simultaneously other movements to east and west are surrounding Bullecourt. Our casualties have been low.

Sequel to Freiburg Reprisal.

AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says that the transfer of British and French Officers to Freiburg has begun. They will be housed in hotels.

The Recapture of Fresnoy.

Enemy's Heavy Losses.

LONDON, May 10th.—Correspondent at the front state that the losses suffered by the Germans in taking Fresnoy exceeded the whole number of the British on the field. ("C. and M. Gazette")

LONDON, May 13. The British communicate says:—There were patrol encounters last night northwest of St. Quentin and north east of Leverguier. We advanced our posts at certain points inflicting casualties. Fighting continues at Bullecourt. We advanced our line slightly southward of river Scarpe and improved our position on the western slopes of Greenland Hill, northward of river. We repulsed a counter-attack eastward of Roex cemetery taking prisoners.

FRENCH FRONT.

Heavy Counter-Attacks.

Enemy Regains Trenches.

LONDON, May 13. A French communicate says:—After a violent bombardment in the region of Cerny en Laonnois, enemy attacks on both sides of the village were shattered by our artillery and machine-guns. The enemy gained a footing in two hundred metres of trenches west of the village on this part of the front. We brought down five enemy aeroplanes, and four others were forced down seriously damaged.

Violent Artillery Duel.

This afternoon's French communicate says:—Our batteries carried out a destructive fire against German organisations and blew up a munitions depot north-east of Wuvincourt. On the left of the Meuse the artillery duel was violent all night. French detachments penetrated the German line north of Vezonvaux and at various points in Alsace and took prisoners.

French Artillery Active.

Last night's French communicate said:—Our artillery has been active especially south of St. Quentin, on the plateau north of the Aisne and in Champagne. No in-

stant action took place except a French raid at Berry au Bac. Numerous fights in the air occurred on Friday in which seven German aeroplanes were destroyed and seven others fell badly damaged.

LONDON, May 13. The French communicate says:—Our artillery and rifle fire broke up violent enemy attacks on Craonne plateau, north of Rheims in the region of Maisons De Champagne with very heavy losses. We took prisoners.

RUSSIAN FRONT

Renewed Russian Activity.

LAHORE, May 13. LONDON, May 10th.—The Petrograd "Nord Sud Agency" says:—After the calm of the early days of May, artillery firing was recommenced on the Russian front, especially in the Dvina region.

Punishment of Deserters.

The Lithuanian Soldiers' Committee has issued a manifesto that deserters who do not return within five days will be treated by their fellow-soldiers mercilessly. ("C. and M. Gazette")

Russian Operations in Asia.

Enemy Offensive Arrested.

LONDON, May 13. A wireless Russian official communicate says:—The enemy made a gas attack at Stakovec southward of Lake Niarecz. Three companies of Turks and Kurds attacked on Thursday on both sides of the Euphrates south westward of Erzingam and in the region of the Kelerkami Pass. Their offensive has been arrested.

We captured on Tuesday part of the positions between Senna and Pendgenin in the region of the Garran Pass and later captured several more positions, but Turkish reinforcements during the night time compelled us to fall back on our trenches.

We crossed the Djalah river on May 3rd near Mudan and advanced in the direction of Kifri and our troops on Thursday forced the passage of the Djalah river between Jumur and Onariga.

SALONIKA FRONT.

More Enemy Works Taken.

LONDON, May 13. A French Macedonian communicate says:—On May 12th the enemy opposed violent reactions to our attacks, during which he succeeded in regaining a footing in some of the trenches captured yesterday at Skradilegen, but east of this the French troops brilliantly carried enemy works and took about thirty prisoners.

The Serbians are gaining ground foot by foot and have captured the height No. 1,924 and continue to progress at Doblopolje.

MESOPOTAMIA.

Campaign in Mesopotamia.

Enemy driven to the Hills.

SIMLA, May 13. Since the 5th May, when the last communicate was issued, no important events have occurred in this theatre. Our mobile columns operating in the basins of the Shatt-el-Adhaim and Djalah rivers have pressed the enemy back into the Jebel Hamrin range which runs in north westerly and south-easterly directions, some sixty to eighty miles from Baghdad.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondent.

[BY WIRE]

SIMLA

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 13. The following telegram, dated the 12th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Germans attacked in immense numbers and after a very heavy bombardment in which both ordinary and gas shells were used, recaptured the village of Fresnoy. Their losses were very severe. The British again attacking regained a portion of the lost ground, but the main part of the village remains in the hands of the Germans. Severe and continuous fighting has taken place in the neighbourhood of Bullecourt, the enemy under cover of a heavy bombardment renewing his attempts to regain the sector in Hindenburg line east of Bullecourt which the British have captured. The British maintain their positions. Severe fighting in the air continues.

The Germans have made repeated attacks on the positions recently won by the French on the Craonne Plateau, north of the Aisne, but the French have beaten off every attack and made further local advances.

Germany is steadily using up her reserves and her position as regards reserves compares unfavourably with the Allies.

Operations have been renewed on the Salonika Front. The British attacked southwest of Lake Dorian on a front of four miles and captured enemy positions to a front of two miles to an average depth of 500 yards. Further to the right the British attack was repulsed. The Serbians and the Russians also captured some trenches in the Monastir region.

A British scouting force cruising between the Dutch and English coasts sighted 11 German destroyers but on the British opening fire, the enemy made off at full speed under cover of dense smoke screen.

TELEGRAMS.

There was a considerable drop in the number of ships sunk by the submarines and mines during the last week, though also a diminution in the number of sailings, 2,374 merchant vessels of all nationalities arrived and 2,498 sailed from the British ports. 24 British vessels over and 22 under 1,600 tons were sunk.

Mr. Lloyd George in the House of Commons gave an encouraging account of the methods adopted to meet the submarine attack and said with judicious economy in the consumption of food and increased productivity of home supplies there need be no alarm as to the starvation of the country.

Lord Curzon in the House of Lords said that the programme of the Minister of Shipping was for the creation of 3,000,000 tons a year, and when the war was over the naval tonnage of Britain would outnumber the naval tonnage of all other nations of the world.

CALCUTTA

The Indian War Loan.

CALCUTTA, May 13.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 19,04,97,800. Details are as under:—

	Rs.	As.	Ps.
Bombay	7,03,37,500	0	0
Bengal	6,01,35,500	0	0
The Punjab	1,50,78,800	0	0
United Provinces	1,49,26,100	0	0
Madras	98,53,100	0	0
Burma	77,09,700	0	0
Northern Administrations	56,00,500	0	0
Central Provinces	33,94,600	0	0
Bihar and Orissa	24,70,700	0	0
Assam	6,01,200	0	0

Applications to the Post Office section of the War Loan received up to the 9th May number 13,283 for the total value of Rs. 80,62,425. Details by circles are as below:—

Bombay—3,886	23,83,575	0	0
Punjab 3,139	16,74,500	0	0
Bengal and Assam—1,616	13,34,050	0	0
The Central Provinces—1,871	10,66,725	0	0
The United Provinces—989	9,10,525	0	0
Bihar and Orissa—509	4,07,300	0	0
Madras—392	3,64,750	0	0
Burma—581	2,18,200	0	0

A Number of Searches.

CALCUTTA, May 12.

The special branch of the C. I. D. carried out this morning a large number of searches in the northern part of the town in connection with the Armenian Street dacoity. Three arrests are reported to have been made on suspicion and a fairly large quantity of alleged incriminating documents seized.

BOMBAY.

The Bombay Provincial Conference.

NASIK, May 13.

The 17th Bombay Provincial Conference commenced its sittings here this afternoon, the Hon'ble Mr. Srinivasa Sastri presiding. There was a large number of delegates and visitors.

Mr. N. P. Patanker, B. A. L. L. B., Chairman of the Reception Committee welcomed the delegates in a short Marathi speech after which Mr. Sastri was duly proposed to the chair. Mr. Sastri then delivered his presidential address.

Mr. Sastri's Speech.

The President in the course of his address referring to the Imperial War Conference said: "The country rejoices that representatives of India were admitted to the Imperial Conference on terms of perfect equality with those of the Dominions. While by their personal bearing and parting utterances they have sustained the honour of India and are entitled to their gratitude and appreciation, the country has been particularly lucky this time in the gentlemen chosen by the Government to champion its interests. But luck cannot be always counted upon. Other Governments are composed of elected leaders of people and their choice may be held as peoples choice. In the case of India it may happen that persons chosen by the Government may not command public confidence. It would be necessary, therefore, that representatives of Indian public should be recommended to the Government by some electorate like the elected members of the Indian Legislative Councils."

Mr. Sastri ridiculed the idea that the Secretary of State could represent the people of India in the Imperial Conference. Dwelling on

The Resolution of the Imperial Conference that India as well as the dominions should have an adequate voice in the determination of foreign policy after the war, the Dominions as autonomous nations and India as an important portion of the Imperial Commonwealth, Mr. Sastri asked whether it meant that India's representatives had consented to an arrangement which even in the future would place India on an inferior level to the Dominions, or did it mean that India might see no change in her internal constitution and she would enjoy, so far as the commonwealth was concerned, equal status with the Self-Governing Dominions. "If the idea is," said Mr. Sastri, "that while India has a vote that will always be cast with Great Britain it is only a device to secure domination of Great Britain and the boasted equality of India with the Dominions is nominal. The independence of Great Britain in Commonwealth Parliament is a greater thing constitutionally than the independence of Great Britain in internal affairs. Are we to get the greater thing while we are still to be denied the smaller? On the contrary

Self-government status Appears to us Almost a "Sine Qua Non"

of India becoming an equal partner in the future commonwealth. In fact, Indian opinion is by no means enthusiastic for an Imperial federation. For obvious reasons it has concentrated on the acquisition of internal autonomy. The people of India believe that so long as their representatives are nothing in the internal affairs they cannot be anything in the external affairs. Whatever constitutional changes may provide and they believe further that when India becomes autonomous she will know how to secure her proper rights in the larger councils of the Empire.

Continuing Mr. Sastri said: India has not been a silent spectator happily removed from the thick of the conflict. She still feels that she has enormous stakes in it and throbs with the most lively interest at every turn and shift in the mighty drama which is in progress in most parts of the world. If no belligerent nation can remain its old self after the war neither can India be held down to her ancient moorings. We in India have likewise

New Dangers Ahead.

We have likewise to refashion our policy. We must likewise claim a share of the great principles of popular freedom and opportunity of unhindered self-expression which are being reconquered at a terrible cost for human civilization. One of our mentors gravely tells us that in the legislatures of the land we have fullest opportunities for expression of opinion. The time is gone when that would have contented us. We want political power. Let there be no mistake about it. We want the right to rule ourselves.

Renewed Sittings.

At the resumed sitting of the 17th Bombay Provincial Conference to-day the Hon'ble Mr. Srinivasa Sastri presiding a number of resolutions were passed.

War and Success.

In one resolution it was stated that the conference rejoiced at the success won by Great Britain and her allies in Mesopotamia and other seats of war and at the entry of the United States in the war on the side of the Allies. It also gave expression of the profound loyalty and unswerving devotion to the Throne. The President was authorised to submit this resolution to His Majesty the King Emperor and the Prime Minister.

Support to the War Loan.

In another resolution the conference accorded its hearty support to the War Loan and requested the authorities to see that no pressure was brought to bear on the people in subscribing to the loan.

Self-Government.

The resolution relating to self-government affirmed the resolution adopted by the Congress at Lucknow last December, outlining the scheme of reforms as a definite step towards self government for India. Mr. Jayakar, Bar-at-Law, in moving the resolution said that the ultimate ideal of their goal should be self-government under the aegis of the British Government and that a definite step should be taken towards self-government by granting the reforms suggested in the scheme that had been outlined. No one people had the right to rule over another people permanently. Liberty alone could prepare the people for enjoyment of liberty. It was in the interests of England herself that bureaucracy in India should be removed. This was the time when they should ask for self-government because England seemed inclined to do something for India.

Lok. Tilak Supports.

Mr. Tilak in supporting said that freedom was the soul of self-government and they had every right to acquire it. The present was the most favourable opportunity that had offered within the last century. Ideas of liberty were abroad in their own country. Union between all sects and communities had been brought about and if they allowed the opportunity to pass it would be futile to expect that they would ever attain their desired end. They must therefore, keep up their agitation.

Various other speakers spoke in support of the resolution which was carried.

By another resolution the Conference urged that the despatch of the Governor-General-in-Council to the Secretary of State on the subject of reforms after the war be published.

PUNJAB.

"Bulletin" Press Searched.

LAHORE, May 13.

On Thursday afternoon a search was made in the Khosla Brothers Press owned by the proprietors of the "Bulletin". A search warrant issued under section 96, I. P. C., ordered the Police to search the Kanshi Ram Press of Lahore. The crime was shown as having been committed under section 411, I. P. C., in connection with 300 reams of paper bearing water mark "N. W. R." The "Bulletin" gives the following account:—Before the search began and in the midst of it, it was brought to the notice of the Police Officers that the warrant was not meant for the Khosla Brothers Press as it clearly mentioned the name of the Kanshi Ram Press owned and kept by Mr. L. Kanshi Ram and they were told that there was another press under that name owned by another L. Kanshi Ram. It was not mentioned in the warrant where the press was situated. The police officers would not hear the objection and said that the warrant was actually meant for L. Kanshi Ram, Keeper of the Khosla Brothers Press. There was no course open but to submit to the illegal order and the search was allowed to proceed under protest. Every room, godown and almyrah was searched and every paper was scrutinised in light in search of the water mark. Nothing incriminating having been found, the police retired at about 6 P. M. The matter has been placed in the hands of our legal advisers.

MYSORE.

Agricultural Education in Mysore.

Mr. Coleman on More Energetic Steps.

BANGALORE, May 13.

At the Fourth annual prize distribution of the agricultural school at Hebbal yesterday Dr. Leslie Coleman, Director of Agriculture made an interesting speech regarding the agricultural education in this country. He said agricultural education in India was still in the experimental stage and it was to be doubted

whether they had yet produced that type of education which was more suited to the needs of the country. In the course of his speech he said:—In an agricultural state, such as Mysore, we should have in our school at least one hundred students instead of the twenty-eight or thirty which we have at present. All parts of the State are calling for more trained men to extend the work which the Department has begun. We want intelligent and energetic young men to enter the ranks of the Department and I can think of very few kinds of work where intelligence and energy can be utilised to better advantage than here. We require even more urgently men of at least equal energy and intelligence to go out as managers of their own estates or of others and appeal once again to the many influential land-holders of Mysore to consider carefully whether it would not be wise from the standpoint of their own personal benefit as well as from that of the welfare of the State to have at least one son trained in the Mysore Agricultural School.

Mysore University.

Faculty of Medicine—Committee's Report.

MYSORE, May 13.

The Special Committee appointed by the Senate of the Mysore University to draft a scheme to develop a Medical Faculty in the University have submitted their report, stating that there are ample facilities in Bangalore to create a Faculty of Medicine without much expense to the Government. The only initial outlay necessary to start the Medical Faculty will be the provision of a suitable building for a Medical College to accommodate 100 students. They suggest a course extending to six years for the degree of M. D. and B. Sc. after two years of taking the above degree the candidates will be eligible for M. D. and M. S. The degree of D. P. H. will also be given to those who qualify for it after obtaining a medical degree. The Committee estimate that the annual recurring expenses for the Faculty would be about Rs. 23, 176, and the cost of the Medical College building about 2½ to 3 lakhs. The Senate will discuss the subject at a meeting on the 19th instant.

SOUTH INDIA.

Salvation Army and Criminals.

COCHIN, May 13.

Commissioner and Mrs. Booth Tucker arrived here yesterday from Simla to attend a Conference of the delegates of the Criminal Settlement of the Salvation Army in the Madras Presidency which meets at "Wimborne" in connection with the social work among the criminals. At present the Salvation Army is engaged in raising funds to purchase an ambulance motor car for the Red Cross Society at Mesopotamia and its cost will be Rs. 9,000. A great bulk of the money has already been collected. From here the Commissioner and Mrs. Booth Tucker will be going to Simla and thence to Ceylon to open a Salvation Army exhibition there in aid of the motor ambulance car.

Drought in Malabar.

CALCUTTA, May 13.

Reports from various portions of Malabar show that the district is passing through a period of drought, which is retarding the season's early ploughings and sowings. There is some water scarcity in parts of the district, and pasture for cattle is also in defect in parts.

BURMA.

Labour Corps for France.

RANGOON, May 13.

Labour Corps to be recruited for work in France will be composed of half Burmese and northern Ghiss with head quarters at Segalug and a branch at Liddim. In Ghin Ghin Corps will be commanded by Major F. O. Owens and Messrs. K. C. Fowler and H. Hofman Hunt will be Assistant Commandants.

UNITED PROVINCES.

Lady Passengers.

How to Protect them on Trains.

ALLAHABAD, May 13.

The "Pioneer" states:—Additional precautions of practical character have been adopted for the protection of lady passengers on the Indian Railways and still further measures are likely to be devised. In December last the Railway Board issued instructions that all first and second class compartments reserved for ladies on night trains should be fitted with efficient means of fastening the doors and windows from inside. On mixed trains all higher class compartments should be placed adjacent to each other and as near as practicable to the guard. It is desired, however, to secure a device for locking the doors of carriages from inside, which will at the same time admit of doors being opened from outside by the guard, and the Railway Board accordingly asked the Loco and Carriage and Wagon Superintendents Committee to consider this matter. It is understood that the discussion, which followed, has led to a number of new designs put forward, one of which is being fitted by the East Indian Railway so as to be tried under actual traffic conditions.

Board of Scientific Advice.

Proposed Reorganisation.

ALLAHABAD, May 13.

The "Pioneer" understands:—Exceptional importance is attached to the meeting of the Board of Scientific Advice to be held at Simla to-morrow. It is now proposed to bring about its reorganisation in order that it may more effectively co-operate in the scheme of scientific and industrial research in the British Empire which is being organised by the Advisory Council of the Privy Council Committee at Home.

Brief Telegram.

In has just been notified that in addition to the listed appointments and in lieu of one of three listed posts of District and Sessions Judges one appointment of Magistrate and Collector, to fill which members of the Indian Civil Service had hitherto been recruited, shall be open to the members of the Provincial Civil Service of the United Provinces.

హిందూదేశపు భౌవిస్థితి.

(౧) సింహాగారి యభిప్రాయములు.

స్వపరిపాలనము.

ఇంగ్లండునకు తెల్లపంట పూర్వము సర్ ఎస్. పి. సింహాగారి వ్రాసిన ప్రసంగమును క్రిందియను సయస్యమొనరించు పత్రిక యారీలిన సంగ్రహముగ ప్రకటించెను. ఆంగ్లపరిపాలనము మూలమున హిందూదేశము సుమారు 150 సంవత్సరములకంటె ననుభవించినది. తమసంతసమును దెలుపుచు, కృతజ్ఞులు జూపుచు దేశముతో భారతీయులు యధారంభమున నంత సుత్సహమును వెల్లడించిరి. సింహాగారు పంగరాష్ట్రమున ద్రావిడజనరలు పదవిని ప్రస్తుత మలంకరించుచున్నారు. యుద్ధమంత్రివర్గ సభయందండియామంత్రి సహాయార్థమై వీరును పక నీరుమహారాజా, సర్వేస్వ మెస్టరు గార్లును నియమింపబడిరి. స్వచ్ఛందమువలన వచ్చు రాబడికి భంగము కలిగినను లక్ష్య పెట్టక వీరు వంగ రాష్ట్రీయ కార్యనిర్వాహకసభయందు సభ్యత్వము నిటీవల యంగీకరించిరి. వీరిదివరలోనే గాజుప్రతినిధికార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులగుటచే ప్రపదవి మూలమున ఉన్నతస్థితిగాని యేవిధమగు లాభము గాని కలుగనేరదు. సింహాగారు వైయుర్యోగమునకు నియమింపబడినది దొరతనము వారు ప్రకటించినపుడు యాయనప్రజల పక్షమునబడి, దొరతనమువారి పక్ష మవలంబించవలసి వచ్చునని ఆయనను దేశీయులందఱును, నిందించిరి. కాని సింహాగారిట్టి నిందల లక్ష్య పెట్టువారు గారు. ప్రస్తుతసమయమున భారతీయులు గనుబరచుచుండిన ప్రభువిశ్వాసము విదేశీయులకు ఆశ్చర్యకరముగ నుండును. కాని దేశీయులగు సింహా మున్నగువారి కిందేమియు ఆశ్చర్యకారణము లేదు. భారతీయులకు రాజవిశ్వాసము సహజ సిద్ధము. ఈ విషయము పలుసార్లు భారతీయులు నొక్కినక్కాణించి యున్నారు. ఆరాజులు చాల స్వల్పము. భారతీయుల మనోభావములకు వారు ప్రమాణములు గారు. భారతీయుల స్వామి భక్తికి కారణములు సులభగ్రాహ్యములు. దేశమునం రాచకము నడచి ఆంగ్లేయులు హిందూదేశమునకు శాంతిని ప్రసాదించిరి. అంగుచే నాంగ్లపరిపాలనము ప్రజానుయతమును నడపెను. ఆంగ్లపరిపాలనవలన లాభమేగాని నష్టమేమియు లేదా అను విషయ ముప్రస్తుతము. ఆంగ్ల పరిపాలనము వలన హిందూదేశము వివిధములగు లాభముల నందినది. నిష్పక్షపాత బుద్ధితో హిందూదేశమున ఆంగ్లేయులు న్యాయ మార్గమును ద్రోక్కుచుండిరి. ప్రజల మానభములు భద్రమొనరింప బడినవి. ఇట్టి లాభములకు బొందియుండుటచే కలకాల మాంగ్ల పరిపాలనము వర్ధిలుగాకయని హిందూదేశ ముపేక్షించి యున్నది.

యధానంతరమున హిందూదేశస్థితిని గూర్చి కొంత సమువారికి నేమియు నిశ్చయ మొనర్పలేదు. వారు త్వరలో విషయమును నిర్ధారణచేయుట చాల మంచిది. కాలయాపన మొనర్చుకొనిది వారొకర్లు నిశ్చితము రాజనీతిజ్ఞుల కనుచితమగు నేమో యని భయ మగుచున్నది.

హిందూదేశము చాలవిషయములయందు నాశలపెట్టుకొనియున్నది. సాంఘిక పారిశ్రామిక వ్యవహారముల హైందవులభివృద్ధి జెంచుచున్నారు. మున్ముందు స్వపరిపాలనమును ప్రాంతగలమున నాశ యొకటి భారతీయుల కున్నది. స్వపరిపాలన మన ఆంగ్ల హైందవదేశసంబంధ విచ్ఛేదనమని మాయభిప్రాయముగాదు. ఈసంబంధములు చాల బలవంతమైనవగుటచే నొకంతట తెగిపోవునవిగావు. తెగుటకు సిద్ధమైనవో భారతీయు లొప్పుకొనక వాటిని నిప్పుక బలపరచును. మాయొనర్చుచు త్వరపుల రద్దు పలు పక్షములగు నభికార మాంగ్లేయులు లుంచుకొనవచ్చును. ఇట్టి యధికారమునకు లోబడియుండిన, అధినిదేశన స్వపరిపాలనా మార్గముల ననుసరించి యుండిన, స్వపరిపాలనమున కొంతభాగమును మాకొనగుడు. మా సమగ్రతనబట్టి, స్వాతంత్ర్యములను వృద్ధిచేయును. స్వపరిపాలనమున హిందువులు గొప్ప గొప్ప ప్రమాదముల నొనరింపవచ్చును. అయినను, భారతీయుల నమ్మించువలన నిట్టియుప్పులు కలిగెనని మీరనుకొనుట కవకాశ మొదవదు. సాహసమొనర్చి హైందవులకు స్వపరిపాలనాధికార మొసంగెడు. తిమ్మాలమున భారతదేశము సంస్కృతికరమై యభివృద్ధి గాంచుటయే గాక, ఇంగ్లండుదేశము నెడ నిప్పుటింపై పదితెల్లు రాజభక్తితో మెలగును.

హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము నొసగుటవలన ప్రభుత్వమువారి పక్షమున బట్టిచూచినను లాభము లేకపోలేదు. భారతీయులు సుతసచిత్తులైనదిని ప్రవర్తమానులగుచు, తమ తామెలుకొనుచుండుట ఆంగ్లదేశమునకే శ్రేయము. అట్టి హిందూదేశము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు బలపేరువై యుండును. తమయందు నమ్మకముంచవలసినదని హైందవులు కోరుచున్నారు. ఇట్టికోరిక న్యాయయుక్తము—అని చెప్పుచు సింహాగారు తమ చూచనముల కాక్షేపణములగు నాటంకముల గొన్నిటి పరిశీలించిరి.

ఆంగ్లేయులకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము సరుకూరు సరికి చాల కాలము పట్టినది. ఆరితి నే హైందవులుగూడ స్వపరిపాలన విషయమున క్రమక్రమాభివృద్ధి మొందవలయును. అని కొందరందురు. మీ యభిప్రాయమువలన మేము లాభము నందనక్కరలేదా? ఇంగ్లండు దేశమున యిరుపదారులు వేసి సుమారు నూలుసంవత్సరములైన కాలేను. మీరెంతకాల మీ యిరుపదారులు లేక యుండిరో మమ్మంతకాలము వేచియుండ నిచ్చితిగా? సహజమునను స్వభావమునను ఆంగ్లేయులు జాగ్రత్త పరులని నా యభిప్రాయమున గాని యీ సుగుణమునకు మీరె యున్నది. మీతిమీరిన కొన్ని సమయములయందు ప్రమాద మగుటకూడ కలదని చెప్పుచు సింహాగారు తమ వాక్యములకు ప్రమాణములుగ గప్పితుకవి వాక్యముల గొన్నిటి హిందువరిచిరి. ఆదృటవృత్తి మొక్కొక్క హైందవుల కొక్కొక్క చిరుదమును సన్మానము నొసగిన చాలదు. నిజమగు స్వపరిపాలనాధికారముల ప్రజ్ఞకు నియంపలయును.

ప్రస్తుతము తమకున్న యధికారములను హైందవులు క్రమముగ నుపయోగించిరా? స్వపరిపాలనా పద్ధతుల నలవరచుకొనుటకు హైందవులకు అవకాశములు చాలతక్కువ. ఇట్టి స్వల్ప పాకార్యములతో వారు తమకున్న యధికారముల సమర్థితో క్రమముగ నిర్వహించుకొనినది స్పష్టముగ జెప్పకలరు. మేము సర్వగుణ పరిపూర్ణులమగువరకు స్వపరిపాలనము కొరకు వేచి యుండవలసినవో మేమట్లు వేచియుండవలసిన కాలమునకు మీరియుండదు.

అనధికారులగు యూరోపీయను కాపురములపద్ధతిని స్వపరిపాలన మిండియా యం జెట్లు పర్యవసించునని పత్రికా ప్రతినిధి ప్రశ్నింప సింహాగారు ఆంగ్లపరిపాలనావశ్యకతను వెల్లడించిరి. చాలకాలమువరకు ఆంగ్లేయుల సహాయములేనిది భారతీయులు వాణిజ్యాది వ్యవహారములయందు దభివృద్ధిగాంచనేరరు. సహజముగ సింహాగారికి ఆంగ్లేయులయొడ విశేష గౌరవము గలదు. ఆంగ్లేయుల సుగుణసంపత్తియే వీరికిగల గౌరవమునకు కారణము. ఆంగ్లేయులు హిందూదేశమున మొనర్చిన కార్యముల నొకర్ని నేయితరజాతీయు సమర్థము గలదికాదు. ఈ యంశమునే వీరు బొంబాయి యందు జరిగిన కాంగ్రెసు సభ యందు విశేష పరచి యుండిరి. ఆంగ్లేయులన్న సింహాగారికి ప్రేమ యధికముగాని ఒక్కొక్కప్పుడు వీరొంగ్లేయుల చర్యయు ఖండించుట గూడ కలదు. ఇట్టి ఖండినము విచారభావమున జరుగును. కాని సంతసమున గాదు.

ఏకవర్ణము

వర్తమానమున హైందవసంఘము పడుచున్న బాధలన్నియు మరెవచక్షుణ మూలముననే కలుగుచున్నవి. సంఘము నీయాపదలనుండి కాపాడె యత్నించువారి సేవతోడేదము లేట్లు కలిగినదియు విచారింపవలసి యున్నది. అట్లు విచారించినగాని తగు ప్రతిక్రియ చేయ నవకాశములేదు. మరెవిభాగము ధర్మశాస్త్రములలోని వర్ణసూత్రముల ననుసరించి యున్నది. కనుక వర్ణముయొక్క భావమును గ్రహించుట ముఖ్యంశమై యున్నది. స్వరప్రపంచకారణమగు వైష్ణానశ్రోతి మనయందున్నది. దాని హింద యత్నించుటయే వర్ణశబ్దమున కర్థము.

గాయత్రికంపై ప్రాచీనమును, నేపాంతాత్మకసంతయు సంగ్రహించునట్టి భావగర్భితమగు మంత్ర మింకొకటి గలదు. కాని ప్రస్తుత మినుంత్రియ విశేషముగ వాడుకలోలేదు. ప్రతివాడును భగవత్సాన్నిధ్యమును బొంద యత్నింపవలయును. ప్రతివాడును సద్భిక్షాంతు నుపేక్షించును. భగవద్విలాసము సభివృద్ధి నొనర్చు భూమికోసంబలయును. అనునదివైని విరంపబడిన మంత్రాధ్యక్షయ్యున్నది. ఇదియే వేదాంతమతముయొక్క ముఖ్యసూత్రమైన వర్ణశబ్దమును వ్యక్తీకరించుచున్నది. భగవత్సకంబు మునుదెలిసికొని దాని మానవు దాచరణమునకు గొనిరావలెను. అధికారమును సంపాదించి దానిని ప్రపంచకాభివృద్ధి నిమిత్త

ము వినియోగింపవలయును. ఇట్టి జీవితమునకు వర్ణమని పేరు. ఇదియే యోగవీక్ష. యోగవీక్షయనుటకు మాత్రమే బ్రాహ్మణుడు. జన్మమాత్రమున బ్రాహ్మణ్యము సిద్ధింపదు. వైదికును బూనిన బ్రాహ్మణ్యతరుడు గూడ బ్రాహ్మణుడు కాగలడు. జన్మమాత్ర బ్రాహ్మణులని నిజమగు బ్రాహ్మణులని నేదములు ప్రజల రెండు తెగలకైంద విభజించుచున్నవి. కనుక ప్రప్రథమమున నొకపేర్వలముండెనని విదిత మగుచున్నది. కృతయుగమున నొకపేర్వలముండెనని విదిత మగుచున్నది. కృతయుగమున నొకపేర్వలము గలదని మన గ్రంథములవలన దెలియుచున్నది. అందరి యాధ్యాత్మిక జీవన మొక్కటిమై యుండెను. వారి ప్రాపంచిక తీవనములు వివిధములుగ నుండెను కాని యింతమాత్రమున వారి యాధ్యాత్మిక జీవనమున విభాగములు లేవు. ఇప్పుడుగూడ నట్టి విభాగముల నేర్పరపజాలము. అని యొక విశేషుడు వ్రాయుచున్నాడు.

తేకుమానులు అమ్మకపు నోటీసు.

అరచేతిలో ఐశ్వర్యము. ధన మార్జించుటకు రాజమార్గము. త్వరితపడుడు.

సెంట్రల్ ప్రొవిన్సెసులో గోదావరిజిల్లా సరిహద్దు గల శ్రీ బస్తరు రాజ్యములో దంతివారాడివిజనులో కుచ్చాకొండపర్వతాలో శ్రీ సర్కారు వల్ల పశులుగా తయారుచేయించబడిన తేకుమానులు వెయ్యిపున్నవి. అవి పున్నస్థలమునుండి శబరినదిమీద పున్న చీకుపల్లిచేవుకు 40,45 మైళ్లదూరము పున్నది. సదరు చీకుపల్లినుండిది మీనుగా కూనవరంవద్ద గోదావరినదికి తీసికొని వెళ్లవచ్చును. సదరుమానులు కి అడుగుల 6 అంగుళములు మొదలు 5 అడుగుల చిల్లరవరకు కైవారము గలిగి పున్నవి. కొనేవారు తప్పీలు భోగట్టవిషయమై శ్రీ బస్తరు రాజ్యము ఛార్జెస్టు ఆఫీసరు వార్కి జగదల్ పురం వ్రాసి సంపాదించవలెను.

చి. డి. జ్యోషి, ఛార్జెస్టు ఆఫీసరు.

(777)

రు. 1,30,000 లు ఋణము కావలయును.

గుంటూరు కాటన్, జ్యూటు, అందు పేపరు మిల్సు, కంపెని లిమిటెడ్, గుంటూరు నారికి, అకంపెసికి గల కట్టడములు, నారను నడుకునట్టియు, నేయనట్టియు, తయారుచేయునట్టియు (50లూములు) ఇంజను బాయిలరు, ఎకానమైసరు మొదలగు సుమారు రు 2,20,000 ల కిన్నుతుగల యాస్త్రీ తాకట్టుమీద రు 1,30,000 లు ఋణము కావలయును. ఈ మిల్లు మంచుచిక్కితిలో నున్నది గడచిన మూడు సంవత్సరముల నుండి బాగుగ పనిచేయుచున్నది.

ఇందుకు తామియదలచిన సాధ్యమగుచంత తక్కువ వడ్డీరేటును తెలుపుచు, 25 దినములలోపల నీ దిగువవారికి దరఖాస్తులు పంపవలెను.

Secretaries & Treasurers, Guntur Cotton Jute & Paper mills Co Ltd., Guntur.

దంత చూరము

డబ్బి 1-కి వెల రూ 0-2-0 12-కి రూ 1-2-0. ఈ దంతచూరముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్ళుండి రక్తము ప్రవించుచుండును. నోటబుద్ధంభము లేక యుండును. పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగానుండును. సర్వ సామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది. అమృతాంజనము డిఫో, బొంబాయి, అండ్ మదరాసు.

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకతములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలపునంజేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయుచు మంటవలన కలయునారు మంటనే వ్రాసికొను టునితము: వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు " " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " " 0-12-0
ఆంధ్రచారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 8 మాసముల చందాదారులకు " " 1-0-0

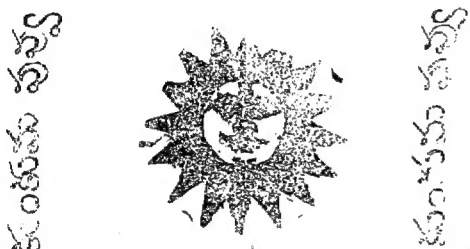
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధమృతము.

తామర తైలము. పండ్లపొడి. మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0. డబ్బీ 1-కి 0-2-0. సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనుగారు సూర్యమార్కుల గమనింపుడు. కరస్పాక డెస్కు టెండలగున! థింగ్స్ షాపు వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (58) 21. హమ్మంబిడి, నాంబాయి.

సీతారామాంజనేయ సంవాదము.

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ ఇతిహాస సహితము. తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథ మని వాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యములను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణివర్ణుల నారాయణ శాస్త్రిలవారిచేతను శ్రీమాన్ తల్లి దేవరాజ సుధీ గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై మా ఆనందముద్రాలయమున అద్దించి ప్రకటించినారము. మేలయిన క్యాలికో టైంసు చేయబడియున్నది. వెల 2-8-0. శ్రీ వెంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు. రాగతాళములతో చేర్చబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వామిల వారి చరిత్రముకూడ చేర్చబడియున్నది. కాలికో టైంసు 0-8-0. తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకం.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో, ఆంధ్ర ముద్రాలయము, మద్రాసు. (285)

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషుబాయిలర్లు కాంప్లెజ్డ్"ను యుపయోగించవలయును. దాని ని పయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్లొక్క చక్కని మెరుగు విచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభముగాను నుంచును. ఈ కాంప్లెజ్డ్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండు ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేబంట్లకే వ్రాయవలయును

5 గాలనులుగలరమ్ము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలవెట్టె నెం 553 రు

389

మదరాసు

(పై కాంప్లెజ్డ్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుద్దాహరింప గోరుచున్నాము)

త్వరపడుడు! 774 కొద్దిప్రతులు మాత్రమే!!

1. విద్యావిశ్వప్రకాశిని వెల రు 0-10-0 లు. దీనియందు శృతిప్రస్తావమున్న కల్పనాస్వరమునకు ఉపయోగమగునట్లు ఖండప్రస్తావమున్న సంపూర్ణముగా భక్తి, హతయోగ భేదముల కభేదమున్న తెలియబడును.

2. కృత్తిహస్తపాఠము. వెల రు 0-6-0 లు. దీనియందు కాళీ శతనామస్తోత్రమున్న, స్వరాలంకార, గీత, వర్ణ కృతులను శబ్దమున్న కొలిపించుకొనుటకు తెలియబడును. ఉదాహరణ- హంసధ్వనిరాగము రూపకంతాళము.

తె. కృత్తిహస్తపాఠము. వెల రు 0-6-0 లు. దీనియందు కాళీ శతనామస్తోత్రమున్న, స్వరాలంకార, గీత, వర్ణ కృతులను శబ్దమున్న కొలిపించుకొనుటకు తెలియబడును. ఉదాహరణ- హంసధ్వనిరాగము రూపకంతాళము.

ప్రాణముగల బొమ్మలు

బయల్కొప్పులు - ఫిలము - డేరాలు - గ్యాసుడిక - ములు - బొమ్మలకాగ్జులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592) బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్యు, విశాఖపట్టణము.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ. కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ స్వయంచేతురు. ఒక సారి ఆర్డరుయిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలను.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆర్యమును రాశ్వతభుజుమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆర్యగృహార్థమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢగాఢమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించింపెదము. వెంటనే వ్రాయును.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆర్యగృహ కౌముదము 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆంగ్లేయ వైద్య యోగచంద్రిక

డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణ యం.డి. గారివలన తెలుగుభాషలో రచియింపబడినది. స్త్రీ పురుషాదులు తమ తమ కుటుంబములలో తిటస్థించు సమస్తవ్యాధులకు స్వంతముగ వైద్యముచేసికొను నటుల సులభవెలకు లభించే మంచి యోగములు యందు చేర్చబడియున్నవి. ఆయుర్వేద, యానాని, ఆంగ్లేయ వైద్యులయొద్ద యీ గ్రంథ ముండి తీరవలయును. ప్రతిగృహముందును యీ పుస్తక మావశ్యకము. దీనివెల రు. 1-4-0 మాత్రమే.

పు. లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రీగారు బి. ఏ. (750) రూబీ హోమ్, కాకినాడ.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. సత్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు కావబడినది. అందరు జదివి తీరవలయును. వెల 0-4-0 పోస్ట్జి. వెలు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు

పచ్చకర్పూరింగు " " 2-0-0
మంజుల నూనె సీసా 1-కి " 0-6-0
బాలాచ్యుతము సీసా 1-కి " 0-12-0
అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.